

¶ Anno in. c. statumus. extra eo. dicit. qdā dicit qd i spūalibz pōt intuenire ppositio: trāfactio nūq̄. Nos autē dicim? licitā eē trāfactioz q̄ pmutatōez i spūalibz: dūmō ex vtraq̄ pte tñ intueniat spūale: z nō tpale. d. c. statum? . z. c. decetero. eē eo. z extra de re. pnu. ad qōnes. Idē in bñficijs si petant iure pnetat? . puta qñ vna ecclia petit ab alia pben- dā quā dicit ad suā collatiōz p̄tinere. Sz i q̄s cler- cus petit sibi bñficiū: nō est licita trāfactio etiam si vtriq̄ def spūale. extra eo. p̄stitutus. Cōpositio at intuenire pōt. extra eo. sup eo. talis. f. q̄ ille cleric? q̄ ius nō hz vel nō hre credif: penit? renūciat iuri suo sine aliqua datōe: vel etiā q̄ ali? ius hñs reci- piat in canonicū sine aliq̄ datōe. hec ille. Si autē fiat trāfactio i spūalibz vbi fieri nō pōt vt i casu di- cto: vel etiā vbi fieri pōt. puta int spūalia cū mixti- one z interuētiōe tpaliū erit symonia. Amicabilis autē ppositio admittit. Et fm Ho. si fiat sine aucte iudicis: psonalis est z cū psona extinguit. Si autē aucte iudicis realis ē: nūq̄ p iudicē aliud dicitur sit. dicto. c. decetero. Quis autē amicabilis ppositio facta aucte supioris teneat mero iure: tñ restituet ecclia si ex hoc grauit ledat. ar. eē de resti. i. inte. c. j.

Tutela. Triplex est. scilicet testamētaria testamēto. vt qñ p̄ dat tutore filio in testamēto. Itē datiuā vt qñ nullo tutore dato i testamēto. vñ nō extātibz p̄ sanguineis ad tutelā ido- neis: iudex ex officio dabit tutorem. z durat tutela vsq̄ ad. xij. annū p̄pletū pupilli. Et inde incipit cura q̄ durat vsq̄ ad. xxv. annū p̄pletū.

¶ Virū clericū teneant suscipere tutelā: Rñ. fm Jo. dist. lxxvij. c. si. nulla cogunt recipere legitimaz tñ p̄t recipere si volūt: vt in. d. c. si. Et hoc est p̄uile- giū clericorū q̄ licz possint succedē alicui ab intesta- to: nō tñ tenent tutelā recipere licz i laicis aliud obti- neat. vt. l. de le. tu. autē. sic hereditas.

¶ Virū epus vel monach? possit recipere tutelā: Rñ. fm Jo. vbi s. Epus vel monach? etiā volēs nō pōt recipere tutelā legitimā: vt i autē. de san. epi. . §. deo autē amabiles. Sz ad tutelā miserabiliū p- sonaz oēs clerici vñ monachi tenent: vt in. c. pue- nit. di. lxxvij. z. lxxvij. di. c. j. z. c. epus. vbi sic d̄r Epus gubernatōez pupilloz z viduarū ac etiā pe- grinoz nō p seipm: s̄ p archiep̄sbyterz vñ archidia- conū agat. Et h̄ ter. f. z quosdā facit q̄ epus nō p̄t admittre tutelā etiā legitimā p seipm. Et ita p̄t intelligi. d. §. deo autē. p alios autē sic. Et sic intelli- gitur dictū. c. puenit.

¶ Enatio. Vide supra. Serie.

Vicarius. Quid sit: Dic f. z Dir. li. iij. ti. viij. est is q̄ al- terius vice nō suū gerit officii

¶ Quot sunt spēs vicarioz: Rñ. Car. fm Lan. in de. vnica. eē eo. q̄ q̄tuor. Quidā em̄ sūt vicarij p̄petui eccliaz parochialiū: de qb̄ h̄. Alij sunt vi- carij tpales: sic mercenarij: q̄ ad tpus sumunt ad curā aq̄ adiuuādū p̄ncipalē rectorē: q̄ nō dz d̄ bo-

nestate sine p̄sbytero socio missā cātare. d̄ vi. z bo. cle. vt q̄sq̄. Alij deputant ad aliquā puinciā dio- cesim vel locū de qb̄ eo. ti. c. pe. Alij deputant ad exercediū oia q̄ incūbunt p̄lato abūte: nō tñ respe- ctu cure: s̄ respectu oim incūbentiaz. de qb̄ eo. ti. cū in generali. li. vj. z de tē. or. cū null? . eo. li.

¶ Circa p̄mā spēm q̄rit q̄s faciat tales p̄petuos vicarios: Rñ. Car. fm Lan. q̄ auctoritas ep̄i: ex q̄ recipiūt curā aiaz. Idē Dir. di. q̄ ip̄a auctoritas ep̄alis facit vicarias p̄petuas nō mutabiles. extra eo. ad hoc. Et hoc intellige qñ ecclie s̄ parochiales als nō sunt p̄petui. imo ad velle suū pōt p̄latus remouere: dū tñ nō sunt p̄ ep̄m instituti. eē de ca. mo. p̄sbyteri. li. vj.

¶ Quis autē dicat h̄re curā aiaz an p̄latus vñ vi- car? Rñ. Car. q̄ loq̄ndo d̄ vicario p̄petuo: indi- stincte cura etiā d̄r eē apud vicariū q̄ ad oēm effe- ctū z etiā q̄ ad cōmoda. licz p̄ modū cuiusdā iur? z i bitu sit apud p̄ncipalē. ita notat i. c. exposuisti. d̄ p̄bē. Quo vō ad exercitiū actōnū p̄petuū bñficiū dic f. z Car. q̄ qñq̄ p̄micie decie z oblatiōes q̄ dāf rōne cure p̄petuū vicario z certa portio tñ assigna- tur p̄lato: vel ei cui? ē vicari? . vt monach? . Et tūc cura z rei v̄dicatio spectat ad vicariū. Aliquū p̄ce- ptio p̄uētū spectat ad p̄ncipalē certa portio de reli- tra vicario. iuxta. c. suscepti. de p̄bē. li. vj. z tūc cura aiaz z rei v̄dicatio fructuū spectat ad p̄ncipalem marie in foro p̄tētiolo: s̄ exercitiū i foro aie spectat ad vicariū. de p̄bē. sup eo. li. vj. ideo dicunt capel- le monachorū nō vicarioz vt i Rica. de cap. mo.

¶ Quero. Statuto ecclie cauet q̄ sede vacante: iur- r̄ditio ep̄i exerceat p̄ archidiaconū: vel antiq̄orē canonicū. nūq̄ d̄ h̄mōi p̄ hoc cōseant h̄re curā: Rñ. Car. q̄ nō. Nā pōt h̄re talē vicariā z retinere curā hoc bñficiū curatū vñ dignitatē. vt i de. statutū. d̄ elec. An autē vicari? p̄petu? possit sibi aliū vicariū substituē. Rñ. Lan. dic q̄ nō. Idē pau. ad tps tñ p̄t sibi substituē ex cā. z hoc cōiter tenet. put recitat Car. vbi s. Nec ē sile d̄ p̄curatore z negociorū ge- store: q̄ p̄t aliū p̄petuū substituē. ff. m̄. l. si p̄curato- rē. Nā fm pau. aliud ē in p̄curatore iudicij q̄ p̄ lit- tis p̄testatōez fact? ē dñs litis. eē de pecu. c. j. z. ij. li. vj. Aliud est i vicario q̄ nō est dñs eo. ti. c. ij. z cui? industria ē electa. z hoc videt esse sp̄ale: vt nō sub- stituat: ne p̄cedatur in infinitū. de rescrip. cum in mult? . li. vj. Et Car. dat aliā rationē: q̄ cū talis vi- caria sit titul? nō p̄t p̄ferri nisi de supioris aucte.

¶ Nūquid autē i p̄stituēdo vicariū p̄petuū req̄- rat p̄sensu patroni? Dic fm Car. q̄ req̄rit cōsensu sus rectoris z etiā patroni: cum de vtriusq̄ p̄iui- dicio agat: in hoc q̄ creat titulus p̄petuus i ecclie- sia. p̄ hoc extra de iur. pa. postulasti. Sed de tpali vicario. Dic solū ep̄m hoc posse ex causa. c. cum ex eo. de elec. li. vj. Et similit̄ si causa ardua subesser: tunc ep̄us posset cōstituere p̄petuū inuito recto- re z patrono: quoz p̄tradictio irrōnabilis non fo- ret admittēda. Dabet. n. ep̄us liberā dispositōez bñficiorū sue diocesis. ita q̄ ex cā pōt ius vni? ecclie- sie dare alteri. de reli. do. p̄stitut? .

¶ An autē ep̄us sine p̄sensu p̄roni possit remouē vicariū p̄petuū. Dicit Lan. z Pau. q̄ ep̄s debet

Viciatus corpore

vocare patronū nō vt cū epō iudicet: sed vt defendat vicariū si velit. **Mā** eo ipō q̄ patron' citat' nō defendit vicariū: videt' p̄sentire.

Circa secūda spēs vicariōz. s. tpaliū q̄rit'. **Utrū** liceat sacerdoti sine p̄sensu ep̄i secū hīc talē vicariū. **Et** videt' q̄ sic p. c. addicim'. xvj. q. j. **Et** ita nō tñ p̄ncipalis sacerdos: s̄ etiā vicari' p̄petu' pōt hīc vicariū tpalē deputatū iure suo. de offi. ordi. c. eis. **Idē** Lan. dū tñ nō p̄hibeat p̄ statutū puiciale v' synodale. vij. q. j. illud. 7. c. nihil. **Et** sic cōcludē q̄ i p̄missiōe faciēda ad t̄pus: cū nō agat de p̄iudicio magno b̄nficij: dūmō sit t̄pus modicū. puto rectorē posse assumere vicariū ad curam. **Et** hoc intell' etiā vt possit se ad t̄pus absentare. **Iste** enī vicari' nō censet hīc curā. et hoc etiā si assumpt' nō erat. als curat': dū tñ nō p̄hibet' ad exercitiū cure. **Se** cus si p̄hibet' vt pegrin' vel ignor' r̄c.

Utrū rector siue vicari' q̄ in. xl. habet ad cōfidentū: qd̄ p se nō pōt expedire: possit p̄mittere religiofo p̄uilegiato p̄tatem audiēdi tales cōfidentes. **Et** dic' q̄ sic p̄ p̄dicta.

Quero de vicario terciē spēs. s. iurisdictionali ad certā puincia v' locū: qualis sit eius potestas: **Di** cit' Lan. potestates talium mensurandā ex eorum cōmissione.

Quero circa quartā spēm. s. de vicarijs q̄ p̄stituitur ad oīa incūbētia p̄ ep̄os v' siles quā p̄tate habeat: **Rū.** fm **Car.** Aliqu' faciūt idē cōsistoriū: vt officiales p̄ncipales ep̄oz. ex de p̄sue. nō putam'. li. vj. Aliqu' nō: vt sūt officiales foranei. **Et** circa hoc dic' Lan. q̄ licz nomē officialis p̄cernat oīa b̄nficia. v̄sus tñ introduxit illos vocari officiales sp̄aliter q̄b̄ cause cognitio p̄ b̄ntes iurisdictionēz cōdesiasticā generalit' p̄mittit: siue sit ep̄us. d̄ of. del. in s̄nuatē: siue inferior. p̄tās aut' officialis ep̄i colligit' ex caplo licz. eo. ti. li. vj. 7 in. c. cū in generali. eo. ti. 7 li. vbi sit differētia int' officialē 7 vicariū generalē: q̄ officiali solū p̄mittit' cognitio cāz totū diocesis. nō aut' in q̄sistio. correctio excessuū. a b̄nficijs amotio. nec b̄nficiōz collatio: nisi sp̄aliter talia sint cōmissa: sed vicarij generales oīa hec p̄fūt: excepta b̄nficiōz collatiōe. 7 p̄ italiā raro est vt fiat differētia int' officialē 7 vicariū. vñ p̄tās talium pot' mensurat' ex cōmissiōe. cōmissio aut' limitat' p. c. licz. et c. cū in generali. p̄all.

Querit an vicari' iurisdictional' possit aliū vicariū instituere: **Idō.** dicit q̄ nō p̄t totū officii cōmittere. **Dicit** tñ q̄ hoc pōt ad t̄pus modicū: 7 ex cā: dū tñ nō nimis frequētē pōt aliū loco sui reliquere: sicut tota die sit. vñ in aliq̄b̄ locis ē p̄suetudo. q̄ quicūq̄ sit noīe officialis vocat se officialem. **Sed** **Car.** dicit q̄ de iure nō pōt officialis aliū deputare: cū nō hēat iurisdictionē iure suo. l. 7 qz. ff. d̄ iur. om. iud. **Et** vbi ē p̄suetudo s̄ua dic' q̄ tolerat' q̄si p̄ quādā volūtatē ep̄i: q̄ dando officialē: videt' potestatem substituēdi ad t̄pus illi cōmississe. vñ potius ē talis substituit' ab ep̄o q̄ ab officiali.

An aut' vicari' gaudeat p̄uilegijs p̄ncipalis: **Rū.** **Car.** q̄ q̄s q̄s gerit vices alteri' ex deputatiōe ip̄ius p̄ncipalis tñ. q̄tūc vicari' alicui' non gaudet p̄uilegijs his q̄b̄ gaudet p̄ncipalis. ff. de

lega. l. filius. vbi si filius iuit in legationē p̄ patre p̄ republica: nō gaudet inimitate: s̄ pater. **Quāq̄** deputat' ex deputatiōe legati supioris. 7 p̄cedit de. que de ecclesijs. de of. vi. q̄ ex eo q̄ loquit' de vicarijs p̄petuis: p̄supponit auctōritatē supioris interuenisse. **Talis** autē vicarius dicit' vicegerēs. **L.** vt dig. or. ser. l. fi. li. xij. de offi. eius q̄ vi. ali. iu. obri. l. j. et. ij. vbi dicit' glo. talē vicegerentē hīc ordinariāz. **Faciūt** hec ad. q. **An** vicerector gaudeat illis inimitatibz q̄b̄ gaudet rector. **Ad** qd̄ dic' q̄ si deputatur a rectore nō gaudet. si autē ab vniuersitate ob carentiā rectoris vel absentiā: gaudet p̄ p̄dicta. qd̄ tenet **Bar.** in. d. l. fili'. **De** facto tñ seruat': vt etiāz deputat' a rectore tractet' vt rector.

Et q̄b̄ autē causis possit vicari' institui: **Di** c' fm **Dir.** **Primo** rōne statuti vel cōsuetudinis. ar. ex de p̄sti. cū oēs. **Secūdo** rōne p̄uilegiij siue disp̄sationis. ar. de si. p̄sby. c. p̄posuit. **Tercio** rōne loci remotiōis et aiaz p̄clitatiōis. ex de ec. edi. ad audiētiā. el. ij. **Quarto** rōne religiōis. extra de p̄bē. de monachis. **Quinto** rōne diuēse natiōis. extra d̄ offi. or. qm̄. **Sexto** rōne defectus seu debilitatis. ex de de. egro. c. pe. 7 vltimo. **Septimo** ratiōe diuini cultus augmētandi. qm̄. s. abundat' ecclesia in redditibus. extra de p̄sti. ex pre. **Octauo** rōne occupatiōis. hac occasiōe excusat' ep̄us q̄ in ecclesia cathedrālī hz aliq̄uē loco sui: 7 ip̄e i camera dicit' horas: 7 postea expedit occurrētia. **Itēz** qm̄ p̄latus habet p̄ficiatū vtiliter 7 honeste: vt cā studioz 7 pegrinatiōis 7 de licentia p̄lati. extra de de. non reli. c. relatum.

Viciatus corpore.

Qui dicitur corpore viciatus: **Rūdet** **Astē.** li. vj. ti. xij. q̄ corpore viciatus dicitur debilitati vel mutilati. **Debilitati** voco qui hz membris: tamē inefficax: vt oculū cecuz. manū aridam. crus contractuz. **Mutilatum** vō qui caret aliquo membro.

Et p̄ d̄claratione huius materie distingue. q̄ aut est quis p̄uatus vel mutilatus aliquo membro magno 7 manifesto: q̄. s. inducit notabilē deformitatē: vt p̄uatio nasi 7 huiusmodi. vel inhabilitatē ad exequēdū officii: vt p̄uatio manus et huiusmodi. **Et** tunc quacūq̄ de causa sit mutilat' vel p̄uatus. iusta vel iniusta. naturali vel accidētali impedit' a p̄motione. 7 deicitur p̄motus. **Si** autē erat iam p̄motus quādo supuenit defectus: si non p̄pter hoc redditur nimis deformis: potest exequi illa officia ad que non impedit' p̄pter illum defectū. puta si factus sacerdos amisit visum: misam celebrare nō poterit. vel als in altari ministrare: sed poterit audire cōfessiones 7 predicare. a beneficio tamē nō remouebitur: si sine culpa incidit in defectum: quia nō debet addi afflictio afflictio. vij. q. j. cum p̄cussio. **Habitur** tamen ei coadiutor: si tale beneficiū est cui ip̄e deseruire non possit. extra de de. egro. c. iij. **Aut** quis est p̄uatus vel mutilat' mēbro paruo vel occulto. 7 tūc subdistingue qz aut sponte 7 sine causa iusta: vt ex indignatiōe vel impatiētia v' supbia. **Aut** ex iusta cā vel iuit'

Si primo modo: tunc indistincte i quocumq; me-
bro: sine a se: sine ab alio repellit a p̄motione: ⁊ de-
icitur iam p̄motus etiā si credebatur obsequium se
prestare deo se castrando. extra eo. significauit. Et
fm̄ Inno. idem est si non totū membrum amisit:
sed p̄tem membrū: que deformitatem generaret et
scandalū. extra eo. c. j. vel inhabilē redderet ad offi-
cium exequendū. secus in alijs. vel etiā si dentes si
bi existeret. Si aut̄ ex iusta cā ⁊ sponte. puta. pp̄
periculū leprę: ne totū corp⁹ iuficeret fecit sibi am-
putari membꝝ occultū: vt virilia: vel manifestuz
parū: vt digitum nō necessariū. s. ad signūz cru-
cis faciendū. vel ip̄senset hoc sibi fecit. Idem indi-
cū si inuitus ab inimicis castratus: vel etiā sic na-
tus: vel etiā a casu in tale qd̄ incidit: dādo opam
rei licite. puta. dolando lignū abscedit sibi partem
minimi digiti. In om̄ib; bis nō repellit. Nec est
necessariū fm̄ Hosti. ⁊ glo. in. c. eunuchus. di. lv.
q; talis castratus testiculos secuz ferat siccos vt di-
cunt vulgares. Sed si dādo opam rei illicite a ca-
su amisisset membꝝ: talis repellit a p̄motōne. Sz
si membꝝ vel ps membri esset q̄ generaret modi-
cam deformitatē: talis ex misericōdia tolerat in susce-
ptis. s. p̄ dispensatōez ep̄i. hec ex dictis Ray. In-
no. Guil. ⁊ Ber. et trahunt etiā ex di. lv. si qs ab-
sciderit. ⁊ in alijs ibi caplis. d. c. significauit. ⁊. c. fi.
Et per tex. in. d. c. si iuncta glo. a p̄trario videt̄ di-
cendum de eo qui dādo opam rei illicite amisit
vngulam pollicis q; nō possit celebrare: nisi cū eo
dispensetur. Q̄tum v̄o ad p̄icularia ⁊ determina-
ta corporis vicia sciendū: q; claudū admittit p̄sue-
tudo: nisi talis sit q; sine baculo ad altare stare nō
possit. ar. de ple. di. j. nullus. ⁊ disti. xlv. disciplina.
Nota etiā Astē. vbi s̄. vbi dicit de mente Hosti.
q; ep̄s dispensare p̄t cum religioso q; celebret cuz
ligno pede. Idem etiā possent prelati maiores re-
ligioso: postq; talis esset p̄fessus. Leuitas vnus
oculi t̄n repellit a p̄motione fm̄ Archi. quod p̄-
batur per. c. si euangelica. disti. lv. Sibbodus nō
repellitur a p̄motōne nisi sit nimia deformitas.
Habens. vi. digitos in pede indubitanter p̄mo-
uetur fm̄ Hosti. Si aut̄ habeat in manu vel si hz
digitos piunctos: dūmodo ex his non sit impedi-
mentū in vsu membri: p̄moueri p̄t. vt in. l. idēz
ofilius. ff. de edil. edi. Leprosus ppl̄s celebrare nō
debet. p̄pter scandalum: sed si non sit nimis defor-
mis: nō est phibendus p̄uatiim celebrare lepro-
s nō autem sanis. Vinum omnino nō bibens ad
sacerdotium p̄moueri nō potest. Maculā habēs
in oculo nō repellit a p̄motōne: nisi nimis indu-
cat deformitatē. qd̄ p̄siderare est in arbitrio archi-
ep̄i. extra eo. cū de tua. Sed ibi p̄siluz suffragane-
orum requiri mandatur. ⁊ qd̄ sibi visum fuerit ex-
equatur metropolitanus. vbi notant Vin. ⁊ ber.
q; sine p̄silio illorum nihil p̄t disponere. als non
valet: licet non teneatur illud sequi. extra de arbi.
cum olm̄. vide supra. Consilium. Nota t̄n Astē.
vbi supra. q; habens maculam in oculo deforma-
tem: si intrat religionem potest p̄moueri. als non:
nisi dispenset cum eo. d. c. cum de tua.

Quid autem si quis habeat oculum vnū grossū

orem altero: vel vtrancq; habeat p̄minentem. Re-
spon. Astē. q; non impeditur. vt in. l. qui clauum
in principio. ff. de edil. edic. De furiosis. lunaticis.
caducis. ⁊ demoniacis dicit Guil. ⁊ Glo. di. xxiiij.
c. communiter. q; nullus talium p̄moueri de-
betetiam postq; fuerint liberati. Si autem iam sūt
promoti: tunc aut sunt omnino ⁊ ex toto liberati a
predictis passionib; aut non. Et in primo casu po-
terunt exequi officium suum. Quanto autem tem-
porē expectari debeat ad probandum tales: potest
dici q; est arbitrium: penfat̄is p̄ditionibus mor-
bi ⁊ persone. Si v̄o non omnino ex toto sunt libe-
rati: tunc. aut frequenter aliqua dictarum passio-
num vexat eos: aut raro. Et si quidem frequenter
omnino debent cessare ab officio misse. vij. q. ij. in
lris. Si raro: tunc aut cum spume iactatione ⁊ vo-
cis confusione. ⁊ sic debent abstinere. Aut raro et
sine hm̄di spumatiōe ⁊ cōfusione vocis. ⁊ tunc nō
phibent̄ ab officio misse. dūmodo habeant iuxta
se alium sacerdotem. vt si ille cadat vel deficiat. ille
suppleat. vij. q. j. illud. Quidā t̄n hoc nō admittūt
de demoniacis dicentes q; oino optet eos esse libe-
ros. Summa aut̄ oim̄ p̄dictoꝝ est. q; quicunq; est
sua culpa viciatus corpe repellitur. qui v̄o sine sua
culpa nō repellit. nisi scandalū timeat̄ ex nimia de-
formitate: vel piculū ex nimia debilitate. hec Ray.
Dermophroditus est irregularis. Et d̄ ille qui p̄-
cipat de vtroq; sexu. hic repellit a p̄motōe. p̄pter
deformitatē ⁊ mōstruositatē. Et talis si magis ver-
gat in sexum masculinū q̄ femininū. q̄uis non de-
beat ordinari: nec ordinatus ministrare. t̄n suscipit
characterē. Sed si magis vergat in sexū femininum
q̄ masculinū. vel etiā si equaliter p̄cipat de vtro-
q; nō est susceptiuus characteris fm̄ Guil. Et multo
magis femina nō est ordinis susceptina. Dicitur
aut̄ mulier p̄sbytera. di. xxxij. p̄sbyter. nō q; habe-
at ordinem sacerdotij. sed q; vxor sacerdotis. ⁊ d̄ p̄
conilla. q; dicit omeliā euangelij.

Vnctio extrema sacra

mentū est. q; p̄tingit ad effectuz. qui est
curatio morbi peccati.

Que est materia huius sacri? R̄. materia est
oleū oliue ab ep̄o cōsecratū. ⁊ tale oleū ⁊ eius conse-
cratio sunt de necessitate huius sacri.

Que est forma huius sacri? R̄. forma est oīo de-
p̄catina. dicendo p̄ istā sanctā vnctionē ⁊ suā pijsi-
mam misericōdiam indulgeat tibi deus quicquid deli-
quisti p̄ visum ⁊c.

A quib; conferri d̄ vnctio extrema? R̄. a solis
sacerdotib; nec alius p̄t inungere etiā in articulo
necessitatis. Sacerdos aut̄ conferre p̄t p̄te vno
clerico. ⁊ etiā solus in necessitate fm̄ Ber. ⁊ Ho.

Si sacerdos in vnctōne deficit. si alique p̄tes in-
uncte sunt. qd̄ factū est. iterari nō d̄. sed vnctōnes
q̄ restant p̄ alium sacerdotem cōpleant̄.

A quib; cōferenda sit extrema vnctio? R̄. non
nisi adultis infirmis. in piculo mortis constitutis
ex ip̄a infirmitate. Dū nec dat̄ eūtib; ad bellū aut
nauigātib; seu his qui mor occidēdi sunt. q; talis
v̄o nō imminet ex defectu nature. h̄ ex euentu

Votum. **H**is autē q̄ p̄ sentio deficiūt etiā sine actua
li infirmitate dat: pueris nō: q̄ nō h̄nt infirmitatē
spūalē p̄tractā ex pctō actuali: nec dispōnez deu-
tionis h̄re possunt ad hoc sac̄m.

Quā extrema unctio debeat dari freneticis et
demētibz. **R.** si in sana mēte p̄stituti nō petierint:
nō d̄z dari. si vō petierit dari d̄z. tñ h̄ aduertendū
est fm̄ **Tho.** q̄ illis furiosis et amētibz p̄cipue dari
nō d̄z q̄ verisim̄ sac̄o p̄nt facere irreuerentiā p̄ ali-
quā imūdiā nisi ipsi h̄ent lucida intervalla in q̄-
bus sac̄m recoḡserēt.

Que ptes corporis inungi debeāt: **R.** in unguē
infrā. v. sensuum. tanq̄. v. radices peccādi. puta.
oculi. aures. nares. labia. manū. p̄pter tactū q̄ maxi-
me viget in pulpis digitorū. pedes vō p̄pter vim
motiū. **Renes** vō p̄pter vim appetitiū a q̄bus d̄z
inungunt. **Item** in mutilatis: aut cecis debent in-
ungi loca magis p̄p̄qua.

Quā unctio extrema possit iterari. **R.** fm̄ **tho.**
iterari p̄t sine aliq̄ iniuria sac̄i: q̄ nō h̄z effectum
p̄petuū: eo q̄ sanitas corporis et mētis q̄ sunt effect⁹
ei⁹ amitti p̄nt. **In** eadez q̄z egritudine iterari p̄t:
si p̄no quidē sit in piculo mortis: et euadat: ac etiā po-
stea recidiū patiat: q̄z erit quasi alia infirmitas. et
sicut si sit egritudo diuturna. vt ydropis: q̄z tūc
d̄z fieri q̄n̄ videt p̄ducere ad piculū mortis. et si il-
lum articuli euadat eadē infirmitate durate: et po-
stea ad silem statū reducat: iterū p̄t inungi: quia
iam est alius infirmitatis status q̄uis sit eadē in-
firmitas.

Quid autē si oleū nō b̄ndictū addat oleo b̄ndi-
cto. **An** totū fiat benedictū. **R.** **Boñ.** in. iij. dis.
xij. dicit q̄ si oleū nō p̄secratū addit p̄secrato: totū
fit p̄secratū et b̄ndictum. et de p̄se. ec. q̄b̄ in dubijs
Idez dicit **Tho.** et **Idez** dic de aq̄ nō benedi-
cta: si addat aq̄ b̄ndicte q̄z tota fit b̄ndicta. **Et** rati-
onē f̄ddit **Idez** **Tho.** in. iij. dis. xij. dices q̄ virt⁹ q̄
acq̄lita est aq̄ ex benedictōe puenit ad aquā addi-
tam. et sic ex ista rōne videt posse p̄cludi hoc eē ve-
rum siue aq̄ addita sit maioris quātitatis siue mi-
noris: et hoc videt innuere. d. ca. q̄b̄ in dubijs. q̄b̄
loquit̄ indistincte. **Et** ex illo text. insert **Panoz.** ibi
q̄ p̄positū ex diuersis assumit naturam simplicis
dignioris: et quotidie allegatur ille tex. q̄ maḡ di-
gnuz trahit ad se minus dignū. **Idez** tenet **Astē.**
li. iij. ti. j.

Uotum. j. **Q**uāter quid sit. **Respō.**
cuz deliberatōe deo facta p̄missio. **Si**
enī sit de re mala: vel etiam de bona sine
deliberatōe. s. cū impetu q̄dam et p̄ surreptionez
nō obligat. extra eo. c. ij. et c. l̄raturā. **H̄i** deo. **Ita**
lz aliq̄d votū fiat sanctis: tñ p̄pter deū fit eis.

Que requirunt ad votū. **R.** fm̄ **tho.** sc̄da se-
cūde. q. lxxvij. tria ex necessitate requirunt. **Pri-**
mo. quidē deliberatio. **Secūdo.** p̄positū voluntatis.
Tercio. p̄missio in q̄ p̄ficiat rō voti. **Et** capit h̄ de-
liberatio p̄ cogitatōe. et p̄posituz p̄ deliberatione.
Exp̄ssio aut verborū q̄ ad deū nō est necessaria. se-
cus q̄ ad homiez q̄ iudicat de his q̄ foris sunt. **Et**
dicit **Panoz.** in. d. c. l̄raturā. q̄ bec est singlis theo-

rica. q̄ multas theoricis canonistaz infringit. que
sibi multū placet. **Ita** nō sequit̄. **Proposui** in aīo
firmē aliq̄d dare deo vel hoī. q̄ ad h̄ sim obligat⁹
ad dandū: ex q̄ illā rem nō p̄misi deo vel hoī. **Ita**
votū causat ex q̄dā pollicitatōe. i. ex q̄dā lege vim⁹
p̄missōis. l. ij. ff. de polli. **Et** bec dicta be. **Tho.** se-
quit̄ **Archi.** in. c. q̄ bona. xvij. q. j. **Et** sic ad hoc vt
votū obliget requit̄ vt vouēs h̄eat aīm se obligan-
di ad illud. **Memo** ei se obligat nisi h̄eat aīm se ob-
ligādi ad illud. vt dicit glo. in. d. c. l̄raturā. **Iura** q̄
que firmant decisionem super proposito debent in-
telligi de proposito cum animi promissione seu ob-
ligatōe. et sola promissio non valet nisi p̄cedat de-
liberatio cum p̄posito etiā respectu religionis. lz ali-
ud sentiat **Jo. an.** in. c. dudū. de puer. pu. **Ita** in-
ramētū seu votū calore iracūdie facta vel nō delibe-
rate nō obligat. vide s̄. **Jurare.** et s̄. **Monicus.**

Et p̄dicta soluit̄ q̄d q̄tidiana. **Quid** de votis
mulierū q̄ faciūt in p̄tur: vel in infirmitatibz v̄l āgu-
stijs suis v̄l suor. et q̄ v̄n faciūt: moti ex aliq̄ āgu-
stia. vel p̄turbatōe. **R.** si h̄ent intentōz obligādi
se deo. cogitātes. et de cā q̄ mouebat eos ad vouen-
dū. s. infirmitate vel alio piculo. et de fine. s. de eua-
sione piculi. p̄pter q̄d vitandū vouebāt. tenēda sūt
lz in tribulatōe et p̄turbatōe sint emissa. d̄mō cuz
deliberatōe fuerit facta. et vouētes in sua mēte fue-
rūt. secus s̄ si nō deliberato aīo illa vota fecissent. et
intātū votū obligat vouētes. in q̄tū h̄nt intentōz
se obligādi. **Mō** ei votū obligat vltra p̄sensū. vt d̄z
ctū ē s̄. **Jurare.** **Et** p̄ illud q̄d d̄z q̄ i voto requit̄ p̄-
missio: hoc ē obligatio. p̄t q̄d d̄m de votis q̄ sūt
a mltis. sicut ab illis de tercio ordine be. **Fran.** qui
vouēt et p̄fitem̄ mltā. et tñ illoz trāsgressio nō obli-
gat ad mortale. et hoc iō ē. q̄ lz in vouendo talia sit
deliberatio et p̄positū. tñ deficit q̄d est p̄ncipalius. s.
obligatio. **Ita** p̄dicti nō intēdunt se obligare. p̄t
h̄mōi vota ad aliq̄d pctm̄. nec etiā veniale. **Adde**
tñ p̄dictis singularē distinctōz quā ponit **Panoz.**
in. c. sicut. el. ij. de r̄la. q̄ votū factū in h̄mōi āngu-
stijs. aliq̄n̄ catur ex timore mortis aīe. **Aliq̄n̄** ex timo-
re mortis corporis. **Timor** mortis aīe nō excusat nec
dat cām retractādi actū. **Sec⁹** in timore mortis cor-
poris. **Rō** diuersitatis ē. q̄ timor mortis aīe non
nūq̄ incutit a deo vt q̄s ducat ad p̄ersionē. et sic
talis timor ē appetēdus. xvj. q. j. reuertimur. **Sz** timor
mortis corporis fit ab hoīe. et talis timor est fugiēdus
tanq̄ violentus et iniustus. **Et** iō cū q̄nt nūq̄d timor
mortis excuset: sic distingue p̄ doc. aut ē timor mor-
tis naturalis. aut accidētalis. **Pri**mo casu nō excu-
sat. **Ex** p̄luz in grauē infirmo: vt in. d. c. sic. **Secūdo**
casu subdistingue. aut ē mors accidētalis casualis
aut violēta. **Ex** p̄lū p̄mi. vt in timēte piculū nau-
fragij: vel incedij: vel hostij. **Et** iste timor nō ipedit
actū. nec inuālidat p̄fessionē p̄ rōez s̄. dictā. **Ita** si
aliq̄n̄ de⁹ incutit talē timorē vt h̄o p̄uertat. **Secūdo**
casu pone ex p̄lū in eo q̄ timet mortē violentā sibi
imminētē ab iniq̄ hoīe. **Ita** si p̄pter talē timorē q̄s
ingredit̄ religionē nō t̄z ingressus. et q̄ fecit vt eua-
deret mortē violentā. nā de⁹ respicit eo. et vult vo-
luntariū mltitē. et ita loquit̄. e. j. q̄d me. cā. et p̄dicta
possunt adduci generalit̄ ad validitatē: vel inuālitē.

libertatem cuiuslibet voti. hec Panco.

¶ Quot sunt spes votorum? **Rñ.** due. **¶** Nam quoddam est votum simplex. et quoddam solenne. vide s. Impedimentum. iij. **¶** Est et alia divisio votorum: quod aliud est purum sine absolutum: ut cum quis absolute et sine conditione vouet. Aliud est conditionatum: ut cum additur: si hoc erit vel illud.

¶ Utrum vouens teneat statim adimplere? **Rñ.** fm **Sul.** Si votum est absolutum: teneat statim cum potest nisi vouendo aliud in mente habuerit. **¶** Nam ut dictum est quod ad deum rationem obligat votum quantum vouens se obligare intendit et non plus. et si de hoc actu tunc non cogitabat: recurrendum est ad quod verum multum delibasset et fecisset: si de hoc cogitasset tunc quum vouit. et fm et intentionem indicandum. **¶** Si autem hoc discernere nesciat: tunc tunc via tenenda est. **¶** Quo modo ad iudicium hominum et prentiosum: vouens simpliciter et sine premissione temporis teneat statim adimplere: et dabitur ei tempus ad arbitrium boni viri ad disponendum et prestandum que necessaria sunt ad tale votum exequendum. et hoc casu intelligitur regula iuris civilis. **¶** vic. In omnibus obligationibus in quibus dies non ponitur statim debet. **¶** Addit tamen **Archi.** f. q. si quis nimis tardauit implere votum propter quod a memoria extitit oino: vel venit ad statum non valendi implere cum bene prius potuisset: mortale videtur. **¶** Sed quum dimissum sit propositum non implendi cum tamen possit. **¶** Aliis mora implendi votum quum sibi non preterit tempus non videtur mortale: nisi forte esset valde nimia mora. et nisi ex hoc immineret periculum non valendi implere: ut in voto religionis cum tamen non habet eam dilationis cogentem. hec **Archi.** f. **¶** Si autem votum est conditionatum tunc fm **Inno.** in c. scripture. extra eo. siue deficiat conditio generalis vel specialis appositae in voto irritatur obligatio voti. **¶** Similis est multiplex: ut si deo placuerit: si patero etc. quum quidem conditiones generales intelligunt etiam si non exprimentur. **¶** xxv. q. ij. beata **Maria.** **¶** Conditiones speciales potest esse multe: ut si filius meus liberabitur. vel si ab hac infirmitate pualuero et homini. **¶** Si enim deficiat conditio: non obligatur quis ad executionem voti. et intelligas non obligari si tota obligatio ponebatur in euentu conditionis.

¶ Quid autem de illo qui vouit certam pegrinationem infra annum: et tamen illud tempus infirmatur ad mortem: nunquid necessaria sit dicti voti pmutatio? **¶** Panco. in c. j. extra. e. dicit se inuenisse unum dictum singulare. **¶** b. **¶** Tho. quum sequitur **Archi.** in c. qui bona. xvij. q. j. q. in tali casu non est necessaria pmutatio: quod est impedimentum quod habuisset a principio impedire votum: si ortur post factum habet auferre obligatorem voti. quod est dictum singulari fm **panco.** **¶** Si fm enim multum ob. c. quod super his. extra. e. ubi propter impedimentum superueniens fit pmutatio in aliam causam. et hoc istud sit magis tutum: tamen de subtilitate **panco.** credit primum deum saltem posse pcedere. dummodo culpa vel negligentia non reprobatur in vouente. **¶** Nam si p me non remanet quum minus votum pficiat: subsistente bona voluntate: debeo reputari ac si votum pfecisset. **¶** Et ad. d. c. quod super potest rñderi quod pcedit quum impedimentum non est oino voti impedimentum sed difficultatum. aliud est. n. q. scilicet reddat

impossibile. aliud difficile. **¶** Quod iter tamen obferuat. d. c. quod super. et facit. d. c. j. ibi. an ex infirmitate.

¶ De quibus debet fieri votum? **Rñ.** votum non debet fieri de malo nec de indifferenti. sed tamen de bono et de eo ad quod quis alius non obligatur. **¶** Et si fiat de illis ad quod quis alius obligatur: videtur. abrenunciare dyabolo et populo eius: ut fit in baptismi: vel tenere fidem catholicam et seruare decalogum. tamen transgrediendo homini vota peccat mortaliter. tamen non est impedienda pena pro illo peccato et pro transgressionem voti licet pro diuersis mortalibus: sed tanquam pro uno. **¶** Illa tamen circumstantia aggrauat peccatum illud. **¶** Mora etiam fm **Archi.** flo. q. si quis transgressus est: vel omisit implere aliquod votum licitum. et si aduertenter tamen possit. id est mortale. et totiens quotiens frangit. secus si ex obliuione vel quod non poterat. vide et ad predicta quod notat **Pe.** de pal. q. quotiens quis frangit votum totiens peccat mortaliter. dum tamen actus interior et exterior ite ref. secus si exterior tamen. quod peccatum est in actu pro se interiori. **¶** vii. qui vult uno actu furari et mechari vel plura furari unum peccatum committit quo ad deum licet plura furetur quo ad iudicium hominum. et hoc in voto negatiuo: puta. quo vouet non bibere vinum. secus in affirmatiuo. quo quis vouet ieiunare. tunc cum non totiens peccat quotiens comedit. sed secunda vice. tertia autem vice et deinceps non: maxime si non in contemptum. sed quum non reputas plus sibi possibile illa die ieiunare. patet ieiunare alia die integra. pro illa si in contemptum fregisset: nec intentione: nec ex integro alius ieiunandi. tunc secus. maxime in voto singulari et secreto in quo non est scandalum. **¶** Nam secus est de illo qui ieiunium ecclesie fregisset. **¶** Non enim propter hoc licet ei extra heretiam comedere intentio alius ieiunandi in scandalum aliorum.

¶ Quid de votis stultis. ut de non pectinando caput in sabbato vel lauando: vel ieiunare in diebus et homini? **¶** Non est mortale: sed prohibendi sunt illa implere. **¶** Illud autem votum quod in aliquo euentu est bonum. et in aliquo malo. non obligat nisi pro euentu bono: ut votum ieiunare **Jud.** xj.

¶ Utrum expediat vouere? **Rñ.** fm **Ri.** in. iij. di. xxvij. q. vouens: aut vouet bona. quorum obseruatio videtur probabiliter proportionata infirmitati sue spirituali. aut improporcionata. **¶** Primo modo vouere expedit homini. quod pro hoc firmat amplius voluntatem suam in bono. et pro magna parte excludit a se libertatem malefaciendi. et facit actus virtutis caritative et idem vouendo meretur. **¶** Secundo modo non expedit homini vouere: nec h. **¶** Tale enim votum non habet discretionem commutabilem: cum pro eo uens magis videatur se illaqueare: quam augere securitatem de sua salute. **¶** Quilibet tamen reputare debet obseruantiam voti religionis proportionatam esse sue infirmitati spirituali. nisi per certam experientiam sibi de proprio constaret. **¶** Propter enim custodiam quam magis adhibet religiosis quam secularibus. et propter bona exempla que videtur frequenter. et bona verba que frequenter audiunt. et propter maiores consolationes spirituales: que ex diuina benignitate ob fauorem religionis et ex sancta societate recipiunt. obseruatio aliquorum bonorum proportionata est alicui existenti in religione. que eidem proportionata non esset in seculo remanenti. et liberior est voluntas vouentis. quam non vouentis. **¶** Nam liberior est

Votum. ij.

voluntas q̄ a rectitudine declinare nequit; q̄ que illā deserere p̄t. Homo aut̄ p̄ votū nō minuit in se libertatē faciendi bonū; sed auget. h̄ minuit potestatem faciendi malū. Nec ob. qd̄ dicunt vulgares. Res coacta facta nil valet. q̄ Rū. fm̄ zab. in cle. si dominū. de re. 7. ve. sanc. q̄ duplex est necessitas. l. coactōnis. 7. bec p̄trariaf voluntati 7. minuit de laude actus. 7. bec nō est in voto. Alia est necessitas q̄ est ex interiori inclinatione. p̄pter consuetudinem bene agendi. 7. bec est in beatis. 7. bec nō minuit; sed auget.

Quid de voto qd̄ sit ex duabz causis? Rū. fm̄ Ray. Si q̄s vouet ex duabz causis. vt puta. ire ad sanctū Jac. q̄ credebat ibi inuenire germanū suū 7. etiā. p̄pter redimēda pecā sua. In hoc casu q̄s sciuert germanū suū discessisse etiā anteq̄ iter suū arriperet; nihilomin⁹ tenet p̄ aliā cām; si nihilomin⁹ intendisset se obligare. Alis secus; q̄ votū nō obligat ultra p̄sensum 7c.

Quid si quis emisit duo diuersa vota? Respō. fm̄ Tho. in. iij. si vtrunq̄ est p̄passibile cum altero; vtrūq̄ debet seruari; nisi forte aucte superiorū votum p̄cedens in aliud melius p̄mutet. si autez ambo vota sunt simul incompatibilia; debet finare qd̄ maius est. 7. de minorū fm̄ arbitriuz p̄lati satisfacere. Vide hoc s̄. Feinnū in fi.

Quā pater moriens possit iniungere filio; quē p̄stituit heredem; vt impleat votū eius? Rū. fm̄ Ray. votū pegrinatōnis nō p̄t pater iniungere filio; quē p̄stituit heredem; nisi 7. ipse filius approbaret. extra eo. licet. h̄ pecuniarium satisfactōnem bene p̄t iniungere; quinimo fm̄ Tho. si filius vult esse heres; tenet implere oia vota p̄is; si hereditas hoc patiat. 7. p̄ hoc facit. l. ij. ff. de pol. q̄ dicit q̄ obligatio voti trāsit ad heredē. vide panoz. ad hoc in d. c. licet. vbi q̄rit de illo filio regis. qd̄ si se nō obligasset ad executōez. nunq̄d teneret exeq̄ votū paternū? Inno. dicit q̄ sic. 7. p̄t p̄pelli p̄ p̄uatōem hereditatis; nō aut̄ p̄ coactōez p̄sonalē. 7. sic nō potuisset excoicari; nisi se obligasset fm̄ eū. D. an. putat q̄ ex quo sponte adiuit hereditatē; p̄t p̄pelli p̄ excoicatioez qd̄ placet panoz. Naz. ad eūdo q̄si contraxit. S̄z videt q̄ exq̄ ille rex morte p̄uer? nō poterat votū p̄ficere; nō tenebat p̄ aliū exeq̄; q̄ in voto intelligit illa p̄ditio gnālis. si potero. vt deū est s̄. Et notat glo. in. c. nō est. extra eo. Inno. dat notabile lo. q̄ q̄s q̄s vouet visitare terrā sanctam ob deuotōez. Quāz. p̄ subsidio impendēdo terre sancte. P̄mo casu nō tenet votū erequi p̄ aliū superueniente impedimēto. Secō casu tenet; q̄ ex quo vouit. p̄ subsidio d̄ impedere subsidū meliori mō q̄ p̄t. Et nota hoc singulariter. Naz. facit ad ea q̄ dicta sunt s̄. vt votū emissūz p̄ deuotōne nō obliget vouentē ingueniēte impedimēto oīno impeditiuo. No. tamen limitat primū dictū q̄ impedimentum nō erat tempe voti. Alis aut̄ ne votuz derisorium videat; tenetur votuz redimere. quod nō putat panoz. verum; nisi vouens esset cert⁹ de impedimento p̄petuo. alis debet intelligi; cum primū comodo poterit. Item panoz. dat aliaz limitationem; vt ex impedimento superueniēte tollat

obligatio voti; q̄ p̄is nō fuit in mora erequēdi; alis aut̄ votū esset cōmutandū vel redimendū. bec panoz. in. d. c. l. 3. vide etiā glo. singularem in. d. c. nō est; q̄ dicit q̄ in voto intelligit conditio generalis si comode fieri p̄t. h̄ hoc nō placet panoz. qui putat q̄ impedimentū difficultatū voti nō aufert obligationē h̄ reddat facultates dispēiandi. p̄ hoc. c. j. extra eo. vbi ponderat cā infirmitatis.

Votum. ij. q̄s p̄t vouere. Vtrū ep̄s possit vouere? Rū. fm̄ Host. nō p̄t sine licētia pape votū emittere p̄ qd̄ dissoluat vinculū m̄rimonij; qd̄ est inter ip̄m 7. ecclesiā suā. extra de regula. l. 3. Itē nec aliud votum p̄ qd̄ graue p̄iudiciū fiat ecclesie sine. vt de longa pegrinatōne 7. h̄mōi. extra eo. magne. Votū tū ab h̄nēntie 7. elemosyne emittere p̄t.

Quā qui subiecti sūt prāte alterius possint vouere? Rū. fm̄ Tho. scōda. q̄. lxxviii. Nullus p̄t se firmiter obligare; ad id qd̄ est in prāte alteri⁹ et quicūq̄ est subiectus alicui; q̄tū ad illud in quo est subiectus nō est sine prāte. 7. iō nō p̄t se firmiter p̄ votū obligare ad id sine cōsensu superioris. nō tū peccat vouēdo; q̄ intelligit p̄ditio tacita. si nō reuocant a superiore. ex q̄ licita reddunt 7. valida.

Quā pueri possint vouere? Rū. fm̄ Tho. vbi s̄. Pueri aut̄ annos pubertatis duplici rōne vouere nō p̄t. P̄mo. q̄ vt in pluribz patiunt rōnis defectū; sicut p̄z in furiosis 7. amentibz qui se voto nō p̄t obligare. dū sunt in furia vel amētia. Secō q̄ sunt in prāte pentuz vel tutor⁹ qui sunt eis loco pentū. 7. iō eo; vota ex duplici cā robur nō habent. Dicendū est ergo q̄ si puer vel puella aut̄ pubertatis annos nondū h̄eat vsum rōnis; nullo mō p̄t se ad aliq̄d obligare. si vō aut̄ annos pubertatis atigerit vsum rōnis. p̄t quidē quantū in seipso esse se obligare. h̄ votū eius p̄t irritari p̄ pentes. quōz cure remanet adhuc subiectus. bec Tho. Et q̄ votum pueri aut̄ annos pubertatis obliget. facit fm̄ panoz. c. ij. extra eo. iuxta glo. vbi ipse infert q̄ votum emissum in puerili etate efficaciter obligat. l. 3. p̄t facultatē obtinēdi p̄mutationem. 7. sic minor etas non impedit obligationē querendā deo. 7. d̄ puer post. vij. annū. 7. sic post doli capacitātē quis obligat ex voto. 7. in hoc tene semp̄ mēti dictū tex. q̄ vt dicit panoz. alibi nō est ita clarus. Addit etiā panoz. q̄ cū tale votū emissum in puerili etate videat potius p̄cedere ex quadā facilitate animi q̄ discretōis arbitrio obligat vouentēz. l. 3. facilitas p̄t cām dispēiandi v̄l p̄mutādi. Addit tū Tho. q̄ q̄tūcūq̄ q̄s sit doli capax aut̄ annos pubertatis nō p̄t tū se obligare voto solenni 7. religionis. p̄pter ecclie statutū qd̄ respicit qd̄ in pluribz accidit. post annos aut̄ pubertatis p̄nt iā se voto obligare simplici. vel solēni absq̄ voluntate pentū.

Quid aut̄ si puer aut̄ annos pubertatis venerit se seruaturū p̄nentiā; vel ingressurū religionē cū venerit ad etatē legitimā. vel cū p̄ ei⁹ obierit. Alis qd̄ p̄t votū illud reuocare; vel irritare p̄t p̄dicēdo. Rū. Alsten. li. j. ti. xx. refert Og. dicere q̄ nō. Sed Rod. dicit q̄ p̄t. q̄ v̄ humanior opinio. vū nō tenet

nebit illud sermare nisi iterum voueat: vel iuret: qz obligatio semel extincta nō reuiuiscit: nec pat: nec tutor: peccat in reuocādo: qz hoc eis cōcedit a iure & a deo. Nota etiā qz licet in dicto casu talis nō obliget ex voto qd in minorū fecit etate: si tñ maior: postea fact: illud ratū habuit qd vouit: obligat: erit d. c. ij. iuncta glo.

¶ De filiis. postq̄ puenit ad pubertatē vouē possit: Rñ. fm tho. vbi s. Ille q̄ venit ad annos pubertatē si sit libere p̄ditiōnis: est quidē sine p̄tatis q̄tum ad ea q̄ p̄tinet ad suā p̄sonā. puta. qz p̄ votum obliget se religioni: vel qz m̄ionū p̄bat. non autē sine p̄tatis q̄tum ad dispensatōez domesticā vñ circa hoc nō p̄t aliqd̄ vouē sine p̄sensu patris. hec tho. Idem ē in alijs dicendū vñ. p̄ q̄ p̄iudicat iuri p̄tatis: vt i abstinētis & pegrinatōnis & sibi: un quibz nō p̄t fili: vouē nisi pegrinationem transmarinā in subsidiū terrelectē. ex eo. ex multa. fm Ho. & nisi p̄ p̄sensu expresse: vel tacite. s. nō p̄tradicendo fm Anno.

¶ Quid autē si p̄ p̄tradicērit et reuocauerit h̄mōi votū filij vñ filie sine p̄tinetie: sine aliud. & p̄ h̄mōi reuocatoez p̄sentit tali voto. nun qd fili: cuz venerit ad etatē itimaz tenebit obseruare h̄mōi votū: vel iuramentū: si forte iurauit aliqd̄: si votū illud n̄ sit de ingressu religionis: dicendū est qz nō reuiuiscit: qz semel fuit absolut: s. p̄ reuocatoez factam. a p̄fe. & obligatio sel̄ extincta nō reuiuiscit. vñ nō tenebit obseruare h̄mōi votū vel iuramentum: nisi iterum voueat: aut iuret.

¶ S̄ difficultas ē de filiofa. pube. & vxore. An p̄ reuocatoez: vel p̄tradicōez p̄is vel mariti reuiuiscant vota mortuo p̄ie vel mariti: Anno. in. c. scripture. extra. e. dic̄ qz soluta p̄ia p̄tate tenet fili: im plere votū. Idem dic̄ de vxore. Rñ d̄m̄eritat: est qz votū pueri p̄ p̄tradicōez p̄ntū factū fuit mortuū. & iō merito nō reuiuiscit. sed i votis filiofa. pube. & vxor: qz p̄ p̄tradicōnem p̄is vel mariti h̄mōi vota nō mouit s̄ mortificant. hoc ē: qz solū executio p̄hibet. & iō nō mirū si p̄ mortē supior p̄dicti tenent̄ exēq̄ vota p̄dicta: qz soluz mortificata fuerāt. Idē dic̄ de vot: fact: ab vxore an p̄tractum m̄ionij: qz illa si p̄iudicialia sunt nō d̄z exēq̄ sine licentia viri. & hoc vñ etiā velle. c. manifestū. xxxij. q. v. vbi d̄r manifestū est ita voluisse legē: femina: s̄ viro esse: vt nulla ei: vota q̄ abstinētie eā vouerit reddant̄ ab ea nisi auctor vir fuerit p̄mittendo.

¶ Quid sit ecōtra. An marit: possit emittē votū abstinētie vel pegrinatōis iuita vxore: Dubiū fac̄ qz marit: & vxor nō iudicant̄ ad impia: Anno. vt refert panoz. in. d. c. scripture. dicit qz sic vxor non obligat̄ ex voto abstinētie & pegrinatōis nisi maritus p̄sentiat. vt in. c. noluit. xxxij. q. v. & i. d. c. manifestū. ita in marito: vt nō possit se obligare ad votum abstinētie: seu pegrinatōis sine linia vxoris. Et hoc potest̄ intelligi verū in votis p̄ q̄ p̄iudicare iuri vxoris. In alijs secus. Mā marit: ē caput vxoris et nō ecōtra. Et quibz inferit qz marit: sine linia vxoris potest̄ emittē aliquod votum abstinētie. dūmodo nō p̄iudicet mulieri. Et addit p̄ panoz. in. d. c. scripture. qz si vterqz vel alter eoz emi-

lit votū an̄ cōtractū m̄atrimonij. nō pōt̄ aliter exē qui cū p̄iudicio alterius: vt notat̄ in dictis iuris. Pōt̄ tñ vxor: illud vouere sine p̄sensu mariti. qd d̄z re p̄t sine suo p̄sensu: vt notat̄ in. d. c. manifestum. Panoz. tñ in. d. c. scripture. videt̄ p̄riari Anno. in eo qd dixit. qz soluta patria p̄tate fili: tenet̄ implere votū. Mā fm eū. c. quidā. de puer. s̄iu. videt̄ multū obstare. Mā ibi d̄i qz si maritus intrauit religionē p̄tradicēte vñ igno:ate vxore. & ad petitoz vxoris reuocat. nō tenet̄ mortua vxore ingredi religionē. qz emisit votū tpe inhabili. s̄ idē dicendū in filiofa. ex q̄ executionē voti nō p̄tulit ad tps̄ habile. Et hanc p̄tē Panoz. putat̄ veridicē. s̄z opi. Anno. sit tutio: fm eū. Tñ p̄t d̄i qz nō est̄ s̄ile. qz vñ est qz ille maritus emisit votū tpe inhabili. secus de filiofa. qz emisit votū tpe habili. & tenuit votū fm oēs. s̄z executio voti nō fuerit collata ad tps̄ habile. Infert etiā Panoz. aliud singulare in. d. c. quidāz. de dicto marito qz in materia voti. p̄cedit etiāz illa iuris regula. Si nō valet qd ago: vt ago. valeat vt valere pōt. Mā vt ibi vides maritus nō obligat̄ se simplr̄ ad p̄tinentiā in seculo seruandā. s̄ ad religionis ingressum. qui tñ nō valuit. s̄ p̄fessionē fecerit. & nihilominus remāsit obligatus respectu p̄tinentie obseruandē. que p̄tinentia includit̄ sub ingressu religionis. hoc est̄ sub p̄fessione: vt in. c. cuz ad monasteriū. de sta. re. Et sic talis non p̄t decete rō: contrahere matrimonij mortua vxore. tñ si contrahit: tenet̄. s̄z debitū exigere nō possit.

¶ Vtrū seruus possit vouere: Rñ. fm Anno. & Panoz. in. d. c. scripture. qz p̄votū qz d̄z pagi sine p̄iudicio d̄ni nō p̄t. non obligat̄ seruus. secus d̄i in alio voto: puta. si vouit o:ione dicere vel qd s̄ile.

¶ An autē seruus postea factus liber teneat̄ ad vota p̄is facta: Dic̄ vt nūc. p̄rie dictū est de filiofa. et vxore.

¶ Vtrū religiosus possit vouere: Rñ. fm Ri. in iij. di. xxxvij. aliqui dicūt qz quis religiosus nō teneat̄ ad obediendū in omnibz etiā licētis q̄ p̄latus velle sibi impare. tñ in his in quibz p̄lato subiect: est. tenet̄ ei obedire. p̄ quolibet tpe: q̄ sibi impat̄. et ideo nullū est tps̄ ei vacans q̄ aliquid possit facere vltra id ad qd tenet̄ ex sua p̄fessione. et ideo nihil vltra hoc sibi vouere. qz nullus d̄z vouere aliqd̄ nisi eligere possit tps̄ quo id possit implere. sed hec rō nō videt̄ cogere. qz multa posset vouere religiosus. quon̄ adimpletio executionē opis cuiuscunqz qd p̄latus p̄t sibi p̄cipere nō impediret. s̄ p̄moueret vt non dicere verbū ociosum. nō cogitare aliquid vani. ergo si aliud non obstat̄ qz rō p̄dicta: religiosus posset vouere sine licētia p̄lati se nunq̄ dicturum vci bñ ociosum ex deliberatōe rē. Preterea p̄dicta rōne non obstat̄ posset religiosus vouere se qualibet die dicturum. specialem o:ionem qñ vacaret sibi tps̄: q̄ non esset occupatus de p̄cepto p̄lati vel in opibz q̄ in sua p̄fessione includunt̄. Ideo videt̄ alijs dicendū qz rō q̄re religiosus nō p̄t vouere est: qz p̄fata humana infirmitate & religionis one. non p̄t se ad aliquid vltra suā p̄fessionē obligare. qd posset implere sine qualicūqz p̄iudicio: vel p̄ iudicij piculo obseruatōis. cuiuslibet eoz ad q̄ est

nota cu religiose

in professione tenet. et absq; piculo reddendi se inferduz onerosum plato suo: vel alicui seu aliquibus fratru suoz. ppter sollicitudines et modos singlares: q̄ interdū h̄ent illi q̄ essent ad plura q̄ alij obligati. Preterea tate altitudinis ē religionis votū q̄ oia alia in ip̄m pmutari p̄nt. et id ecclesia p̄siderans hui⁹ voti altitudinē ⁊ hūane nature infirmitatem voluit ante dei voto religionis nullū votū posse supaddi. ppter piculū trāgressions vitāduz q̄ enā de cā iura p̄sentire vident q̄ vota q̄ fecit hō an̄ sui professionem in religione: q̄ plat⁹ ip̄m recipiens igravit: p̄t postq̄ sibi votū fuerit reuocare. qd̄ pbat p̄ hoc: q̄ religiosus pl⁹ est sub plato: q̄ vxoribus viro: h̄ vir reuocat vota vxoris. vt dcm̄ est s̄. ḡ. rē. Idem tenet tho. scda scde. q. lxxxviii. vbi cōcludit q̄ nullū votū religiosi est firmū: nisi de p̄sensu plati. Per rōnem p̄maz s̄. positam p̄futatam tamen a Ricar.

Quādo dicitur votū pmutari possit in votū religionis: Rñ. fm̄ Ri. vbi s̄. q̄ volens facere professionem in religione: si actuali vel habitualiter vult remanere obligat⁹ ad vota q̄ in seculo fecerat: non pmutant in votū religionis: tñ postq̄ hoc deuenit ad noticiam plati: poterit ip̄m ab illis votis absolueri: matie si igrabat ip̄m ligatū esse illis tpe. p̄fessionis. Si aut̄ actuali vel habitualiter intrēdit am̄ plus illis votis nō teneri: h̄ soli voto religiois sue ab illis absoluit p̄ religionis votū: ppter vōn religionis altitudinē ⁊ p̄fectiōez. extra de voto. c. scripture. ⁊ de pe. di. j. mensurā. §. his auctibz. vbi d̄ nō est necessaria certa satisfactio pcti: cui⁹ totū vite tps obedientie impendit suo p̄ditiō. hec Ri.

Quādo dicitur clericus possit vouere: Rñ. fm̄ Inno. et Panoz. in. d. c. scripture. q̄ clericus nō p̄t vouere votū pegrinatōis sine p̄sensu ep̄i: h̄ votū p̄nētie vel abstinentie sic. ad hoc. c. duo sunt. xix. q. ij. Votū tñ ultramarinuz sine lnia plati emittē p̄t. extra eo. ex multa. §. pe. ⁊ fi. ⁊ c. fi.

Quid aut̄ de abbate: Dic q̄ sine p̄sensu ep̄i vel supioris votū pegrinatōis diurne emittē nō p̄t xvij. q. ij. abbas.

An aut̄ plati regulares possint emittē votuz p̄ succursu terre sancte sine lnia sui supioris. Panoz. in. c. fi. extra. e. diē. q̄ qñ sit passagiū gnāle ex dispositōe p̄tifici: q̄ tūc dari v̄ lnia platis eūdi p̄ succursu terre sc̄te. h̄ hoc cessāte nō putat q̄ plati maxime regularis possit se ad hoc obligare sine p̄sensu supioris: q̄ ep̄us hoc facē nō p̄t: vt pbat in. c. magne. extra. e. In religiois vo simplicibz putat etiā hoc nō licē sine lnia supioris: q̄ nullā volūtatē habent. et i papā nō p̄t religiosus p̄moueri sine lnia abbat. vt no. glo. i. c. q̄ sit. xvij. q. ij. Et diē ibi gl. q̄ si monach⁹ fact⁹ ē papa inuito abbate. ⁊ ip̄emet p̄peller se redire: q̄ cū teneat de alijs iusticiā facere multo forti⁹ de seip̄o. hec gl. Quidā tñ hoc nō approbat: q̄ electio ⁊ p̄firmatio in papā absoluit monachū a iugo monastice p̄fessionis. xvij. q. j. c. j. Cum ḡ elect⁹ in papā: in ip̄a electōe p̄firmatōez recipiat: p̄ q̄ redire non d̄. Et p̄dictis tñ habes: q̄ nō eodez vinculo stringit abbas suo supior: sicut monachus suo abbati. Inset etiā panoz. q̄ ocuz

monachale nō est anteferedū vtilitātia ecclesiasticis. p̄ hoc. c. l. d. regula. vbi p̄ q̄ sollicitudo: labor ⁊ doctrina p̄ferunt silētiō: p̄teplatiōi. ⁊ quieti. q̄ vtilitas publica p̄ferēda est pauate. Et hoc veruz fm̄ Do. qñ p̄uata includit sub publica. als secus. et hoc intelligit qñ p̄sona p̄uata habuit electionē. h̄ supior debet p̄ferre publicā. h̄ p̄uata nō includat sub publica: vt in. c. bone. el. j. de po. pla.

Wotum. iij. De voto cōiugū. An vxor possit vouere. c. de

Votum est s̄. in p̄cedēti. c. Vt alter cōiugū possit vouere q̄ nō petet debitū: Rñ. cōiter fm̄ doc. q̄ sic. de hoc vide s̄. Impedimentū. xj. Si tñ quis voueret q̄ nunq̄ redderet debitū si vxorē eū p̄tingeret ducere: nō tenet illud votū fuare fm̄ glo. in. c. de viduis. xxvij. q. j. De hoc vide s̄. Impedimentū. iij.

Quādo dicitur si det licentiā p̄iugi vt voueat castitatē possit dictā lniā reuocare: Rñ. fm̄ Tho. in. iij. q̄ si exp̄sse p̄sensit ⁊ dedit lniā: nō p̄t votū a p̄iuge emissum reuocare. xxvij. q. v. §. si. Be. tñ addit q̄ aut̄ dedit in facie ecclie ⁊ q̄ in iudicio. ⁊ tunc non p̄t reuocare. Aut in p̄uato. ⁊ tunc an̄ vsunt lniē reuocare p̄t. h̄ non postea. Si aut̄ dissimulat ad tps vxoris votū. ⁊ postea habita deliberatōe reuocat. mulier nō tenet implere. Addit etiā Inno. q̄ p̄iugi q̄ dat lniā vouēdi. si ip̄e nō voueat: nō impedit exigere debitū. ar. extra de p̄uer. p̄iug. c. j. Idē Ber. ⁊ Do. Alia vo vxoris vota in quibz requirit p̄sensus viri: vir etiā postq̄ p̄sensit reuocare p̄t: h̄ tñ peccat reuocādo qd̄ cōsensit. xxvij. q. v. c. manifestum. Hoc intellige si sine cā reuocat. Nec tñ adhuc credendum est illum peccare mortaliter etiam si sine cā reuocaret. vxor tñ viro qualitercumq̄ obedire d̄. Et de hoc Panoz. in. c. charissimus. de conuer. cōiu. facit regulā. q̄ nullū votum abstinentie p̄t vxor emittē sine consensu mariti. ⁊ q̄ maritus p̄t reuocare. licet p̄ius cōsensit. Non sic aut̄ econtra. Et de hoc videf tex. in. d. c. manifestum. ⁊ c. noluit. xxvij. q. v. Et plus dicit Panoz. ibi. q̄ nō obstante q̄ maritus p̄sensit voto contineēte vxoris: tñ adhuc potēt illud reuocare. quia cum iura diuina ⁊ humana deit marito plenā facultatem in voto abstinentie. ⁊ continere est votū abstinentie: vt in. c. si tu abstines. xxvij. q. ij. absq; dubio videf q̄ votum continentie etiam possit reuocare. tñ maritus peccat reuocādo id in quod semel cōsensit. hec Panoz. Communiter tñ tenetur oppositum. ⁊ hoc tutius. Opinio tñ Panoz. possz tolerari anteq̄ vxor emisisset votum continentie. q̄ tunc licet vir ei licentiā dederit vouēdi contineētiā. sine publice: siue in p̄uato: vir poterit reuocare. secus si iam emisisset votum ⁊ c.

Quid aut̄ si duo astricti voto simplici cōtrahūt matrimonium: an teneat: Dic q̄ sic. licz nenter eorum exigere v̄ reddere debeat. ⁊ hoc sine h̄mōi vota emissa fuerint ante contractum matrimonium vel post. ⁊ plus dicit Inno. vt recitat Panoz. in. d. c. charissimus. q̄ si isti coniuges post mutū votū continentie se carnaliter cōmisceant: p̄les inde gemitū nō est legitima. q̄ nō fm̄ legem sunt cōiugū

Non enim est amplius inter eos matrimonium quo ad exercitium carnis. Et idem no. glo. in. c. ministri lxxj. di. Idem dic. et fortius si vxor vouit continentiam marito intrante religionem. vel p. motu ad sacros ordines. Nam si de nouo p. iungant soboles est illegitima. De hoc vide s. Illegitimus. et Impedimentum. iij.

Quid si ambo iunges in domo voueant continentiam et alii vult frangere. Rñ. fm Ray. Si ambo pari p. sensu emiserunt votum. tunc etiam si maritus velit penitere et votum frangere: ipsa instans dicit p. seuerare in voto quod fecit. xxij. q. v. qd. deo. Co. No. addens q. p. p. h. m. d. i. votum vtriusque. non potest vnus sine l. n. i. alteri religionem intrare. Nec ob. et de iur. reu. tua nos. vbi p. missio facta inuicem etiam cum iuramento de non petendo. si admoniti nolunt suare castitatem non artat eos. q. ibi non fecerunt votum continentie.

Vir timens de incontinentia vxoris possit facere votum vlt. amarum. Rñ. fm Tho. in q. lib. ea q. sunt necessitatis non sunt p. mittenda. p. ter ea q. sunt p. voluntatis. ex necessitate at. viro iminet. vt gerat curam vxoris: q. caput mulieris vir est. h. q. accipiat crucem ad transferendum se vltra mare subiacet. p. n. e. voluntati. vñ si vxor sit talis q. sequi non possit. et de ei. incontinentia timeat. non est p. s. l. dum ei q. accipiat crucem et dimittat vxorem. Sec. at si vxor voluntarie continere. p. ponat. vel si velit et possit sequi virum. Vxor q. inuito viro p. votum ierosolomitani emittit fm No. et Panor. in. c. ex multa et eo. h. non dicitur sine l. n. i. mariti. si e. iuuenis et suspecta de incontinentia. h. si mulier est tenera et potens ad ducendum secum bellatores. tunc tenet ex q. votum tñ si non posset ducere bellatores: votum e. o. i. n. o. redimendum. vt in. d. c. ex multa. Idem si vir continere non posset in abntia vxoris. nam tunc p. r. o. e. m. s. positus p. t. b. o. esset o. i. n. o. redimendum.

Votum. iij. s. coniugum

Vir circa religionem. Vxor alii iungens possit se voto obligare seu ingredi religionem sine altero. vide s. Impedimentum. j. et Impedimentum. xj.

Si nunquid alii iungens ante carnalem copulam possit transire ad heremum vel reclusorium. vel vouere in domo perpetua continentiam. Rñ. fm. Guil. non potest nisi obliget se ad regularem obfuantiam et ad tria substantialia. Et p. hoc dicit Panor. in. c. ex pte. el. ij. d. puer. p. u. q. mulier sponsa si vult effici mantellata non potest etiam si talis modus viuendi sit approbatus a romano pontifice.

Pone q. vxor fecit votum continentie ad tempus. et interrim maritus fecit se religiosus. Rñ. fm. Guil. dicitur induci ad intrandum monasterium. aut si non est suspecta: q. voueat continentiam. si ad hoc induci non potest: poterit reuocare maritum. nisi ipsa non ignara iuris tacuerit quoniam maritus religionem intravit. q. tunc fm. q. s. d. am. tenet religionem intrare. vel continentiam vouere non exis suspecta. Idem Guil. et Vgo.

Quid si ante carnalem copulam p. iur. dicit se velle intrare religionem et p. crastinatio differt. Rñ. fm. Guil. Epus dicitur tempus statuere. i. q. d. ingrediatur. quo

elapso si non fuerit ingressus cogatur p. excoicationem satisfacere coniugi.

Quid si termino elapso ingrediatur monasterium? Rñ. fm. Ray. nihilominus si ingressus fuerit ante carnalem copulam valebit. ar. et de puer. p. u. ex publico. Et sic dicit No. p. iur. relictus in seculo expectabit nubem p. annum quod ius p. cedit ei: et p. uatus huiusmodi tempus commo- dum auferre non potest.

Quid si ambo iunges intrant religionem et alterum vel ambos peniteat et velint exire ante professionem? Rñ. fm. doc. nisi obster eis aliud q. votum p. b. a. t. o. s. sicut est votum continentie p. p. t. e. n. e. t. a. l. e. s. i. a. l. n. a. p. i. c. i. a. redire possunt ad p. o. r. e. s. a. m. p. l. e. x. u. s.

Quid si alii iungens intrat religionem sine l. n. i. alteri? et alii repetit? Rñ. fm. Ray. tenet redire ad coniugem: nisi in duobus casibus. Vñ est si illa q. repetit fornicata fuerit. et iste caste vixit. ita q. nulla debeat excoptione s. illi. Alii est si forte inter eos fuisset lata l. n. i. a. d. i. n. o. r. i. j. ad separationem thori. et de diuor. c. significasti. Vir autem sic vxori reddit? tenebit vxori reddere debitum: h. non poterit exigere p. votum emissum. et de puer. p. u. quidam. r. c. placet. Quia autem vnus coniugum transit ad religionem p. ter fornicationem alteri? ille q. remansit in seculo poterit post mortem intratis p. trahere: q. nihil vouit.

An autem vir p. ter fornicationem vxoris publicae possit p. moueri ad sacros ordines sicut potest intrare religionem? Dic q. sic: q. amisit ius quod habet in viro. d. c. significasti. fm. Ber.

Quid si mortem vxor q. traxerat virum de monasterio: q. sine l. n. i. ei intrauerat? Rñ. fm. Panor. in dicto. c. q. d. a. q. si vxor dedit l. n. i. a. z. marito vt intraret religionem: tunc tenet ingressus. vt notat glo. in. c. vxoratur. de puer. p. u. et sic loquit. c. ex pte abbatis eo. ti. Si vero vxor non dixerit: h. dissiluit: nec maritum reuocauit. post mortem vxoris non potest maritus redire ad seculum. Si autem vxor dixerit et maritum reuocauit: sic non tenet amplius ingredi religionem: q. soluta fuit obligatio: si q. erat ex pte sua cum monasterio. vide de hoc s. Notum. j.

Quid si vxor vi vel metu coacta dedit viro licentiam intrandi? Rñ. fm. No. si fuit vis vel metus q. caderet in p. s. t. a. n. t. e. v. i. r. u. m. i. n. i. b. i. l. e. i. n. o. c. e. t. x. x. i. j. q. v. n. o. t. i. f. i. c. a. s. t. i. n. i. s. i. f. o. r. t. e. p. t. e. m. p. u. s. i. p. a. r. a. t. i. f. i. c. e. t. e. t. q. d. e. v. l. v. o. i. n. s. i. n. u. a. t. e. I. d. e. m. i. n. t. e. n. e. n. i. s. s. z. d. o. l. f. z. Guil. g. o. f. z. h. o. z.

Quid si vxor sine cuius licentia vir intrauerat religionem vult ingredi: et maritus p. tradit? Rñ. fm. Ray. si vir iam eductus est de monasterio et restitutus vxori: non potest vxor illo inuito ingredi. xxij. q. v. qd. deo. Si autem vir non est eductus: tunc fm. Inno. mulier si in ingressu viri continentiam vouerit potest ingredi monasterium. xxvij. q. ij. agatosa. Si vero non vouerit non potest inuito viro ingredi: et ingressa potest educi ar. in dicto. c. qd. deo. sed non potest debitum exigere. et de puer. p. u. c. j.

Quid si ambo coniuges fornicati sunt. nunquid potest alter altero inuito religionem intrare? Rñ. fm. Panor. in. d. c. significasti. q. non. Et si intrauerit reuocabit. et sic adulteria coniugum paria p. p. e. t. a. t. o. e. tolluntur: differant in qualitate: vt q. adulterum vnus est notum: reliquum vero occultum.

Votum.v.

Quid si vterq; non petita licentia ab altero religionem intravit: Rñ. fm Guil. non poterant se invicem repetere: q; neuter potest dicere se ab altero spoliari: sed vterq; intrando videt renūciasse iuri qd̄ habebat. 7 iuri exigēdi debitū. ideo votū vtriusq; tenuit. 7 quo ad debitū exigendū 7 q̄ ad reddendū. s. vt nō possit erigere: nec teneat reddere.

Quid si vterq; credēs alterum mortuū intrat monasteriū nūquid cōpta veritate pōt alter alterū repetere: Rñ. fm Inno. siue ignorātes: siue scientes alterū vivere ingressi sunt monasteriū amborū votum ratificatū videt per p̄fessionē voluntariā: si secuta est. secus autē si nō sit secuta. p̄fessio expressa vel tacita. quia tunc nō succedit obligatio 7 ita potest intelligi dictum Guil. qui viderur cōtradidit.

Votum.v. Quo ad cōmutatōes seu dispensationē.

Vtrū in votis possit dispēdari vel cōmutari: Rñ. votum p̄tinentie non cōmutat̄ communiter per ep̄os: q; vix vel nunq; posset aliquid melius inueniri in qd̄ fieret cōmutatio ecclesiastici xvij. Per papā autē ex causa bene pōt fieri talis dispensatio etiam super voto solenni. de hoc vide s. Papa.

Quis autē possit in votis dispensare: Dic fm Inno. q; ep̄iscopi 7 superiores possunt dispensare in votis: non autē prelati inferiores. pro hoc. c. j. extra eo. iūcta subscriptiōe. No. dicit q; d. c. j. nō p̄bat dictū Inno. s. potius p̄trariū: q; licet loquat̄ ep̄o: nō tū dixit hoc p̄edere ab arbitrio suo: sed ab eius q̄ p̄sident. Fatec̄ tū q; dictū Inno. in se est verū 7 servat̄ de p̄suetudine. Et panoz. in dicto. c. j. dicit q; vbiq; inferior p̄lat? b̄iet de iure sp̄ali ius ep̄ale i p̄sonis. tūc posset dispēdare i voto sicut ep̄s: q; talis pōt exercere iura ep̄alia. Et tūc ista illa stabit p̄p̄ae vt quilibz p̄sides h̄ns iurisdictionē ep̄ale possit dispēdare in voto. Accipiunt̄ tamē quidā casus scz votū castitatis. Itē votū religiōis. Itē tria vota pegrinatōis. s. hierosolymitani. ad sanctū Jac. 7 ad limia ap̄loz. i. romani. Et hodie ē ex cōdicatio absolventibz a p̄dictis votis: vt p̄ p̄ Sixtinā quaz vide in si. libz. licz aliud voluerit panoz. iūcta glo. in. c. ex multa. et eo. de voto vltimario qm̄ fuit emissum p̄ deuotiōe. Idē de voto. s. Jac. in compostella. 7 ampli? de hoc nō ē disputādū. Itē nota q; ep̄us nō dispēdat i voto. pp̄uo. nā nō d̄z q̄s auctorizare i facto suo: vt i de. j. d. re. ec. nō ali.

Vtrū p̄lati p̄ libito sue volūtate possint i voto dispēdare: Rñ. panoz. de mēte doc. in. e. nō est. et eo. q; sine cā dispēdare nō p̄sūt. 7 de hoc ē glo. singularis ibi q̄ dicit q; nō ē secur? q̄ ad deū: cū quo papa dispēdat: nisi sublit cā dispēdandi. Et hoc dictū glo. pōt extēdi vbiq; papa dispēdat p̄tra ius diuinū sine cā. Et rō est vltra glo. fm Panoz. q; papa tenet defendē ius diuinū vsq; ad aīaz 7 sanguinē. xxv. q. j. sunt quidā. 7 idē dicēdū in absolutiōe a iuramēto eadē rōne. vñ nō valet absolutiō a iuramēto sine causa.

Quid autē de his q̄ sunt de iure positio. nūquid

dispensat? p̄ papam sine cā sit tutas. Panoz. vbi s. refert Pe. dicere q; sic. 7 iō occludit q; si papa dispensat cū aliq̄ sup pluralitate beneficiōz sine cā. dispensat licite retinet. Idem tenet Inno. in. c. cū ad monasteriū. de sta. mo. s. Panoz. dicit illud dictum nunq; approbasse. 7 suum sentit Jo. an. p̄ be. Tho. in. c. de multa. de p̄ben. 7 maxime nō p̄cedit illud dictum circa pluralitatem beneficiōz. cum omnia bona ecclīaz sint dei. vt in. c. cū ex eo. de elec. li. vi. Et dei substantia ordinata ad certos vsus vt panpez 7 similitum nō d̄z p̄uert ad vtilitatem p̄uatam sine cā. Item ius positio est fundatum sup rōne. di. j. s. iue. q; papa cū deat esse bon? paterfa. non debet relaxare ius rationis sine cā fatendum tū q; si facit tenet dispensatio quo ad nos.

An autē p̄lati possint totaliter a voto absoluere. Dic fm Panoz. in. c. p̄posuit. de p̄ces. p̄. q; papa ex cā pōt totalit̄ a voto absoluere 7 etia a iuramēto 7 liberare quēadmodū pōt ipse de? q; versilē est q; de? dederit p̄tatem suam inf̄ boies vicario suo Als n̄ fuisset bon? p̄fa. si dimisisset gregē suū sine pastore q; ex cā posset oibz p̄sulare. Ep̄s at non liberat ex toto a voto: s; p̄mutat in causam magis acceptam. vt in. c. j. extra eodem. De hoc vide s. Papa.

Sz q̄rit nūquid sine cā possint h̄mōi vota redimi vel p̄mutari. Rñ. fm Panoz. in. d. c. j. q; vota q̄ a p̄ncipio fuerūt voluntaria: p̄t redimi 7 p̄mutari cā exite in vouente: dūmodo p̄mutent. vel p̄ redemptionē deēt aliq̄d magis vtile 7 deo magis acceptum fm Inno. 7 hoc p̄bat p. c. ex multa. et eo. vbi ter. alternatiue loquit̄ dicens. si necessitas erigit vel vtilitas suadeat. Sufficit q̄ alterz illoz. Et ex illo ter. infert Panoz. q; tūc p̄mutatio d̄z ē vtilio: qm̄ vtilitas suggerit p̄mutatōz voti. Nam vt patet ex illo ter. sufficit necessitas vel vtilitas. q; in casu necessitatis nō requirit̄ melior vtilitas. v̄puta. si causa est in vouente. quia debilis ad peregrinandum. vel ieiunandum. tunc satis est q; fiat cōmutatio in similem causam licet illa non sit magis deo accepta. secus quando sola voluntas votum redimendi vel commutandi subest. Nota tamē q; a voto potest quis dupliciter liberari. Pr̄mo modo per redemptionem. Puta. si vult facere elemosynaz. vel edificare hospitale. seu maritare domicellas. Secundo per commutationem in aliud: vt si vouit ire ad sepulcrum. 7 petit vt fiat p̄mutatio vt bis teneat visitare romam 7 h̄mōi. In h̄mōi autē p̄mutatōe. vel redemptionē non pōt dari certa regula. s; totū depēdet ab arbitrio superioris. q; h̄bit p̄sideratōz ad facultates vouētis. 7 expensas q̄s facturus erat si votū impleset: 7 ad labores 7 similia. puta expensas q̄s fecisset in eiūdo. stando. 7 redeundo simul cum labore. s; ad locum peregrinationis mittere h̄z oblatōz quam ibi erat facturus. Hoc intellige si talis oblatio p̄cessit ex p̄missione. secus si ex deuotione. Et hoc vult Archie. floren. in sum. di. q; cum quis vouit dare certam el̄ynam. vel facere aliquod ornamentum ecclīe. vel cerā offerre 7 huiusmodi. Et si determi-

nat psonam vel locum cui faciat illud. nō pōt mutare. p̄na anctē etiā si p̄sona sit mala. vel ecclia male officata. vel nō indigens tali ornamento. q̄ q̄ semel placuit r̄c. Nec ep̄us d̄z dispensare in tali p̄mutatione. nisi sit cā vicens. puta. q̄ ecclia est destructa r̄ h̄mōi. Et r̄o est. q̄ illi est ius acq̄sitū iam ex p̄missione: q̄ illi auferri nō pōt. Hoc etiam iure p̄bat in. c. ex p̄te. de censu. vbi vouens p̄pelli p̄t ad exequendum votum. Addit etiam Archi. flo. q̄ ille q̄ vouerat ire ad aliquaz eccliam nō pōt. p̄p̄ta anctē mittere alium: nisi oīno non posset. Similit̄ si q̄s fecit votū abstinētie r̄ h̄mōi. r̄ dubitat vtz possit implere vel ne. r̄ sine dispensatōe vel p̄mutatione superioris: cuiz posset defacili h̄ie recursum ad eum. vel ad p̄fessorem suum: p̄ p̄silio: frangit: morte tale v̄. hec ille.

Done q̄ q̄dam h̄ns aliena incerta vouit ea in subsidium terre sancte. nunq̄d tale votum pōt p̄ ep̄m: p̄mutari. R̄. fm̄. S̄uil. nō credo q̄ sine l̄nia pape possit ea in alienos vsus p̄uercere. etiā si ingrediat religionem.

Vtz votum de festando in sabbato sp̄ sit mutandum. R̄. S̄uil. dicit mutari pōt: h̄ non est necesse q̄ mutet̄ q̄ licitum est. nisi p̄sona suspecta eēt q̄ vellet in d̄yazare. Aliq̄b̄ t̄n̄ nō ir̄ōnabil̄ videt̄ mutandum. Nam sabbatū solēnzare. phibemur nisi aliq̄d festum in eo occurrat: ne in d̄yazare videamur: de p̄se. di. iij. c. j. r̄. c. puenit. Itēz q̄ vtz pluri m̄ hoc sit ob aliquam supstitiosam obfuantiam q̄ oīno phibet̄. Sciendum t̄n̄ q̄ a transgressione votoz potest de iure p̄muni r̄ p̄uetudine p̄fessor absoluere. quia non est de casibz refuatis. Secus quo ad p̄mutatōz vel dispensatōz: vt dictum est.

Votū sexto quod sol

Vitur p̄ ingressum religiōis. Et generalit̄ q̄d omne votūz. siue terre sancte. siue aliud p̄mutari p̄t in votū religionis r̄ sine arbitrio superioris. q̄ illud in dubitā melī est. eē. e. scripture dicit t̄n̄. Ri. in. iij. di. xxviii. q̄ si aliq̄s rex vel impator voueret q̄ vsq̄ ad triennū vel septennū militabit in terra sancta. r̄ tenebit secum duo vel tria milia militum. vel vn̄ alius dux vel comes eius dux totū exercitū cruce signatorū. r̄ de c̄ ab̄ntia desolaret exercitū vellet religionē intrare. in hoc casu v̄i summ̄ p̄d̄tifer p̄sulēdus. Certū t̄n̄ est q̄ p̄sona mediocris absolueret p̄ religionis ingressum r̄ per p̄fessionem in ea.

Sz q̄d si q̄s vouit magnaz q̄ntitatē pecunie in subsidium tre sancte. nūq̄d liberat̄ ē p̄ ingressū religiōis. R̄. fm̄. S̄uil. q̄uis si vouit ire libat̄ sit a labore eūdi v̄l aliu mittēdi n̄ t̄n̄ libat̄ ē q̄ ad pecuniam quam vouit. nec p̄t tale votū p̄ aliu q̄ p̄ papaz solui vel p̄mutari.

Quid si q̄s p̄ p̄te vel m̄se suscepit votū implendū. nūq̄d libat̄ ē p̄ ingressū religiōis. R̄. fm̄. tho. in q̄libet. ex q̄ ingressus sufficit p̄te. sufficit r̄ p̄ p̄te r̄ m̄se sua. eē q̄uis in ingressu d̄ hoc nihil intēderit.

Quid si q̄s vouit magnā el̄ynaz dare paup̄ibz in generali. vel etiam in sp̄ali. aut q̄ p̄strueret monasteriū. nūq̄d liberat̄ p̄ ingressum religiōis. R̄. fm̄.

fm̄. S̄uil. Si ex tali p̄missiōe vel voto acq̄sita eēt actio alicui vel aliq̄b̄: q̄ forte donauit vel p̄misit eis: nō liberat̄ p̄ ingressum religiōis nisi de p̄sensu illoz. secus ē si nulla ē acq̄sita actio: q̄ nulli donauit nec p̄misit nec se aliq̄b̄ obligauit: h̄ t̄n̄ deo: q̄ t̄n̄ liberat̄ p̄ ingressū. d̄n̄ t̄n̄ fiat auctē ep̄i. De hoc t̄n̄ dic̄ vt dictū ē s̄. in. c. p̄cedēt̄ fm̄. Archi. flo.

Quid aut̄ de eo cui p̄ p̄fessōe imposita ē penitētia eūdi ad terrā sanctā. nūquid ep̄us potest disp̄sare. R̄. fm̄. Panoz. in. c. q̄ sup̄ his. eē co. de m̄ere Jo. an. q̄ aut talis penitētia fuit iniuncta p̄ subsidio terre sancte: r̄ sol̄ papa p̄mittat. aut nō p̄ sb̄s̄dio h̄ p̄ labore itinerādi. r̄ t̄n̄c aut ip̄e emittit votū. r̄ solus papa disp̄sare. Aut solū assumpsit signum p̄grinatōis: r̄ pōt inferior disp̄sare. Adde t̄n̄ p̄ dictis q̄d notat Lu. ro. in suis singularibz. q̄ si papa imponit penitētia alicui trāsmutādo votū: q̄ ep̄us pōt illā penitētiaz cōmutare r̄ alterare. et de hoc ē glo. singularis in. c. t̄pa penitūdinis. xxvj. q̄ vij. Et fm̄ eūde Ludo. ē ter. in. l. si q̄s libellos. l. d̄ ap. Et de illa glo. dic̄ Lu. q̄ lucrat̄ ē duo bireta

VSurā. i. Quid sit: R̄. fm̄. est lucrū ex mutuo pacto debitū vel exactū.

Vtrū sola spes v̄l intētio lucri faciat vsurā. R̄. fm̄. doct. in. c. p̄suluit. extra co. q̄ sic p̄ter. illū. Q̄d intelligūt doc. q̄n̄ p̄ncipalit̄ cā mutuari ponit̄ i expectatiōe lucri. al̄s nō mutuarur̄ r̄ hac intētiōe ducit̄: r̄ t̄n̄c est vsura. Si aut̄ p̄ncipaliter moueret ex charitate ad mutuādū. p̄rio. r̄ t̄n̄ secundario intēdit̄: q̄ ille ei aliq̄d retribuet: nō ē viciōsum. h̄z munuat meritū. ar. lxxvij. di. in singularibz lix. di. si officia. q̄ cū q̄s liberaliter mutuat: scire d̄z debitorē sibi n̄alū esse ad antidota obligatū. eē de testa. cū i officijs. nec tenet̄ restitūē id q̄d hoc casu grat̄ accepit a debitorē s̄z cōiter doc. i. d. c. p̄suluit

Vtrū vsurari mentalis teneat̄ ad restōēz illi q̄d ei dat̄ liberalit̄ ab eo q̄ mutuū accepit. R̄. fm̄. Ri. in. iij. di. xv. q̄ aut talis vsurari signis v̄l circūlocutiōibz p̄cedēt̄ v̄l seq̄ntibz insinuat mutuū accipiēt̄ q̄ vult v̄lē sortē. r̄ p̄t hoc ille dat. r̄ t̄n̄ q̄d tenet̄ accepit v̄lē sortē. i. capitale: q̄ n̄ refert q̄d ex eq̄pollēt̄ fiat. aut nullā p̄dictoz euenit: h̄ ille dedit liberalit̄ credēs se nō teneri: nec illū velle aliq̄d v̄lē sortē. r̄ t̄n̄c dico q̄ nō tenet̄ restitūē. Et p̄ hoc facit q̄ i cōcedēdo magis attēdēda ē volūtas p̄cedēt̄ q̄ accipiēt̄. vt in str. d̄ ob. q̄ ex delic. naf. S. placuit. vbi d̄ q̄ si q̄s r̄ sibi cōmodatā credit i uito d̄no se p̄tare: r̄ d̄no volēte id fiat: nō p̄mittit̄ furtū. Ecce q̄ h̄z volūtas accipiēt̄ sit viciōsa: t̄n̄ v̄l cū tollit̄ p̄ volūtātē d̄ni rei. Itē restō nō fit nisi da nū passo. eē de re. iur. regla p̄ctū in. vj. h̄ talis nō ē passus aliq̄d damniū cū ex mera volūtate dederit. igit̄ q̄ viciū ē i sola volūtate ad purgatōēz sufficit p̄trino. eē de sy. c. si. Et hoc tenet̄ Ri. in. iij. r̄ Sir. d̄ se. r̄ Seco. i. iij. di. xv. r̄ m̄lti alij doc. moderni. r̄ fm̄ tenēt̄s h̄ac opi. nō ob. l. si ego. ff. si cer. pe. vbi dicitur q̄ si volui tibi rem donare: et tu credebas tibi eam mutuo dari: non efficit tua ante cōsumptionem: q̄ hic intentio recipiēt̄ et concedēt̄ discordant: sed in casu n̄ro p̄cordat. Itē nō obstat

Vsura. 1.

c. psuluit. extra eo. q. loquitur: qm̄ p̄tra liberā volūta-
tem debitoꝝ p̄mittit vsura. ⁊ ideo ibi dat restitu-
tio. Panor. tñ in dicto. c. psuluit. p̄ Ho. ⁊ Inno.
cōcludit q̄ adept' lucrū ex mutuo cū intētiōe de-
p̄uata teneat restituē i foro aīe: nec sufficit solum
agere penitētiā: licet aliud sit i symonia mētali. In-
fert etiā Panor. aliud singulare. q̄ libera donatio
creditoris facta occasiōe mutui: nō p̄dest ip̄i credi-
tori hñi intētiōe dep̄uata: vt q̄ al̄s non fuisset
mutuatur' nisi sp̄asset aliq̄d inde p̄seq. ⁊ singula-
rit' fm̄ Panor. facit. d. c. psuluit. q̄ remissio vsura-
rum etiā liberalit' facta ab eo q̄ soluit: nō p̄dest ip̄i
vsurario hñi mentē corruptā ⁊ p̄positū non resti-
tuēdi. remissio nō facta: qd̄ ē p̄ glo. in regula pec-
cati. de re. iur. l. vi. hec panor. vtracq̄ opinio ē pro-
babilis. ⁊ q̄libet h̄z p̄ se doc. solēnes. Nō iustinen-
do diffinitionē s̄. posita vsure: alia opi. videt' p̄ba-
bilior: q̄ alit' dicēdo nō saluare diffinitio vsure s̄.
posita q̄ dicit' q̄ vsura ē lucrū ex mutuo: pacto de-
bitū vel extractū: h̄m̄ casu n̄o nō est pacto nec ex-
tractio: ⁊ p̄ oīs ibi nō est vsura ad restitōē obligans
q̄uis ibi sit vsura mentalis ad penam peccati ob-
ligans.

¶ Quid aut' de illo q̄ mutuatur liberaliter sine intē-
tiōe aliq̄d recipiēdi. An teneat restituere qd̄ ei dat
vsura sortē a debitoꝝ: q̄ ideo dat: q̄ credebatur sic
velle: vel vt mutuū plus teneret: vel vt al̄s libenti-
mutuaret ⁊ h̄m̄di: Rñ fm̄ Guil. si p̄babil' credit
q̄ ex sola dilectiōe gratis ei dar' nō tenet. si v̄o cre-
dit: vel p̄babil' estimet q̄ p̄p̄ mutuū acceptū: vel
v̄lteri' retinēdū ⁊ h̄m̄di dederit: tenet. i. in q̄tū est
fact' locupletior: vel de extantib'. de p̄sumptis v̄o
bonafide nō tenet. ff. de peti. here. l. vtrū. In bo-
na aut' fide nō ē qm̄ credit vel p̄babil' dubitat q̄
nō p̄p̄ mēra dilectiōe: h̄ p̄p̄ dictas causas ei de-
derit fm̄ eūdē Guil. fac tñ regulaz fm̄ s̄m̄istis.
q̄ nisi aliud appareat ex manifestis p̄iecturis: p̄su-
mit' mutuū accipiēs ea intētiōe dare: q̄ mutuū pre-
stans mutuauit. vñ si mutuauit ex charitate: p̄su-
mit' illū dare ex charitate. Nam vnusq̄sq̄ p̄sumit'
aliq̄d dare eo mō q̄ accepit. ff. mā. l. si v̄o nō remu-
nerādi. §. unde papinian'. vbi dicit' q̄ qm̄ aliq̄s rē
simpliciter p̄cedit: p̄sumit' donare illi q̄ sibi p̄p̄ do-
nauerat. Et ex p̄dictis pōt patere so. in frascripte
q̄stionis quā ponit Lau. de ridol. in tractatu suo
de vsuris.

¶ Vtr' creditor cui ex charitate mutuati debitoꝝ
aliq̄d vsura sortē p̄tulit. nō volūtariē h̄ coacte. puta
dubitās ne id̄iscret' reputet' iustāti q̄ aliū v̄l hūc
de cetero nō inueniat mutuātē vel alia sibi cā: teneat
ad restitōē. Et r̄idet q̄ lz tui' sit restituē. tñ putat
q̄ si recepit pure: credēs donatū libe ⁊ nō vt vsurā
v̄l vt coacte donatū: nō tenet ad restitōē. lz postea
sciat nō libal' datū eē. Et q̄. n. tpe donatiōis hñit
bonā fidē: licet recepit. lz donās tali coactiōe du-
ctus dederit: ⁊ creditor nō hñit intētiōē tacitā vel
exp̄ssam aliq̄d lucrādi. Et dicit' semp sibi placuisse
opi. glo. in c. vigilāti. ⁊ in c. fi. eē d̄ p̄scrip. l. q̄ mala
fides sup̄ueniēs p̄scriptiōi p̄plete: nō facit quē ob-
noxiū restōni. Qd̄. n. d̄ q̄ possessor malefidei v̄llo
v̄m̄q̄ tpe nō p̄scribit. v̄p̄ ē dū ē in cursu p̄scribēdi

secus qm̄ iam p̄scripsit. Nam let' p̄d̄i facere de meo
tuum. quā opi. seq̄t' Jo. Hoff. Vin. ⁊ Hoff. Qui
Ho. dicit' q̄ si pura p̄cia sua remanet lesa dz satisfi-
cere p̄cie. lz sit pot' scrupulosa q̄ theologica. Et
hec opi. v̄: aliq̄l' corrigere opi. Guil. in. §. imedia
te p̄cedenti positam. Ho. etiam Donal. in sum.
q̄ si debitoꝝ creditoꝝ volentē recipere pecuniā suā
p̄uenit munerib' ḡtis: rogans vt det dilatōē. p̄p̄
dilectōē. vel p̄p̄ deū. ⁊ creditor recipiens ir. in era
ḡtis respectu p̄teriti t̄pis non futuri. Quis postea
det indigēti beniuolam dilatōē. quā al̄s nō daret
si vidisset eum ingratiū. dat dico p̄ncipaliter. p̄pter
amiciciam vel p̄pter deum. secundario v̄o p̄p̄ gra-
titudinem debitoꝝ. nō est vsura: dūmō gratis re-
cipiat ⁊ offerat.

¶ Vtr' mutuans possit nālem obligatōē. q̄ ei de-
bitō: tenet ad antidota. deducere in ciuilē. i. in pa-
ctum. puta. Mutuo tibi. x. ⁊ volo deducere in pa-
ctū vt teneat' alia vice tibi mutuare alia. x. Rñ.
Panor. in. d. c. psuluit. de mēte doc. q̄ nō lz. q̄ tūc
p̄seq̄rer lucr'. Nam ex illa obligatiōe naturali. nō
poteram te p̄pellere. sed vbi incederet obligatio
ciuilis. Licet tñ est fm̄ Tho. p̄ mutuo exigere
vel recipere recompensatōē eoz q̄ pecunia nō mēsu-
rant'. v̄p̄puta. beniuolētiā ⁊ amorem ei' cui mu-
tuauit: nisi spes v̄lteri' p̄tendat' p̄ncipalit'. Nam
si v̄lteri' p̄dicta mutuans intenderet p̄ncipaliter lu-
crum: vsura esset. vbi ḡra. Mutuo impatori v̄l pa-
pe vel alteri. vt captata beniuolētia p̄dictoz pos-
sim p̄sequi aliq̄d beneficium vel castz ⁊ silia. tunc
v̄lteri' vsura foret fm̄ Job. cal. Possim tñ optare
vt comoder' tibi libz ⁊ h̄m̄di. q̄ p̄munit' inf' ami-
cos gratis p̄cedunt. Et ex p̄dictis p̄z q̄ mutuās
non p̄t recipere v̄lteri' sortem futuri facti vel vbi pu-
ta. q̄ tibi remutnet. vel p̄ me patrocinet. vel in-
cedat. roget. vel instruat. vel aliq̄d tibi scribat. v̄l
qd̄cunq̄ aliud qd̄ pecunia estimari possit. Nota
tñ fm̄ Lau. de ridol. q̄ lz tibi mutuare ei cui in-
iurias intulit: vt tibi peccat: nec me p̄sequat'. q̄ cui-
cunq̄ licet redimere veratōē suam. eē de sy. c. dile-
ctus. el. i. siue hoc fiat cum pacto. vt tibi remittat
iniuriā. vel etiā sine pacto. h̄ hac spe ductus p̄-
mario. non autem p̄pter charitatem. Non ob. si
dicas q̄ dedi cām edicte: ergo nō possum redime-
re veratōem: quāz si peccauerim iniuriando. pec-
cat etiam ille in vindicādo. P̄terea huic nihil lu-
cri p̄uenit: h̄ solum damnum qd̄ me subire facit
p̄ timorē vindicte. q̄ forte oportet me subire ex
p̄sas p̄p̄ famulos q̄s oꝝ me tenē armatos. p̄p̄ h̄.

¶ Quid ar' si tibi debes. x. q̄ nō possum recupa-
re. ⁊ mutuo tibi alia. x. tali pacto. vt optie satisfies
q̄. i. certū t̄pus solues. xx. An sit vsura. Rñ. Ho.
q̄ nō. q̄ nihil accrescit.

¶ Quare est p̄ctū accipere vsurā. R. q̄ Tho. ⁊ pa-
nor. sup rub. de vsur. q̄ accipere lucz. p̄ pecunia mu-
tuata est fm̄ se iniustū: q̄ vendit' id qd̄ nō est. Ad
cui' intelligentiam sciendum q̄ vsura solum p̄sti-
tit in his vbi repit' mutuū v̄p̄ vel interpretatū fm̄
q̄sdā. Mutuū v̄o p̄stitit in his q̄ sunt triplicis ge-
ner'. Nam qd̄az p̄stitit i nūero. vt pecunia. qd̄az in
pōdere. vt argētū ⁊ aurū. qd̄az in mēsurā. vt tritū.

cam 2 vinū. In alijs do rebz non pōt p̄sistere mu-
tūū. Rō est. q̄ in mutuo trāfferē dñiūm rei mutu-
ate. vnde dī mutūū: q̄ de meo tuū. vt. l. ij. ff. si cer.
pe. Recipiens vō mutūū nō tenet restituere sub
idēpitate eiusdem sp̄i. q̄ vt plurimū ista q̄ mutu-
ant p̄sumūt vsu. h̄ tenet restituere tantū dē sub cer-
titudie eiusdē valōis. l. cū qd. 2. l. vinū. ff. si cer. pe.
Certitudo at valōis nō p̄t h̄i in alijs rebz nō p̄si-
stentibz in nūero. pōdere vel mēsurā. q̄ ip̄ossible
eēt vnū equū repire eiusdē valōis c̄ ē ali? h̄ in pe-
cunijs 2 alijs p̄sistentibz in nūero. pōdere v̄l mē-
surā p̄t h̄i certitudo. Quare at p̄sistat vsura i his
tr̄i: est q̄ in his trāfferē dñiūm. 2 vsus rei nō est se-
pat̄ a p̄sumptōe ipsi? rei. nam ipsaz vsus ē eaz cō-
sumptio. sic vinū p̄sumim? ad potū. 2 panes ad ci-
būm. vñ in talibz nō d̄z seorsum: p̄putari vsus rei
a re ipsa. h̄ cuiusq̄ p̄cedit vsus: ex hoc ip̄so p̄cedit
res. Si q̄s vō seorsum v̄dēt vinū. 2 seorsum vsuz
vini: v̄dēt eandē rē bis. vel v̄dēt illud qd nō ē.
vñ manifeste p̄ iniusticiā peccaret. 2 sibi rōe iniusti-
ciaz p̄mittit q̄ mutuat vinū. aut triticū. petēs sibi
duas recōp̄latōes. vnā qdēz restōem eq̄lis rei. ali-
am vō p̄cum vsus: qd vsura dī. Quedaz vō sunt
q̄z vsus nō est ipsa rei p̄sumptio: sic vsus dom? ē
inbitatio nō at dissipatio. 2 iō in talibz: seorsum p̄t
vtrūq̄: p̄cedi. puta. cū q̄s f̄dit alteri dñiūm dom?
refuato sibi vsu ad aliqd̄ t̄ps. vel ecōuerso. cū q̄s
p̄cedit alicui vsum dom?. refuato sibi dñiō. 2 p̄t
hoc hō licite p̄t accipe p̄ciuz. p̄ vsu dom?. 2 p̄ter hō
petere domū comodatā. sic p̄t in p̄ductōe 2 loca-
tiōe dom?. Pecunia at fm̄ p̄m̄ p̄ncipalr̄ inuēta
est ad p̄mutatōes faciēdas. 2 ita p̄p̄a? 2 p̄ncipalis
vsus pecunie est ipsi? p̄sumptio siue distractio fm̄
q̄ in p̄mutatōe exp̄dit. 2 p̄t hoc fm̄ se ē illicitū. p̄
vsu pecunie mutuate accipe p̄cium: qd dī vsura.
Et licet alia iniuste acq̄sita tenet homo restituere
ita pecuniam quam p̄ vsurā accepit. q̄ aut̄ lex mo-
layca p̄cessit iudeis accipe vsuram a gentibz p̄mis-
sū fuit ad vitandū maius malū. s. ne a iudeis deū
colentibz vsurā acciperent. p̄t auariciā cui erāt dedi-
ti. Et addit. Vl. q̄ ista acceptio vsure a gentibz inf̄
q̄s iudei hitabāt: pot̄ erat rei sue recuperatio q̄ vsu-
ra. q̄ illa tota terra data fuit eis a dño.

Quō at conati sunt aliq̄ pbare q̄ vsura nō esset
petri. Rñ. dicebant qdā sic. cū creditor mutuat
pecuniam suaz: debitor obligat̄ ei ad recōpensatiōem.
et de testa. cū in officijs. h̄ 2 hanc obligatōem p̄t cre-
ditor deducere in pactū. v̄l saltem spare ei? effectū
h̄ vt dictum est s̄. hoc non valet. Et q̄cumq̄ p̄tina-
citer hoc teneret esset hereticus. vt in cle. ex graui.
extra eo.

Quid de legibz illis que p̄mittunt vsuras. Rñ.
breniter non valent. quia sunt p̄hibite nono 2 ve-
teri testamento. 2 auctoritate dei qui est super om-
nes leges. extra eo. quia in omnibz. Et Bar. in au-
ten. ad hec. C. de vsur. dicit q̄ vere non potest ne-
gari quin vsure de iure ciuili sint permisse. licet p̄-
mitti non potuerint. nec p̄terea imperator fuit he-
reticus. quia sicut Moyses p̄pter duriciam popu-
li permisit vsuras 2 diuortium: sic imperator p̄mi-
sit vsuras. Ille tamen leges que permittunt vsu-

ras exigi ratōne interesse vel more: stare possunt si
recte intelligunt.

Quō mutuas pecuniam rustico: vt labore
possessionē eius sit censend? vsurari? Rñ. Lau.
fm̄ magistrū Greg. de arimino q̄ nō: si nihilomi-
nus de fructu illaz possessionū dicto rustico satis-
facit: vel ei aliter iustū precū tribuit opaz suarum
nō obstat q̄ dñs intēdat sibi opas p̄stari per colo-
nos rōne mutui. 2 coloni eadē rōne ip̄as exhibēt.
als nō exhibituri. 2 sic p̄ter mutū dñs lucrū p̄ci-
pit 2 colonus p̄dit: q̄ hoc nō est verū. Vaz licz sic
mutuatibz exhibeant ope a colonis. ille tamē ope
nō cedūt lucro domini: cū illas iusto precio emat:
sed si quid de iusto p̄cio opaz dñs detraheret. p̄t
mutuuz: aut si p̄ter opas iusto p̄cio emptas aliq̄s
alias a rustico exigeret: tūc eēt vsura.

Quero. pone q̄ quis mutuat pecuniam. 2 vt
vadat ad molendinū vel furnū suuz: vel vt intret
scholas suas. als nō mutuat? an sit vsura? Re-
spōdit Jo. cal. in. c. si. extra eo. q̄ si ex hoc recipit cō-
modū v̄l vtilitatē que possit pecunia extimari: est
vsurari? 2 tenet ad restitutionē. Et nō intelligo d̄
mercede quā accepit. p̄ labore: quā etiā accipet als
sed de vtilitate quā h̄z als. puta q̄ ex hoc molēdi-
num vel furnū vel schole sue. habēt maiore p̄cur-
sum 2 efficitur doctor maioris fame. 2 h̄z maiores
causas p̄ manibus. v̄l ex hoc ampliat sibi salariū.
ista etiā h̄i possunt pecunia extimari. videlicz tan-
tū quātū reputat sibi vel reputare d̄z illud cōmo-
dū vel honore. p̄ter hoc q̄. 2 iur̄ ad molendinū
vel furnū: vel intravit scholas suas. 2 nō fecisset s̄
pecuniam nō mutuasset. Et panoz. in. d. c. si. dicit q̄
talīs pecunia paup̄ibz ē erogāda: q̄ ab illis quibz
mutuauerūt nō extorserūt istā pecuniam. Alij vō dī
cūt nō irrationabili q̄ tales nō tenent ad restōez
in aliquo: si mutū accipiētēs i aliquo nō sunt d̄z
nificati. 2 talis ablatio libertatis. p̄nibilo extima-
da videt̄ quo ad restōez: q̄ ex eius adēptōe nul-
lū securū ē damniū: in cui? recōpensatōez restitutō
faciēda est. extra de iniur. c. si. 2 iō si mutuo accipi-
ens nō dānificat: nō p̄mittit vsura cū etiā. p̄ mu-
tuo possit aliqd̄ recipi qd non mēsurat pecuniam. 2
multomin? p̄mittit vsura si mutū accipiēs si d̄z
nificet: nec obliget ad molēdū v̄l ad intrādū scho-
las: h̄ solū mutū accipiat retinēdū quicq̄ ad mo-
lēdinū mutuat? moluerit v̄l intrauerit scholas do-
ctoris. Et cōiter sic fit: vt scholares quicq̄z volue-
rint possint se liberare ad libitū suū. 2 ip̄i scholares
p̄nibilo reputāt talē adēptōez libertatē. 2 iō min-
ime doc. tenent ad restōez. Idē d̄ alijs s̄. dicitis. nō
in oibz p̄dictis casibz vel silibz videt̄ pot̄ graua-
ri p̄ditio mutuat̄is q̄ recipiētis. Idē dic de eo qui
vt trahat homies ad apothecā suā dat dilationez
solutōis emētibus: dū tamē p̄ter hoc carius res
suas nō vendat.

Quid si molendinari? donat mihi pecuniam vt
vadā pot̄ ad suū molēdinū q̄ vicinor. 2 tamē si
alio iuissem tr̄i labore habuisses 2 tr̄i de p̄siōe sol-
uissem. nū qd cōmittā vsurā? dicit Jo. an. i mer-
cu. sup̄ regula petri. q̄ nō: cū vsura materialit̄ ge-
neret de ip̄o mutuo. h̄ aut̄ nullū mutū inuenit.

Quero an p deposito pecunie absq intentione lucri inde habedi tradito ac deinde recepto: liceat postmodu ab eo apud que fuit depositu accipe p hac depositioe aliqd donu. Ad hoc rñdet. s. Ber. q cu receptor z custoditor depositi fuit i hoc ipsi deponeti potu q ecouerso. no videt q rone deponeti in qtu depositu intendat sibi dare aliqd donu. vno videt q hoc faciat q isto deposito vt mutuo vsus e. si tu pcurreret in tali dono. s. q depones u deposuerit sub spe mutui: nec hēbat intentionē cōsequēdi aliquā vtilitatē. z vltra hoc depositi custo alitor diceret expisse q nō dat illud rone mutui vel depositi facti seu fiedit: siue spati. nec vsus e illo vt mutuo: nec sic vti talibz depositis puenit: tūc psumēdū est si e fide dignu z verax q dat gratis subsequēs donū: cōmuniter tamen ressuspecta est et habet speciem mali.

Pone q debitor vsurarij socio suo pecuniā mutauit: eo videlicz pacto q ipse vsurario restituat sortē z vsuras inde currētes. querit nūc si talis mutuas secūdo vsurari dicit possit. Jo. cal. in. c. fi. ext. eo. sic distinguit. q aut talis secūdo mutuas socio sub dicto pacto oino intēdebat tūc satisfacc vsurario creditor suo de pecunia illa sic secūdo: deo suo socio mutuata: aut nō. In pmo casu nec vsurari e nec peccat: qz h nō fit stipulatio vt vsurari: h vt reuiter damnū: nec sibi aliqd crescit. nō eqdē tenebat cū dāno suo socio subuenire. xxiij. q. v. si nō licet. Preterea satis incoueniens videret q postq vsurari q recepit vsuras inde currētes ad restōez genet. q iste etiā teneret q id facit solū vt socio. p. fit z sine qcuq vtilitate vt dicit e. In secūdo at ca su: qn tūc nō intēdebat h secūdo mutuas satisfacc dicto vsurario suo creditor pmit mutuati: cū tūc essent rōnes iā dicte: talis peccabit. z si vsuras recepit tenet restituere. fm Jo. Cal. Que opi. placet san. Ber. Arabi. v. xiiij. q. iij. c. vsura. tenet pñā. sez q n teneat ad restōez. Naz ex tali mutuo nihil recipit creditor: q nō pōt dici vsurari: qz h stipulec sibi reddi: b nō fac sub noie vsurari: h interesse: qz nihil accrescit sibi. xiiij. q. iij. pleriq. Itē si soluisset p vtilitate socij iā possz ab illo recipere sortē z vsuras de fideiul. c. puenit. q multo fortu poterit retinē h hoc casu z se p exceptōez tueri. Preterea p inde ac si illi noie: ac p illo h vsura a tali creditore mutui accepisset. z ipse mō sibi eo pacto pecuniā tradidit: ratū habuisset. p hoc facit d eo q mutuat cōtrati: cū pacto q durate debito nō teneat ad collectas. nā talis nō e vsurari: qz luerū non capit: licz damnū euitet. Et hoc intelligunt quidā si collecte sunt iniuste. secus si iuste. Sed Spe. in titulo de vsuris. tenet indistincte siue sint iuste: siue iniuste q liceat. Jo. autem an. z Butri. dicūt verum esse dictū Spe. qn collecta esset incerta: z sic onus esset extraordinariū: sed si esset ordinariū z certū secus esset. Et q in p dicto casu liceat. patet qz remittere idē est qd donare. vt in. l. si q s obligatioe. de re. in. z in. c. venies. el. j. de testi. iuncta glo.

Quid si cum vellem emere vsq ad certū tēpus terram valentē singulis annis. r. lib. in redditu: et fecisti me cessare a tali emptione: et tibi mutuare

illam pecuniam qua volebam emere illam terram z ego dico q pntor mutuare cū hoc pacto q tenearis mihi dare singulo anno tantū qutum eēt fructu illi possessiois si emissem. an sit vsura. Rñ. Donal. q nō. dūmō pō: pctus emptōz fuisset licitus si fecissem. als sec: deductis tū sumptibz z labore. z etiam piculo si qd eēt. sic h rone interesse. vide de hoc pulcre. s. Societas. q. xxiij.

Et p p dicta piz qd dōm ad. q. Pone hēbaz pecuniam z volebā ire ad nūdinaz: ibi merces emē z ad alium locū deferre z fuare certo tpe vt lucraret. tu indigens. istā pecuniā recipis mutuo. offerens te patu restituere cū lucro spato in finio z loco. an sit vsura. Inno. in. c. fi. et. e. dic q putat hūc pctum vsurariū. nec scit qlr possit excusari. Ray. v. z Jo. dicūt q talis e mihi obligat q ad interesse lucri qd factur erā versitit ex pecunia: dūmō nō fiat in fraudē vsurari. z dūmō nō puenim pecuniam dare ad vsurā. Jo. an. in. d. c. fi. dic hoc dēm Jo. pcedere post pmissam moram: h ante morā non: qz ibi nullū est interesse. als vsurari staret parat cū capello z calcaribz. dicēs se ad nūdinaz vel le ire. Jo. de li. tenet cū Jo. dūmō nō fiat in fraudem. Donal. in sum. tenet q nō sit vsura: si recipio cū lucro spato. qz illud recipit rōe interesse. Ad tenet Panor. in. d. c. fi. vbi ex dictis Jo. an. inserit vñū notabile. v. qz etiā in pctu mutui possit peti post moram interesse lucri versitit cessantis. h an a principio possit hū ista ratio. possit forte dici q vbi mutuan s bona intentōe ducere. z pon mutuas vt fuit amico qz in fraudem. q tūc excuset a peccato. licet alia opinio sit tutior qd nō. quia facit ad multa.

Subnectit Panor. aliam. q. qūdianam. Pone qz hz merces hic. quas intendit deferre ad aliam regionem z vendere p maior pto. alius ppet hic z offert idem pctum: qd hie possit in loco destina. nun qd liceat facere hunc pctum. Inno. dic q sic. dūmō pputatis piculis z labore nō accipiat vtra id qd in loco in q erat venditurus versitit lucraturus fuisset. Nam sicut rone tps excusat q vendit merces plus q valeat. vt in. d. c. fi. in fi. ita rone loci. Jo. inclināt in pñam sniam. mouet. qz non sine magna necessitate iste inducāt ad emē. cum z ille subiisset labores in itinere: z forte perdisset. Jo. an. dic q aut pctum soluit de pñi. z tūc pctus est licit. qz forte ad alium locū volebat deferre. Aut differē solutio pñi. z tunc pcedit ops. Jo. pōt dici q etiā hoc vltimo casu vbi cessaret fraus. pcedat adhuc opinio Inno. qz forte vult deferre ad locū. vbi forte maior luez spat. Item ex qūl lenō erat hic venditur p isto pto: satis excusat. hēc Panor.

Ortz in aliquibz casibz liceat recipere aliqd vltra sortem vel exigere. Rñ. Dir. li. iij. q non. qd e vez generaliter. qz vsuram vtriusq testamēti pagina detestaf. vñ p redimenda vita captiui nunq pōt vsura exerceri. extra eo. c. super eo. fallit tamē in quibusdam casibz rone interesse: aut hmoi. q in bis versibus continē. Secūda. fideiussoz. pro dote. stipēdia deri. Venctio. fructus. cui velle

inre nocere. **Q**uod sub dubio: p̄ciū p̄tpa solūes. **P**ena. nec in fraudē. lex p̄missioia. grat. **D**ans lo-
cū p̄pa. pl̄ forte: mōis dat̄ istis. **P**enda. **D**um
calus ē qū ecclia accipit in pigre a vasallo suo feu-
dū qd̄ tenet ab eadē. tūc ei ecclia nō tenet p̄putare
in sorte fructū. **I**ta tūc q̄ vasallū interī nō remane-
at obligatū p̄ feudo ad seruitiū faciendū. extra de
feu. c. j. **E**t ibi dicit̄ panoz. de mente **D**o. fm̄ lec. cōi-
orem q̄ hoc p̄cedit ex nā feudi. **M**ā cū dñūm di-
rectū maneat penes dñū si vtilē redit ad eū ex vo-
luntate vasalli pigrantis: p̄solidat̄ ip̄m dñūm vti-
le: seu vsufructū: nō ex aliena re: h̄ ex p̄pria. **M**ā et
vasallū interī libat̄ ab obligatōne q̄ tenet domino.
Dissoluit̄ h̄ interī: seu suspendit̄ obligatio inf̄ eos
p̄tracta. **E**t hec rō facit vt idem sit in laico.

Sed qd̄ si vasallū vellet deseruire ecclie ad hoc vt
p̄putaret̄ fructū in sortē: **S**lo. in. d. c. j. dicit̄ q̄ i hoc
casu nō est audiendū. **D**oc̄ intelligit̄ panoz. verū
dñō p̄radicente. **M**ā fm̄ **D**o. si dñs recipit inte-
rim seruitiū: tacite v̄ renūciare huic iuri nū p̄te-
stetur. ar. c. cum **D**. de p̄stitū.

Quid aut̄ de emphiteota: **D**o. dicit̄ q̄ diffile est
q̄ nō ita gratuite recipit sic vasallū: cuz p̄ introitu
donauerit certā pecunie quātitatē vel dic̄ papā sup
hoc p̄solvendū. **I**n hoc etiam residet **J**o. an. in. c.
j. de feu.

Quid d̄ vsufructuario: **D**o. dicit̄ q̄ si h̄z cāz libe-
ram a p̄rietario idez v̄. als̄ p̄tra. **R**ay. etiā notat
q̄ quidā volūt hoc p̄uilegiū extendere ad collo-
nias r̄ male: q̄ in collonijs hoc p̄uilegiū non in-
uenitur expressum.

Fideiusso. **I**ste casus ē rōne interesse: vt cū fide-
iusso. p̄ defectū debitoris p̄pulsus ē creditor solūe
capitale r̄ vsurā: tūc ei fideiusso. p̄t recipere v̄trūq̄:
q̄ suari d̄z indēnis. r̄ nō solū p̄petet fideiusso. vsu-
ras: h̄ et oīa dāna q̄ occasione talis debiti de neces-
sitate hūit solūe creditor. extra de fideiul. c. j. r̄ ij. r̄
istd̄ interesse fm̄. d. an. nō solū p̄trabat̄ in hoc casu
circa dānuz emergēs: h̄ etiā circa lucz cessans. **D**e
mā fideiusso. vide s̄. **R**estitutio. xij.

Pro dote. **M**ā maritū recipiēs pignū p̄ dote p̄-
missa: nō tenet fructū in sorte p̄putare. vt i. c. salu-
briter. extra. c. **E**t dicit̄ ibi panoz. q̄ alibi non p̄bat̄.
Et fm̄. d. an. de bu. q̄tuor̄ si necessaria. **P**rimo. q̄
maritū sustineat onera m̄ionij. **S**ecdo. q̄ onera il-
la sint certa. r̄ sic nō poterit fructū retinē cū sorte vl-
tra debitā quātitatē onerū: q̄ cā cessante: cessat effe-
ctus. **T**ercio. q̄ fructū subiciant̄ fortune. v̄ si ge-
ner p̄ dote solūeda: certa die recipiat cautōez r̄ p̄-
missionē cū pacto q̄ interī certa quātitas deat sol-
ui p̄ oneribz m̄ionij supportādis: talis p̄uentio ē
vsuraria. **N**ec ob. d. c. salubr̄. q̄ loquit̄ de fructu
submissio fortune: q̄ dicit̄ qū p̄ pigre data est posses-
sio. **I**dē v̄ tenere **J**o. an. dices q̄ q̄ dicit̄ alr̄ hūc ca-
sum licitū: d̄z allare casuz exp̄ssuz. **M**ā nō h̄m̄ in
iure nisi illū ter. q̄ loquit̄ in fructibz possessionis q̄
subiciant̄ dño iudicio. r̄ sic nō est lucz certū: quia
poterit esse q̄ nihil p̄cipiet ex possessionibz. **S**ec̄ q̄
ex pacto qd̄ certuz recipit. **N**ec ob. si dices hoc p̄-
mittendū vt maritū possit sustinere onera m̄ionij
q̄ r̄ndet̄ p̄ id qd̄ h̄ in. c. p̄ vias. extra de do. inter.

vi. r̄ vt. i. q̄ ipsa dos d̄z deponi apud mercatorem
vt ex honesto lucro possit sustinere onera m̄ionij
Quarto. requirit̄ q̄ dos sit simplr̄ p̄missa. **M**ā si
gener pacisceret̄ de recipiēda dote ad certū termi-
nū r̄ interī p̄cipet fructū: dicit̄ fructū p̄putaret̄ i sor-
tem: q̄ interesse nō p̄t deberi aī morā: q̄ nō p̄t ad-
esse durāte termino. ideo dicat gener socero. **E**go
sustineo onera m̄ionij da dote. r̄ si socer dicat nō
possum: tūc gener dicat. sustineas saltē onera m̄i-
monij. r̄ sic poterit gener dictos fructū facere suos
tanq̄ interesse: dūmō onera m̄ionij sint certa: vt
dcm̄ est. **S**ed panoz. dicit̄. d. **A**n. nō vidisse **C**al. qui
dicit̄ q̄ h̄z opi. **J**o. an. sit tutior. **P**ria tūc v̄ esse verior
vt a p̄ncipio possit p̄ueniri cum socero: vt vicz det
genero certos denarios p̄ libra q̄libet mēse. **M**am
lic̄ p̄ dilata dote lucrificat̄ maritū fructū rei pigrate
ita d̄z posse licite aliqd̄ recipere donec dos fuerit sibi
soluta. **N**ec ob. motiū **J**o. an. qm̄. d. c. salubriter.
loquit̄ indistincte: vt lucrēt fructū possessionis. **E**t
quāz tales fructū s̄ certi: vt q̄ ē domū solita locari:
vel possessio ad fictū p̄cedi. **E**t panoz. p̄cludēdo di-
cit q̄ aut a p̄ncipio dat̄ fuit terminū ad dotē p̄sol-
uendā: nō interueniēte pacto interuentōis pigr̄.
h̄ ex postfacto pignū fuerit traditū. r̄ tūc nihil p̄t
gener p̄seq̄. **M**ā lic̄ p̄t v̄ro: ē sine dote ducē: r̄ d̄ p̄-
prio tenet alere. vt i. d. c. p̄ vias. ita potuit traducē
v̄ro: dato termino ad dotē p̄soluendā. h̄ si a p̄nci-
pio interuenit datio pigris: tūc credit opi. d. an. n̄
p̄cedere: q̄ gener recipiendo pignū: v̄ p̄suis au-
ctōitate. d. c. salubriter. et recepisse pignū vt lucrēt
fructū in p̄pensatōz dot̄ dilate. **E**t et putat panoz.
put̄ dcm̄ est q̄ a p̄ncipio possit p̄uenire cū socero
de p̄seq̄ndo aliqd̄ annuari v̄sq̄ ad solutōez dotis.
dūmō sit hō solitū mercari: vel deponere pecuniāz
apud mercatōrē: cū istud nō capiat p̄ mutuo: nec
p̄ dilatōe data: h̄ vt sustineat onera m̄ionij. et sic
capit potū vt interesse. **Q**uidā et ad. d. c. salubr̄.
r̄ndent q̄ ibi narrat̄ facti p̄ungētia: q̄ papa fuit q̄
litus de possessione r̄ de ea respondit. **I**dē dixisset
si fuisset q̄litus de pecunia.

Et ex p̄dictis p̄z qd̄ dicendū ad q̄onem. **Q**uid
si maritū p̄cipiat fructū rei dotalis anteq̄ sustineat
onera m̄ionij. **A**n cedat lucro maritū: **R**ū. p̄ p̄di-
cta q̄ nō: h̄ debent accrescere doti: vel dotāti. ff. de
vsur. l. videam. el. ij. §. ante m̄ionij. **E**t gl. in. d.
c. salubr̄. dicit̄ q̄ debet̄ restitui mulieri. **F**acit etiā
ratio. d. c. salubr̄. q̄ p̄pter onera m̄ionij cedūt
sibi feuctus. v̄nde ex q̄ non sustinet onera matri-
monij nec fructus habebit.

Quero qd̄ si gener possessionem sibi obligatam
cū omī inf̄ qd̄ ibi h̄z p̄cedit alteri recepta ab eo sū-
ma pecunie q̄ p̄missa fuerat p̄ dote. **M**ā qd̄ iste ali-
recipiēs talē possessionē poterit lucrificē fructū p̄-
ceptos: v̄sq̄ dum soluta fuerit ei pecunia p̄dicta: sic
poterat gener. **A**d hoc r̄ndet̄ **R**od. q̄ si gener aio
donādi trāfferit ius totū qd̄ h̄z in pigre in tales. et
hoc facit n̄ p̄t pecuniā quā recipit ab eo: h̄ p̄pter
amiciciā r̄ affectōez: vel q̄ alr̄ est sibi p̄iunctū. r̄ il-
le amicus nūerat sibi pecuniā: non cā lucrando: r̄
fructū: h̄ p̄pter charitatē r̄ amicicie gr̄az: tūc non
est vsura: q̄ nō est ibi vera rō mutui. abolet̄ v̄o vi.

Ufura. 1.

etiam ufure: qz gener accepit sibi ius qd hz in possessione. et p pns donat sibi fructus qs ipse pt percipere. si tñ deducta sit in pactu qz gener teneat numeranti reddere pecuniã. si ille voluerit recipere: tunc ufura est: si numerans pecuniaz vellet lucrificare fructus. et ppter hoc mutuauit. **Loco. Bal. Idez Guil. et Donal.**

Alia qd circa dotem. Donec heredes mariti hnt priuilegiu qd n teneant infra annu restituere dotẽ. si dos pstitit in rebus mobilibus. **C. de rei vt. ac. l. vnica.** Recipiunt fructus p annu et alimentat vxores olim defuncti cui successerunt. Nun qd gaudet isto priuilegio. qd n pputent fructus in sorte vigore. **D. c. salubriter. Rñ. n. gaudet. qz statim pnt se liberare fz Host. et Jo. an. in. d. c. salubriter.** Preterea soluto mñonio desinit esse dos: nec amplius onera mñonio nũ supponant. Idez dicit Inno. ibidẽ: qz priuilegiu non durat nisi durantiu oneribus mñionij. Et rõ est diuersa a prior casu: qz pnt hñdes statim reddere rem pigratã vxori olim defuncti: qd nõ poterat maritus cui incumbere onera mñionij supponere.

Idem panor. ibi. Nota tñ de eo qd dem est qz si res mobiles: hñdes tenent restituere p annuz tẽ. qz hñ qd ad ipsas res mobiles non sint in mora: nisi p annu: tñ fructus earum res qd habuerunt infra annu p annu cũ ipsi rebus restituere tenent. **fm Sak. et Ang. in. S. ex actio. in. d. l. vnica.** Et intellige i fructibus qui ex rebus pdictis pueniant. non ex industria: quia si cum pecunia lucrati fuissent non tenentur restituere lucrum.

Sz pone qd hñdes dat possessionẽ mulieri in pignus p dote restituẽda. An mulier talis possessionis fructus lucrificat: vel teneat pputare in sorte. **Rñ. Inno. in. d. c. salubriter. dic qz fructus pputabunt in sorte.** **Idem Ho. Jo. an. et Jo. de li. et dant cautela:** qz mulier sit discreta et cauta: ne recipiat re obligatam sub pignore: si illã vendi faciat vel recipiat eã in solutu. **ff. de re iud. l. a diuo pio.** Alis fructus rei in pignus accepte extenuant dotẽ. et pputabuntur in sorte. **vt in. c. illo vos. de pig. Archi. tñ. f. in sum. dic qz vbi violenter detinetur dos ab hereditibus nec mulier possit se inuare: qz non fieret iusticia pp potentia illorum: tñ mulier licite recipit fructus possessionis. vel pecuniam sine extenuatõe dotis.** **Idem vñ dicendũ cũ heredes illi nõ sine magno sui detrimento restituere possent dotẽ qd est in pecunia: nec possessionẽ hnt quã ei assignet.** Et hec mli er ne nimis grauet eos dimittit penes eos ad tps si illo interuallo recipit ab eis alimẽta: cuz nõ heat vnde aliud viuat nõ videt illicitum. nõ em illud recipit rõne mutui: sz rõne interesse: qz si dotẽ hñret inde viueret emẽdo possessiones: vel exponendo negociatõni. secus aut dicenduz qñ hoc fieret ob vtilitatẽ vtriusqz. **f. vt illi magis possent lucrari: et illa vt ex integro suo capitali lucyz habeat.** **hec Archi. f. qz sunt valde notanda.**

Donec. Statutu dicitur vt soluto mñonio qd dñ heres mariti pstitit in dote psoluẽda: teneat certum quid dare vxori relicte vt inde se possit alere. Nunquid valeat hoc statutu: vt sic cum bona cõscientia mulier possit illud lucrum percipere: et hoc

accidit sepius in facto **Jo. de lig. in. cle. f. eo. t. vt refert Panor. in. d. salubriter** pcludit statutũ nõ valere. eo qz soluto mñonio cessat cã sustinendi onera mñionij. Debet g mulier agere vt dos psoluat **Idem tenet Imola. in. d. cle. et multi alij. et Dabens in. d. cle. dicit qz taliter statuentes incidunt in penã illius cle.** **Sz panor. in. d. c. salubriter. dicit qz p decisione huius. q. est examinãda alia. q. videlz Nun qd heres mariti teneat alere vxorẽ relictam donec psoluat sibi dotem.** Et sz sint opi. de hoc: ni hilominus sibi placet illa opi. qz si vxor nõ habz alia bona dz ali ab herede mariti: etiã infra annum datum heredi ad dotem psoluendam. Et hanc opi. tenent glo. et **Bar. in. d. S. ex actio. et Spez. in. ti. qz si sint le. Hoc psupposito ad pmissam. q. dico qz aut sumus in casu vbi vxor dz ali ab herede mariti. et tñc valet statutũ loco alimentorum decernẽs certam quantitã: cũ honestus sit recipere quantitã: qz alimẽta minutatim accipere.** Aut nõ dz ali ab herede mariti. et tñc secus. **Et Car. in. d. cle. etiã tenet qz tale statutũ vel psuetudo põt tolerari: vt debeant alimenta tanqz interesse. et dic se sic psuluisse. et etiã refert hoc statutũ esse padue. f. vt soluto mñonio: si dos nõ restituitur infra annum tenet nõ soluẽs ad dandũ. x. p. l. in anno.**

Suspensio clerici. Alius casus est in casu stipendij clericalis. vtputa. Clerico assignata est res ecclesie. p suo beneficio hz possessionẽ eiusdẽ rei. laicus vsurpauit possessionẽ ei. Clericus redimit a pdicto laico dictam possessionẽ sub noie pignoris. Queritur an fructus p clericũ pcepti ex eadem possessione rei sibi debite debeant pputari in sorte. **Rñ de tur qz non et eo qz de re sibi debita papit fructus quasi de suo: casus est in. c. j. extra eo. Sitis casus est in. c. pquestus. eo. ti. Sile etiã est in decimis. vt in. c. fi. extra de deci.** Nam si miles iniuste detinet decimas. nec põt ecclesia eas aliter recupare nisi sub noie pignoris: talis clericus nõ tenet fructus computare in sortem: qz de re ad se licite ptinente percipit fructus. **Siliter: recipi possunt in pignore qz cumqz alie possessiones a quocũqz violenter et iniuste detinente.** **Hoc idez intelligit Ray. de omnibus possessionibus empi de illis fructibus iniuste pceptis. f. qz hñmõi possessiones pnt recipi in pignus: fructibus nõ pputat in sorte p iura pdicta.**

Venditio fructus. Et est qñ vendunt fructus ad tps. vel si qs emat fructus castri vel ville: qz licet plus satis accipiat de fructibus: qz fuerit pcius: nõ tñ tenet aliqd scircare vñ dẽ rõne incertitudinis. extra eo. in ciuitate. Ideo querit panor. ibi de notabili. q. nun qd sit licitũ dare alicui. **f. vt ipse singulis annis impetnũ: siue ad vitã suã et heredum suorum det sibi certũ annuũ redditũ. vtputa. v. Inno. et Ho. et cõiter doc. pcludit qz licet siue iste annuus redditus pstituat in redditibus alicui fundi: siue domus: siue ex operis libere psone vel serui. qz nõ põt hic dici qz sit ufura: cũ in veritate nõ interueniat mutuu. vnde nõ est licitũ isti emptori petẽ pciũ ad libitũ.** **Sicut. n. qs pt emere libere totam possessionẽ: vel cape possessionẽ in emphiteosima: vel emere annuũ redditũ tam psitutu ab antiqz**

lat licitū est de nouo p̄stituerē. 7 emere. Nec ob. si dicat q̄ tractu tempis poterit iste p̄cipere plus q̄ sit p̄cū: q̄ hoc etiā p̄tingit in p̄ctū emptōis. 7 in p̄tractu emphiteoticario. Itē iste p̄tor: exponit se p̄iculo: q̄ forte ille venditor efficeret inops. Et per hoc nō ob. d. c. in ciuitate. nam ibi res erat de p̄nti 7 p̄cium dilātū. h. in. q. p̄posita res 7 p̄cū sunt in p̄senti. Item hic nulla frans est.

¶ Done p̄stituit q̄s censum vni floreni in domo vedit talē censum p. x. florenis adiecto pacto q̄ liceret ei redimere p. illis. x. florenis. valebat tū census ille. xx. flor. si vō p̄cio sine pacto libere venderetur: vel sub alijs verbis p̄stituit q̄s censum vnius marche in domo. vedit censuz p. x. marchis. valebat tū census ille. xx. si vō p̄cio sine pacto libere videret. Nunquid p̄ctus ē licit⁹ vel ne? Rū. Jo. de li. q̄ si census p̄stituat nō habita relatione ad rez: vt q̄ obligo me tibi ad vni florenū. q̄ mibi. x. das: 7 vendo tibi hoc ius p̄cipiendi nō relatum ad rem: tūc illicita est talis venditio. q̄ nō vendit ius: imo nūc de nouo out p̄tract⁹ generator⁹. xiiij. q. iij. pleriq̄. Sed q̄nq̄ p̄stituit census in re 7 vendit. 7 tūc aut erat p̄stitutus aū venditōez: 7 illud ius veditur. 7 tūc ille p̄tract⁹ est licit⁹ de iure q̄ hic est ius vendibile. 7 h. etiā est p̄cū. Istud vōz nūc dol⁹ interueniat 7 deceptio vltra dimidiā. ff. de mino. l. i. cā. 7 de emp. 7 ven. cū dilecti. et. c. cū cā. Aut p̄stituit venditōis tpe iste census 7 vendit p̄. 7 tūc: aliqui census nō posset alit h̄ri de re. Aliqui aut posset h̄ri. Primo casu: vt q̄ p̄stituto census domui d. x. cū nō possit p̄duci nisi p. v. tūc credo h̄ic cōtractum fraudulosum: ex q̄ census iste alit de re haberi nō posset: q̄ tūc surgit obligatō p̄sonalis. d. pig. illo vos. 7 de emp. 7 ven. ad nostrā. S; si posset haberi census de re: tūc puto licitū esse p̄tractuz. hoc vōz q̄ nō est adiectū pactuz de retrouendendo. S; si esset adiectū pactū de retrouendendo: tunc si pro minoz p̄cio d; retrouendi: tunc si implicatur q̄ census p̄ceptus p̄p̄tet in sortē. 7 tūc credo vsurariū p̄tractū. d. c. illo vos. 7. d. e. ad nostrā. Sed si p̄ maior p̄cio: adhuc idem. Si vō p. eodem p̄cio tūc credo licitū esse p̄tractū. S; aliqui est dubium verisimilit̄ vtrū res valeat plus vel min⁹: 7 tūc credo licitū vt in. d. c. in ciuitate. 7 in. c. si. extra eo. Si vō est talis de quo nō est dubiū: tūc in foro p̄tentioso nō posset ex verbis p̄tract⁹ insurgere vsura: h̄ con trahens recurrat ad mentē suā. Idem tenet Lau. de ridol. Qd̄ aut̄ dictū est de dimidia iusti p̄cij. pa nor. in. d. c. in ciuitate. fm Jo. cal. dicit q̄ iura p̄mittentia deceptōez vsq; ad dimidiā iusti p̄cij: debent intelligi q̄ deceptio venit re ipsa. secus autez vbi dolus dat cām p̄tractuz: vel incidit in p̄ctum: q̄ tūc d; illud restituit: q̄ nō est verisimilit̄ q̄ ins canonicū instinctu sp̄s sancti p̄ditum: vt in. c. si q̄s dia conus. l. di. app̄obet hanc deceptōez dolosaz. Et hoc q̄ dicendū q̄ vbi ex pietatis p̄t p̄t apparere d̄ dolo etiā ex p̄posito: p̄t p̄pelli etiā in foro p̄tentioso ad restitūendū illi qd̄ habuit vltra iustum p̄cium. de deceptioe ex proposito et re ipsa vide sup. Emptio.

¶ Querē vter⁹. Done mutuaui frumentuz: vt

reddatur mibi tantū de frumento. Tpe cōtract⁹ est vilissimum: h̄ tempe solutōis est carissimum. Nunquid salua p̄cia possum hoc frumentū recipere? Hanoz. in. c. si. extra eo. p̄cludit: q̄ aut dicit bona p̄cia tibi mutuaui. 7 tūc licet variet̄ p̄cium: possum salua p̄cia recipere 7 tu reddere. Nā mutuaui frumentū: ideo debeo etiā recipere frumentum eiusdem bonitatis intrinsece. l. cūz quid. ff. si cer. pe. Nam sic potuisset vilesceere ei p̄cium. secus si habuisset intentōez deprauatā: q̄ mutuaui frumentū antiquū: vt sic postea haberem nouū: 7 sic in meliori p̄cio. Alij aut̄ alit distinguūt. q̄ aut est verisimilit̄ q̄ ipsa res mutuata nō erit p̄ciosior: tempe solutōis. Aut de hoc p̄babiliter dubitat. et tūc nullū est viciū. ar. extra eo. c. si. Aut est verisimilit̄ q̄ erit p̄ciosior: 7 tūc. aut creditor nō erat seruaturus q̄ casu erit vsura. Aut erat seruatur⁹. 7 tūc aut creditor aufert debitorū libertatē soluendi: et tūc est vsura: aut talē libertatē nō aufert: 7 tūc non est vsura. imo posset p̄mereri: si bona intentōe req̄reret debitorem aū terminū vt solueret: h̄ si habet corruptam intentōem: 7 dicit sibi q̄ p̄t vsq; ad terminū retinere: tunc posito q̄ non sit vsura peccatū. hec distinctio innititur magne eq̄tati: maxime in foro p̄niali. Idem casus fieri p̄t de vendēte granū tempe q̄ cōiter min⁹ valet et mai⁹ p̄cium exposit. p̄lo q̄ emptori dat dilātōez. Et respōdet S. Ber. q̄ hoc p̄t licite fieri q̄ illud erat seruaturus firmiter vsq; ad tps in q̄ d; ei fieri solutio. In q̄ quidē tpe p̄babiliter extimat̄ idēz valere qd̄ ipse vendit emptori qui poposcit ex speciali grā sibi vendi: adiecto tū hoc q̄ determinate p̄figat diem: q̄ 7 ipse nō erat venditur⁹ nisi in aliq̄ vno die 7 etiā quia si ipse de vno mense vel ebdomada sibi posset ex p̄facto diē eligere in q̄ plus valuisset: nimis esset pinguis sors eius. als taxandum esset p̄cium fm q̄ diutius 7 p̄muni⁹ valuit mense illo: aut p̄cio mediocri inter carius et minus illi⁹ mensis. Et sic intellige. c. in ciuitate. et. c. nauigati. extra eo.

¶ Et p̄dicta faciūt ad aliam. q. Done in casu contrario a p̄cedenti. nūc carissimum est frumentum 7 mutuo tibi estimatū vt restituas postea tātū frumentū qd̄ valeat: quantū valet mō frumentū qd̄ trado. Rū. Archi. post Dg. q̄ non est vsura. Et rō est q̄re iste p̄ct⁹ sit licit⁹: q̄ iste intelligit̄ ei vendē frumentū nūc: 7 mutuaui ei pecuniā grat⁹: quā sibi vult reddi i frumēto tpe solutōis. Fatet tū q̄ posset interuenire p̄ctū fm prauā intentōez mutuatit̄. Et idem fm Lau.

¶ Quid si q̄s mutuat frumētū antiquū ad renouandū. i. vt nouū mibi restituas. ē ne vsura. Sof. Ray. 7 Ho. dicūt q̄ si iō fac̄ vt meli⁹ seu p̄uales recipiat: vsura p̄mittit̄. si at̄ iō vt suū nō p̄eat: vlt̄ forte vt grāz recipiētī faciat: sec⁹. Nota tū q̄ qd̄az sē q̄ sē i fauorē mutuant̄ q̄nū vet⁹. Primuz ē iterata mēsuratio. nā ex mēsuratōe toties facta diminuit̄ modū frumētū. et frumētū vet⁹ si nō sit putrefactū pl⁹ v; q̄ nouū. 7 iō talit̄ mutuātes pp̄ p̄dicta duo volūt vt eis reddat̄ aliqd̄ pl⁹ de frumēto nouo. et si hoc faciūt vt fuenē indēnes: nō ē illicitū. Est ēē vv ij

Usura. I.

aliud et tertiū in fauore taliter mutuantium: quod frumentū nouū in tēpe diminiuit et arescit. frumentū autē vetus ita se diminiuit sicut. Et si oībo predictis consideratis mutuantis intenderet lucrari: tunc illicet tunc esset.

¶ Qui velles ius nocere. s. cū erigunt usure ab eo cui potest ius noceri ut dicit Amb. xiiij. q. iij. c. ab illo vñ et ab hostibus licitū est usuras petere. Max. et oīa eorū bona licite possumus auferre. et quibuscumque insidijs eis nocere possumus. xxiiij. q. iij. c. dñs.

¶ Prū autē hoc sit indrūter verū. s. q. inimicis quibus potest ius bellū inferri liceat dare ad usuram: Quidā dicit in nullo casu usurā esse erigēdas. Et quō dicit Amb. intelligit nō de usura. p. p. a. h. d. tributo ab infidelibus erigendo: ut tali onere p. grauari p. uertant. Alij vō illud dictū intelligūt ad frām q. ex q. ius bellū mouet ex edicto p. n. c. ab hostibus licite usura erigit: dñi tñ nō fiat vicio cupiditatis: s. zelo charitatis. s. ut macerent usuris quod non potest domari armis.

¶ An autē a iudeis possumus eodē mō erigere usuras: Tho. in eplā ad ducissaz lothorāgie vñ dicere q. sic. q. fin eū iudei facti sunt serui xpianoz. et sic eorū res p. dñi t. p. ales xpiani accipere tanq. suas: q. q. quid acq. rit seru. acq. rit dño. Ita tñ vñ n. subtrahant necessaria vite. Et hoc vñ h. fi. exp. sic c. et si iudeos. extra de iudeis. vbi d. q. p. ter more xpianis submissi sūt p. p. tue xpianoz. seruitutis: qd. fuit mandatu. executōm p. Costantinū: ut nō. Hos. extra de iudeis. c. p. siluit. tñ ex g. ra p. mittunt habita re cū xpianis: si mō ingrati nō obīnt ipis xpianis vt in. d. c. et si iudeos. nec p. eos iudeos et eorū p. uerlatōz piculū imineat: aut grane scandalū genere tur ipis xpianis. Et sic in p. dict. casibz p. p. n. c. p. et p. tates sclāres expelli p. t. ipi iudei de cobabitati one xpianoz: et eis bona auferri p. t. et cū sint serui marie i casibz p. dicit p. t. v. d. i. Forti. q. expelli et auferri eis bona p. t. cū grane damnū et scandalū ipis xpianis generet p. ipos iudeos fen. ac usurarā p. rautatem exercentes. Et hec faciūt ad notata s. in ti. de iudeis.

¶ Vendēs sub dubio. Done casuz. Aliqs bz rez venalē de p. t. itēdit illam seruare vsq. ad tps sciēs tpe illo pl. valituraz: p. t. q. rit emē talē rem. Ille dicit nō hie illa venalē: q. nō est tūc tps v. d. d. c. h. p. futuro tpe. emptor dicit se velle emē p. tanto p. cio q. tūc valebit tūc tps: s. nō vult soluē vsq. ad illud tps. Querit an liceat: R. n. q. rōne dubij tal. p. tract. excusat. vt in. c. fi. extra. co. vbi ē casuz q. q. dat. r. sol. vt alio tpe tot. de sibi gram vel vini vel olei mēsure reddant. q. lz tūc pl. valeant. v. t. plus vel min. solutōis tpe fuerint valiture verisily dubitat: nō dz ex hoc usurari. reputari: et subdit. Ratione vō dubij h. mō. etia. excusat q. p. anos. granū. vinū. oleū. vel alias merces v. d. t. vt ampli. q. tūc valeat in certo termino recipiat p. eisdē: si tñ ea tēpore p. tract. nō fuerat venditur.

¶ Ali. casuz. Quis v. d. t. p. p. cio qd. nūc currit: s. si plus valebit vsq. ad pasca: vult q. illud plus sibi de. Si vō min. valebit nō vult q. p. cū minnat. Qd. dicit p. culdubio ipm iudico usurariū: cū ipm

in pactis videā claudicare. Nā licet ratōne dubij excuset: atq. in tali casu non stat in dubio: cū velit certū et sup. additōez. Dubiū em. p. dicitū in ratione sui facit equitatē iusticie: licet pl. recipiat q. d. c. co. q. rō bu. Dubij ponit estimatōz in rebz ex ipa natura rez q. in tali spe plus valet vno tpe q. alio: et aliq. min. Si etia. vñ excusare rō piculi q. recōpensare p. t. sup. abundantia. Res. n. extra periculis exis plus valet q. res eiusdē sp. exis in periculo et sic h. mō. recōpensatio reducit ad nām rei q. p. ter periculū estimat plus vel min. valere. et sic periculū et dubiū tollit viciū vsure vbi autē piculū nō tollit hoc viciū de sui nāmō excusat usurā: sic patz in periculo qd. ē in mutuis. de q. in. d. c. fi. vbi dicitur. nanigātū vel eū ad nundinas certā mutuās pecunie q. t. t. p. eo q. suscipit in se piculū recepturus aliqd. ultra forte usurari. e. censend. Si si aliqs mutuauerit alicui. A. lib. ad. r. anos. ita q. si infra. r. annos mortu. fuerit alter ipsoz q. debitum accepit liberat. sit a mutuo et debito. Si vō sup. uixerint ambo: dabit q. mutuū accepit. A. lib. ei qui mutuū dedit. tale piculū non excusat: qz nō reducit p. tractū ad equalitatē iusticie. talis em. sup. abundantia nec ex labore: nec ex vsu rei p. prie nec p. recōpensatiōe alteri. rei reducit ad equalitatem iusticie. Periculū em. nō excusat vbi cā temporis aliquid plus accipit. s. vbi nō cā tps super. abundantia accipit: tūc rōne periculi vel dubij excusari potest: quando. s. incidit dubiū ex natura rei. Con. Ale. lom.

¶ Alius casuz. Statuit ciuitas p. utilitate p. munitatis q. quicūq. eius hz vel habitur. est filiaz: si infra annū a natiuitate ipsi. p. uelle tradit p. munitati. lxx. ducatos: cū filia p. uenerit ad. xv. annū re. habeat a dicta p. munitate. cccc. duc. vt nuptui filiam tradat. Si vō a. xv. annū filia defuncta fuerit dicit. cuius p. dicitos. lxx. ducatos amittat. Querit an rōne talis piculi: siue dubij licit. sit p. tractus: R. n. S. Ber. q. nō: q. est p. tra iusticie equitatem. primo p. t. theorica singularē q. in mutuis v. e. vel interpretatis spe lucri p. n. c. p. factis: dubiū seu periculū a fenore nō excusat. sicut p. in. d. c. fi. Item q. fin doc. usura est lucru. ex mutuo p. n. c. p. aliter intentū. xiiij. q. iij. p. leri. q. vt accidit in d. c. casu. Preterea: si talis mutuasset tali intentione et pacto alicui p. n. c. p. leri. q. vti. q. p. misisset. multo forti. vsurā p. mittit taliter mutuando p. munitati: cū mag. teneat subuenire ei in necessitatibus suis q. alteri p. sone singulari. Secōdo q. apud tradentem p. dicitos denarios nō remanet ipsoz dñm nec vsus vñ iuste lucrari possit. mō dubiū: aut periculū a fenore nō excusat: nisi apud lucrantes includat dñm atq. vsus rei periclitatis cū q. incra tur. Nam ex re sua: non aliena: hō lucrari dz. ideo talis p. tract. est usurarius.

¶ Sequit. Preciū post tpa solmens. s. rōne more. vnde format talis. q. Debitor tenet ad. A. in certo termino. Ego requiro debitū. Debitor non soluit ex q. optet me. A. recipe sub usura. Ego peto a debitore meo vt me liberet ab obligatiōe usurarum. Querit an ego licite petā: R. n. q. sic. vt p. bat p. c.

puenit. 7. c. p[ro]stitutus. de fideius. Ibi: pecuniā quā
p[ro] eis soluit: p[ro]m[iss]q[ue] seruēt indēnem. nec. n. aliquid
erigit sic vsura: h[ic] sic interesse. nec cā lucri: h[ic] cā dā
ni vitādi. Quidā tñ dicūt q[ue] ad hoc vt casus sit li
citus: duo debēt p[ro]currē. P[ri]mū. q[ue] p[ro]dixerit debi
tori q[ue] erat necesse sub vsur[is] accipere. Scdm. qm̄ non
poterat alr nisi sub vsur[is] inuenire mutuo fm̄ Alex.
de alexā. 7. quosdā alios. Et fm̄ panoz. in. c. p[ro]st[itu]t[us].
extra. e. istd̄ interesse nō solū p[ro]sistit in dāno habito
h[ic] etiā in lucro cessante. Et hoc nō solū in p[ro]ctu v[er]o
ditōis vel emprōis: h[ic] et in p[ro]ctu mutui. dūmō cre
ditor: sit talis p[ro]sona q[ue] verisimil[iter] iuste fuisset lucratus.
Et dic̄ de hoc esse q[ue] sit ter. exp[ro]fuz. l. ij. in fi. ff. de eo
qd̄ cer. lo. Idē sentit Inno. in. c. sacro. de sen. excō.
Idē gl. in. l. curabit. C. de ac. emp. Et hoc p[ro]petuo
tene menti: vt sic et de iure canonico possit peti ali
quid vltra fortē rōne interesse: nō solū dāni p[ro]tin
gentis: h[ic] et lucri cessantis. hec panoz. vide de hac
materia s. in ver. fideiussoz.

Pena nec in fraudē. p[ro] q[ue] notandū est q[ue] triplex
est pena. l. legalis. iudicialis 7. cōuentōnalis. P[ri]ma
est qm̄ lex imponit penā debitoz: vt tali die soluē
teneant: si nō soluerit incidāt in talē penā. Et itel
ligo sub hac pena legali legē municipalē: s[ic]u statu
tū ciuitatis. Idē intellige vbi lex vel statutū affice
ret p[ro]mittentē aliqd̄ crimen. nam iuste h[ic]mōi pena
erigi p[ro]t[er] delinq[ue]ns nō teneat solue nisi p[ro] finiam:
salte declaratoriā vt multotiens dcm̄ est. Scda pe
na est iudicialis: vt q[ue] facta: li q[ue] d[omi]nō debiti: inder
p[ro]cipit debitoz vt infra tantū terminuz soluē deat
sub pena tāti. Nā si incidit in penā nolēs solue
re cū possit: sibi imputet. Tercia pena ē cōuentio
nalis. vtputa. q[ue] de p[ro]sensu p[ro]t[er] penā ponit i p[ro]ctu
vt p[ro]missa firmiora p[ro]sistat: vt sic debitoz salte me
tu pene debiti soluē p[ro]cure diligētē i termino assi
gnato. vt extra de arbi. c. dilecti. Et talis pena ca
nonica d[omi]n[us]: q[ue] et a canone p[ro]mittit erigēda. xij. q. ij.
in legib[us]. Posset tñ talis pena i fraudē vsuraz ap
poni: vt q[ue] creditor nō recta intentiōe penā appo
nit: h[ic] q[ue] credit: aut spat penā eē p[ro]mittendā: q[ue] mu
tuū dās: s[ic]uū debitoz ad mutuū reddendū in ter
minō impotentē eē decernit. Nā tūc cū ipse mutu
et cā lucri spans lucrari penā: q[ue] spes libalitatē cha
ritatis 7. gratuitatē p[ro]t[er] extinguit. et iō trāsit i spēs
vsurariā. q[ue] si alr p[ro]bari nō possit: recurrendū ē ad
p[ro]sumptōes q[ue] s[ic] due p[ro]ncipalit. P[ri]ma si apponēs
penā p[ro]uenit eē vsurariā. 7. silēs penas in fraudez
vsuraz apponē. ar. ff. de ac. emp. l. iulian[us]. Scda.
si p[ro] singlos mēses vel ānos dicat pena p[ro]mitti. ar.
C. de vsu. autē. ad hec. Aduertendū tñ q[ue] si debi
tor: fecit qd̄ potuit vt qd̄ p[ro]misit adimpleret: vel vt
mādatū leg[is] vel iudicis obseruaret: 7. paup[er]tate vl
impotentia opp[ro]ssus nequit p[ro]ficere qd̄ oprabat: li
cet de iuris rigore teneret ad penā: tñ de benigni
tate canonica 7. nāli eq[ui]tate nō decet vltra q[ue] inter
sit exigē. ar. j. q. vij. q[ue] tiens. 7. extra de penis. c. suaz.
Respectu tamen pene p[ro]uentōnalis in foro p[ro]scien
te standum est cōfessionī sue. De hac materia pe
nali vide s. Pena.

Sz quero de. q. quotidiana. Donec est statutuz
vel p[ro]suetudo. q[ue] missus in possessionez licet fru

ctus ad rōnez. v. p. C. aut. v. p[ro] q[ue] tuoz. An valeat
fm̄ p[ro]sciaz. R. Bald. i. l. accepta. C. de vsur. q[ue] sic:
cū talis licet illos rōne interesse. de q[ue] fm̄ euz est glo.
singlaris in aut. de exbi. reis. S. si vo. Quaz gl. dic̄
Bar. i. l. si finita. S. iulian[us]. ff. d. dā. infec. esse d[omi]n[us]
diuinū 7. i fraudē vsuraz. idē tales fruct[us] dic̄ p[ro]pu
tandos i fortē. Qd̄ qd̄ aliq[ue] vez credūt si p[ro]suppo
nat fuisse scm̄ i fraudē vsuraz. Sec[us] vo si in locuz
penalis leg[is]: vt attrahat debitoz ad satisfacienduz
p[ro]curētib[us] illis q[ue] nūc p[ro]ie deā s[ic] in p[ro]cedēti. S. vel
loco interesse emergētis dāni vel lucri cessantis: vel
p[ro]p[ri]etate sic ordinauerit statutū vel p[ro]suetudo: tūc
vez dic̄ Bal. 7. gl. Nā p[ro] p[ro]tumaciā p[ro]ses hoc facē
p[ro]t[er]. Et p[ro]dicta vera i eo q[ue] iuste missus ē in possessio
nē. nō tñ ex ordine: h[ic] et ex cā. l. q[ue] i veritate sit cre
ditor. Nota tñ fm̄ doc. p[ro] declaratiōe p[ro]st[itu]t[us] qd̄m̄ 7
immediate p[ro]cedētis: q[ue] si debitoz soluit p[ro]tem debiti
nō poterit pena erigi nisi p[ro] p[ro]te nō soluta vt notat
Inno. in. d. c. suā. Adde et p[ro]dict[us] fm̄ Do. q[ue] et reli
giosi p[ro]t[er] petē penā et p[ro]uentionalē ab eo q[ue] nō fuit
arbitriū: qm̄ debitoz nō ex importētia: h[ic] ex negligē
tia: vel p[ro]tumaciter nō soluit: etiā si nullū p[ro]tendere
tur interesse vel damnuū. qd̄ nota.

Alex p[ro]missoria. vt si vendo tibi fundū iusto p[ro]p[ri]e
tio: ea tñ lege 7. p[ro]ditōe: vt quicunq[ue] soluerō tibi p[ro]p[ri]e
ciū: qd̄ mihi dā: fund[us] ad me reuertat. C. de pac.
inter emp. 7. v[er]o. l. ij. 7. l. p[ro]missorie. 7. l. cū te fundum
In cāu isto oēs lucrati fruct[us] si iustu sit p[ro]ciū. Abol
let aut i isto casu vicū vsuraz p[ro]p[ro] venditōez redu
ctam ad eq[ui]tatem suatā int[er] vendentē et ementē:
q[ue] nō seruat qm̄ modicū est p[ro]ciū respectu rei empte
Idem Do. idēz Donal. q[ue] dic̄ q[ue] si p[ro]ciū vendi
di talis p[ro]ditōe. vt quicunq[ue] ego vel heres me[us] p[ro]ciū
solua: rebabeā p[ro]ciū: vel quicunq[ue] a septēnio vsq[ue] ad
nouēniū. 7. emptor: facit fruct[us] suos. Et hoc veruz
nisi fiat in fraudē vsuraz. Idē panoz. i. c. ad n[on]az.
de emp. 7. v[er]o. vbi singl[ar]i dicit q[ue] cū v[er]ditio sit iusto
p[ro]cio: 7. solū apponat pactū de retrouēdēdo: nō p[ro]su
mūt p[ro]t[er] vsurariā nec pignoratia. 7. emptor: lucra
tur fruct[us] donec retrouēdiderit: nec p[ro]putant fru
ct[us] in fortē. vt est ter. in. d. l. ij. Et q[ue] p[ro]cedat illa. l. et
de iure canonico apte vult gl. i. d. c. ad n[on]az. 7. Ar
chi. xiiij. q. iij. pleriq[ue]. Nota tñ fm̄ doct. in. d. c. ad
n[on]am. 7. in. c. illo vos. de pig. q[ue] ad p[ro]uincēdū vsu
rariū tria cōiter req[ui]runt. P[ri]mo. pactū de retrouē
dendo. Scdo. modicitas p[ro]cij respectu valor[is] rei.
S[ic] hoc limita iuxta doc. 7. panoz. q[ue] nō q[ue]libz iniu
sticia p[ro]cij sufficit ad p[ro]sumēdū quez vsurariū. h[ic] dz
esse p[ro]ciū valde tenue respectu valor[is] rei duplici re
spectu p[ri]mo. q[ue] p[ro]b[er]es solēt se decipe p[ro]cio. Scdo
q[ue] res min[us] valet p[ro] illud on[us] retrouēdendi in v[er]o
ditōe appositū. v[er]o. l. fundi p[ro]tem. ff. de p[ro]b[er]e. emp.
Tercio. qm̄ talis emptor: fuit p[ro]suet[us] exercē vsuras
licet. Do. dicat q[ue] si q[ue]s petat ab alio mutuuz: offe
rens. p[ro] securitate mutui hypotheca suoz: honozū.
Ille aut[em] dicat nolo mutuare: h[ic] patus suz emere. p[ro]
eodē p[ro]cio: 7. vsq[ue] ad certū t[em]p[us] reddē. p[ro] eodē p[ro]cio
certe vsurari[us] p[ro]sumit fm̄ eū. 7. sic v[er]o sentire q[ue] ex
solo pacto de retrouēdēdo: p[ro]t[er] p[ro]sumat vsurari[us].
S[ic] Dg. vt refert Archi. i. d. c. pleriq[ue]. sentit p[ro]iuz
7. cōiter ali[us] doct. q[ue] id non sufficit nisi ad sint alie
vv ij

piecture p̄dicte. Aliq̄ etiā addit. 7 q̄: tū signū. s. q̄n aliq̄d soluit ultra receptā summā. puta. fuit vendita res. p. C. flor. 7 ponit in pactu q̄ si venditio rescindat soluant. C. xx.

Sz q̄d si fiat pactū de retrouēdendo infra. x. an nos. ita tū q̄ infra q̄nquēniū instrū reuēditōis ne q̄ facē teneat. Rū. Do. 7 Jo. an. i. d. e. ad n̄az. i nouella: q̄ eo ip̄o fraus detegit. Quidā tū dicit q̄ si tal' ēptor: hoc pactū apponēt nō i fraudē vsuraz: h̄ vt se indēnez suaret: n̄ ēēt illicitū. puta. emit agrū vel vineā. v̄t̄s. 7 intēdit illā impiguare 7 eam optie patiari et multas expēsas v̄iles facē quā si restitueret infra breue t̄ps multū grauaret: nō apponit t̄ps infra q̄d nō teneat illā vineā restituere. certe hoc nō ēēt illicituz ēt in foro p̄scie: in q̄ credit p̄fitenti: nec in tali foro necessariū ē p̄sumere fraudes p̄dictas: h̄ ipse de se loquat.

Quid at de illo q̄ vendit p̄diū alicui certo p̄cio de p̄nti soluto. puta medietate. alia v̄o mediate solnenda hinc ad duos ānos cuz hoc tū pacto. q̄ q̄ diū emptor: nō soluerit p̄ciū alteri medietat: teneat dare ipsi venditori singlō āno fruct' q̄ cōiter p̄ueniūt ex medietate dicte possessōis. puta. reddebat de fictu. x. saccos frumenti. p̄ medietate teneatur dare. v. saccos. an sit licitū: p̄dm q̄ si vēditor nō intēdit totā rez tradē: h̄ d̄niū sibi 7 piculū seruare illi medietat: de q̄ nō h̄uit solutōez: donec p̄ciū sibi fuerit datū: tūc p̄t aliq̄d grā fructuū p̄cipere. Et hoc q̄n a p̄ncipio aā traditōez deducere in pactū: vt p̄ fictu aliq̄d soluat: donec p̄ciū sit solutū. 7 sit cū tali pacto tradit. hoc. n. v̄ tenē. Bal. in l. curabit. C. d. ac. emp. f. q̄ talis vēditor: p̄t aliq̄d p̄cipe p̄ fictu: donec p̄ciū sit sibi solutū. hoc v̄ p̄bari. l. i. i. initio. C. de pac. inf. empf. 7 ven. Et sic d̄z intelligi. d. l. curabit. Si at tradēdo intēdit d̄niū trāsferre totalr i emptorē: tūc si aliq̄d exigit p̄ fructuū vel ultra sortē: ē vsurari'. q̄ ibi est vera rō mutui. q̄ emptor: hoc casu nihil aliū d̄z h̄ie nisi medietatē p̄cij: 7 iō q̄ p̄ illo expectat aliq̄d ultra sortē illicituz ē vel ēt si in p̄no casu vellet plus q̄ verisile esset fruct' rei valē p̄ pte nō soluta: illicitū est. Pro venditore tū facēt si i p̄nerōne facta fuisset mentio de affectu. Mā eo ip̄o v̄i venditorē retinuisse d̄niū dicte medietatis ap̄d se. fict'. n. nō dat nisi d̄ re illa: cui' d̄niuz ē ap̄d recipientē fictū: 7 hoc nota. Dac etiā. q. foiat Archi. f. in sum. de tota possessiōne: sic q̄rendo. Sz q̄d cū vendō possessionē meā: cū nō des mihi pecuniā e' tecū facio pactū. q̄ quo v̄lq̄ mihi tradas p̄ciū recipiā interi fruct' ei'. De. de an. 7 Bal. dicūt d̄ctū esse licitū: q̄ cuz possessio fructificet nō v̄i instrū vt emptor h̄eat vtilitatem 7 fructū rei empte 7 venditor: nō h̄eat vtilitatē p̄cij: vt possit pecuniā vti. Ita tū h̄z q̄ q̄ntuz emptor: soluit de p̄cio in futurū: tantū vēditor min' recipiat p̄ rata. Sz theologi nō approbāt d̄ctū d̄ctū: q̄ rōne dilatōis de soluēdo p̄cio v̄i h̄ri fruct'. q̄d ad vsurā p̄tinet. Item possessio substat piculo emptor' 7 de se est fructificabilis. nō at pecuniā substat piclo: nec de se fructificat. iō p̄sulendū est abstinē ab h̄mōi. hec Archi. f. tū si vēditor retinet in se d̄niuz 7 periculū dicte totū possessōis vel p̄tis p̄ rata pecuniā

nō solute: tūc v̄i casus licit': vt volunt p̄dicti doc. Et sic cessant motiva facta p̄ theologos. Addit ēt dicit Archi. f. q̄ b̄n p̄t fieri pactū. q̄ si infra certuz terminū nō soluit emptor: p̄ciū: extūc fruct' p̄cipiat venditor q̄ usq̄ p̄ciū recipiat: si hoc nō fiat i fraudem vsuraz: h̄ in penā. Et hoc tenet gl. in c. p̄que stns. extra. e. cuz h̄ nō accipiat aliq̄d sic vsura: h̄ sic interesse. Eadē rōne si p̄dictū p̄diū in pign' dare mibi: possuz inde p̄cipe fruct' ēt si trāscedat quāritatē interesse. Mā h̄z talis res a venditorē nō possit peti: tū fruct' ei' p̄cipe p̄t postq̄ p̄ voluntatē suā res vendita detinet.

Quid at d̄ eo q̄ emit equū: vel bladū aut fruct' agri iā semiati mion p̄cio q̄ pbabit valeat: vel q̄ alter tūc ēēt emptur' seu habitur': p̄ eo q̄ soluit p̄ciū p̄iusq̄ recipiat rē emptā: R. S. Ber. q̄ p̄mit tit vsura: q̄ emptor p̄ q̄ndā rōez mutui tradit p̄ciū vēditori an rei empte receptōnez. Cōstat. n. q̄ ex nā emptōis 7 vēditōis seu p̄mutatōis: nō teneatur p̄ciū rei empte tradē anq̄ rem emptā recipiat. Mā om̄s p̄mutatōes sibimicē p̄iter 7 ad paria obligant. q̄ p̄pter mutui rōnez ibi intercedentē q̄si p̄ p̄cio mutui accipit: seu retinet aliquā p̄tem debiti p̄cij rei empte: idcirco infcidit hoc casu vsura. Donal. at 7 v̄y. dicit q̄ emēs fruct' p̄uenturos hoc āno de agro semiato: ex foia d̄ct' nō est vsura: p̄t tū fieri i fraudē vsuraz. vt si verisile sit q̄ fruct' colligendi ēt p̄putato dubio 7 alijs p̄ q̄ ipediri possent: valebūt tūc plusq̄ id q̄d nūc dat: marie si est p̄sona q̄ p̄suerit vsuras exercē. Si at pbabiliter dubitat: v̄t: fruct' illi plus vel min' debeāt vale re q̄ debitor: dedit: nō ē vsura. Eodē mō iudicandū est de creditore q̄ possessiōne aliquā recipit p̄o certa pecunie q̄ntitate. ita q̄ ad certos terminos. puta. v. vel. vj. ānos faciat fruct' suos iūf emptōnis licet. n. talis d̄ct' nō sit vsurari': tū p̄t fieri in fraudem vsuraz. 7 i foro iudiciali recurēdū est ad p̄dictas piecuras. In foro at p̄niali stabit ei' p̄fessiōni. An p̄sumēdū ē p̄ talē emētē 7 indicēda ē restō in p̄fessiōne: si fruct' illi' tere venisit credēbant pl' lōge valere q̄ ille dederit: si aliq̄s iust' emptor iueniret. Bal. v̄o sup̄ Rica. C. de vsur. dicit q̄ si is q̄ emit frumentū i herbis. Aut p̄ns n̄seratio ē cā dā ni ip̄i vēditōis. 7 tūc ē vsura. Aut sola p̄uentio est cā dāni: q̄ d̄ p̄nti nō soluit p̄ciū 7 d̄ct' ē licit'. Aut neutriū est cā dāni: q̄ frumētū q̄d ē in herba n̄ pl' valet t̄pe d̄ct'. 7 sit d̄ct' n̄ ē vsurari'. vt. ff. de p̄hē. emp. l. fistulas. S. frumēta. de v̄. ob. inf̄ stipulātez. S. sacra. Et hec distinctō Bal. v̄i valde eq̄. Sz pone. Petr' h̄z. C. lib. i. bācho alicui' recipiēdas vsq̄ ad q̄tuor mēses. v̄t: alicui liceat emere eas. p. lxx. Dicit in mlti q̄ sic. Sz Ale. de alexā. dicit q̄ non: q̄ emens: plus 7 min' dat: fm q̄ plus 7 minus retinet vendēs p̄ciū. ita q̄ lucrū illud v̄t p̄uenire p̄t dilatōez t̄pis: 7 minoritas p̄cij p̄pter anticipatōez solutōnis. q̄d nō licet. Lauend' est q̄ iste casus. ex eo q̄ videt fieri in fraudē vsuraz. 7 videt esse in d̄rectū mutui: vt q̄si q̄s mutuet in p̄nti. lxx. p. xx. recipiēdis vltra sortē vsq̄ ad q̄tuor mēses. Sz si res vel pecuniā q̄ d̄z h̄ri esset. in piculo vel manā

alicuius a quo non possit extorqueri sine magnis sumptibus et laboribus: tunc haberet locum. si liceret minus dare et plus accipere: quia res in periculo ceteris paribus minus valet quam illa que est extra periculum. Non ob id licet emere ius erigendi rem pro minori pretio quam expectatur: si in proposito non est sic. quia pecunia in banco non est in periculo: cuius signum est quod homines que vendunt suas merces recipiunt solutiones siendas in banco certo termino: quam solutionem non recipiunt si esset periculum. Idem dicitur de eo que emit iuramentum: qui debet recipere in certo termino ab aliquo centum. et vendit ea pro xxx. que nunc soluit. Nam si iste emit tantum minus quantum vere est interesse suum: aut quantum vere est estimandum: siue timendum ne ille debitor soluat: aut quantum est futurus labor rehabendi: non est usura. Si vero velit diminueri premium solui pro hoc que nunc soluit: si in futuro rehabebit plus est usura: quia propter premium solutionem minori pretio emit quam verisimiliter res fuerit valitura. extra eod. c. si. h. de hoc aliquid in se. §.

In autem licitum sit emere actum pro minori pretio quam sit ipsa actio vel ipsa iura que imminet litigium: R. pan. l. c. et parte. de alie. iudi. mu. ca. fac. cōplectendo opi. doc. vtriusque iur. prius formado quod non. An tenentur cessio actionum: Et distinguitur: quod aut ista cessio facta fuit in ultima voluntate. et tenet. vt. l. nomen de le. iij. Si vero cessio facta fuit inter viuos: et tunc non tenentur ratione officii seu dignitatis precipue et non valet cessio. et cedens debet perdere omnia que habebat. Et iste est prius casus. l. ij. C. ne li. po. Aduerte tamen ad vnum notabile dicitur Spe. in ti. de cessio. actionum. vbi dicitur hoc procedere quando sit potentio cessio maliciose causa opprimendi aduersarium. Secus autem si fiat bonafide. Nam iura hoc prohibentia fundantur se super fraude. Et ex pietatis poterit apparere bona fides. Donec enim que actio mihi petens erat omnino clara: vt que aduersarii de plano pitebatur debitor: nec erat aliqua potentio. et ego eram amicus illius potentioris. Si vero cessio sit potentior: non ratione officii seu dignitatis: si est iste potentior alio respectu que forte nobilior vel ditior: et tunc si fuit cessio facta causa mutandi iudicium potest excludi cessio: per exceptionem. vt. l. pe. ff. de alie. iudi. mu. Isto tamen casu non potestur actio: si debet agere ipse qui cessit. puniatur tamen in hoc secundum vnam opi. que non potest amplius ista actionem alteri cedere: nec potest in ea pstitnere procuratorem. sed ipse tenet. psequi. vt vbi innuere tex. in. d. l. pe. Et ibi hoc firmat Bar. quod bene notabis. Si vero cessio sit non potentior. et tunc autem cessio dubitata. Et de dubitata eod. modo que est in litigium deducta. que dubia est euentus. et non potest regulariter aliter cedi: et cedens incidit in vicium litigiosum. vbi debet puniri. put habet in. l. si. C. de litigio. et per gl. iuncto tex. in. c. ecclesia. ne li. pen. Fallit in casibus ibi enumeratis. vt in causa donationis. propter nuptias et. quas causas enumerat glo. in. d. c. ecclesia. Si vero actio non est dubitata: quia non dicitur est in iudicium deducta: tunc regulariter potest cedi titulo donationis: venditionis: vel alio titulo legitimo. vt. p. ba. A. de here. vt ac. pen. l. nois venditio. et in. l. noia. ff. e. Si tamen potest detest aliquid casus: et est sitata: secus. quod ex pietatis pbari

potest. Primo ex modicitate pretii. vt per glo. in. d. c. et parte. Sed est dubium quando dicatur pretium modicum vt presumatur fraus. Inno. sentit que ad hoc vt dicatur vera venditio: debet esse tantum in pretio: quantum est in actio. vbi dicitur que actio potest inter laicos licite vendi: et emptor potest agere vsque ad quantitatem quam exbursumit: quali dicatur que si in actio sunt mille: et iste emit quingentis: non potest agere nisi vsque ad quingenta. Sed Bart. in. l. p. diuersas. A. mandati. dicit que petens pretium est: quod remanet deductis expensis et labore que fuit pro recuperanda. Et idem sequitur Bald. in. l. ij. C. ne li. pen. Et sic videntur contra istum doct. sentire que non potest quis actionem emere pro minori pretio quam sint iura: nisi habito respectu ad predicta. scilicet ad laborem que sustinebit iste emptor in recuperanda: et ad expensas quas est factururus. Sed pan. dicit hoc dictum ex toto non approbatur. nam minus valet actio que res ad quam datur: tum propter dubium euentum litis: cum posset perdere causam etiam iustam propter iudicis defectum. tum que debitor posset interim effici inops. Et ideo dicitur text. notabilis in. l. min. ff. de re. iur. que minus est habere actionem quam rem. Ideo cum nihil aliud emat quam spem in euentum iudicij futuri: ridiculum est dicere que pretium de necessitate debet esse tantum quantum est in actio. Et pro hoc est Inno. in. c. in ciuitate. et eo. vbi dicitur que cum bona pretia potest quis emere actionem iaz orant tpe pectus: etiam pro minori pretio: que exponit se periculo. Idem dicitur in transactio. et est tex. notabilis ad hoc in. l. luc. ff. ad tre. vbi dicitur que modicitas pretij debet habito respectu ad valorem actionis: que valor debet dari habito respectu ad dubium euentum litis. Et finis que causa est clara vel dubia. Secus. presumit sitatio: quando in cessione non exprimitur titulus tractus. vt que dicitur in instrum. que cessit actionem tali: et non dicitur ex qua causa. hoc videtur pbari per. d. l. p. diuersas. C. man. Tercio. sitatio presumit quando actio fuit pro parte vendita et pro parte donata. Et nota hoc per clausula que solet apponi in actu: nam pstituto certo pretio solet addici que illud quod plus valet donauit. Nam ex hoc insurgit presumptio sitationis: non tamen intelligas hoc in omni actu: si in cessione actiois que est odiosa: cum soleat fieri in iudicium aduersus partem. Et isto casu admittitur cessio: nisi vsque ad quantitatem quam exbursumit. In reliqua vero parte que dicitur donata non admittitur: si predicta actio in ea parte.

Sed dubitatur an in donatione actionis scilicet quando donator dicit se cedere propter merita et seruitia donatarij. nunquid sit opus vt probentur ista seruitia: ad hoc vt valeat cessio: R. dubitationis est: que non valet cessio actionis sine titulo pectus vt dicitur est. que non est standum verbis donatoris super meritis et seruitijs. Bart. in hoc casu videtur dubitasse. Et consuluit vt in donatione dicatur que ex mera liberalitate donauit. tunc enim indubie valet cessio. que sola liberalitas habet pro causa tractus vt. d. l. per diuersas. Bald. tamen tenet etiam in prior casu valere cessionem: que ius requirit sola expressio cause tractus. non autem est opus vt probetur causa. Nam dicendo que donat pro seruitijs: satis exprimit causa pectus scilicet ipsa donatio. Seruitia vero satis sunt causa do-

Usura. I.

natōnis. Et hāc opi. sequit̄ panoz. In mult̄ enī ca-
sibz nō p̄sumit̄ silatio. v̄puta. si int̄ coh̄des ē sc̄a
cessio. vel q̄n̄ fuit sc̄a creditor̄ z data in solutuz; vel
cum possessor̄ recipit cessionem pro munimine rei
sue. puta. q̄ dom̄ tua minat̄ ruinam domui mee.
Ego timēs emō eē ius q̄ tu habes in ista domo.
Itē q̄n̄ fuit sc̄a int̄ legatarios z fideicommissarios; l̄
q̄n̄ heres cedit actōez legatario. Isti s̄ casus q̄s ex
p̄mit̄ ter. in. d. l. p. diuersas. Et sentit̄ ibi Barto.
idem esse in om̄i alio casu in q̄ curat̄ p̄sumptio re-
demptōis litū. Et ideo dicit̄ q̄ s̄socioj p̄bendo seu
dissoluedo societate cedūt sibi adinuicē aliq̄s actō
nes nō dz p̄sumi simulatio. Et no. glo. in. d. c. ex
pte. q̄ vult q̄ cleric̄ nunq̄ dz recipe cessionē a lai-
co sine titulo lucratiuo; siue oneroso. Et qd̄ sp̄ de-
bet p̄sumi cēssio facta in fraude; et cā auaricie. Et
nota hanc glo. quā v̄ sequi Jo. an. Sz panoz. cre-
dit hanc glo. p̄cedere in titulo oneroso. Mā ē qd̄
dam gen̄ mercimonij emere actōez. Clerico autē
p̄hibet negociatio rez; fortius dz p̄hiberi ista ne-
gociatio litigioz. Et ob hoc forte dicit̄ Inno. in. d.
c. ex pte. q̄ inter laicos p̄t fieri emptō actōis. Sec̄
tū in clerico. Puto tū q̄ cessante alia fraude tene-
at venditio. Sz possēt̄ p̄tra clericū excipi; ac etiam
de iuris p̄trauentōe puniri. Si aut̄ cēssio fieret cle-
rico vel ecclesie titulo donatōis. tūc credo q̄ si fiat
bōa fide teneat. Māz ū regio p̄hibitū q̄n̄ iura sua
quis possit donare clerico vel ecclesie. Nec reperio
cautum q̄ in clerico vel i ecclesia debeat hoc casu p̄-
sumi fraus. Et videtur hoc tenere Specu. vbi su-
pra. hec Panoz.

Igratis. s. cū quid gratis dat p̄ eū q̄ mutuo ac-
cepit. naz quicq̄d dat gratis p̄t recipi grat̄. xvij.
di. de eulogijs. De hoc dictuz est satis s̄. in princi-
pio huius. c.

Sequit̄. Dans socijs pōpa. vñ p̄cedē pecuniāz
signatā in sacco ad ostentatōez. vt q̄s ē paup; et
vult se ostēdere diuitē. vt p̄bat cū nobili vel diuite;
vel ad ponendū pign̄ vel alia de cā rogat aliquem
vt mutuet sibi pecuniā ad pompā diuitiaz ostēde-
dam. dās p̄t inde recipe mercedē; q̄ nō est mutū
h̄ p̄t̄ comodatū seu locatū. ff. como. l. iij. Et talē
viam pecunie q̄s licite p̄t vendē; sicut hō licite ven-
dit vsum valor̄ argenteoz; q̄ retinet sibi dñum.
Idem dōm de his q̄ locat̄ plas; gēmas z alia loca-
lia; vt Janue. p̄ certo p̄cio in mense; licite enim fie-
ri potest.

Quid de eo q̄ occasione mutuādi laborē subiit.
Rū. talis fin̄ Do. in recōpensatiōez laboris fru-
ctus pign̄ vsq; ad pueniēs p̄miuz facit suos aut
aliquid p̄ labore licite recipit. extra de re. ec. nō ali-
ad nostram.

Quid aut̄ de creditoribz q̄ veniente termino so-
lutōnis nolūt p̄cedē progatiōez termini nisi data
sibi pecunia; vel alio equalēt; Rū. tales etiā si non
exp̄sse exigāt; vsurarij s̄. extra eo. p̄suluat. Hoc ve-
rū vbi creditor nullū p̄tenderet interesse. vt q̄ etiāz
si habuisset dictā pecuniā; z ex ea nihil fuisset mer-
cat; h̄ reposuisset i archa; q̄ tūc v̄ recipe lucz solū
p̄ termino progato. Sec̄ si ex deā pecunia mercat̄
fuisset z lucrāt; nā tūc rōne interesse fin̄ Archie. f.

posset aliqd̄ accipe. vt dēū est s̄. rōne; moze; vel ob
sui indēnitatē. q̄ optuit eū cape ad vsurā; vel ven-
dere rem suā viliori p̄cio; qd̄ nō fecisset si recepisset
pecuniam suam.

Utrū vsurarij sint infames? Rū. fm̄ leges di-
stinguēdū ē. Aut q̄s ita ē vsurari; q̄ exercet ip̄o-
bium fen̄. i. q̄ p̄t̄minū ē de vsurario lucro; puē-
tū p̄putat; z petit vsuras. Aut ēt si exercet vsuraz
cētelimā. i. q̄ i capite āni vsura adeq̄tur sorti; z ta-
les infames s̄. vj. q. j. infames. L. et q̄. ca. iro. ifa.
l. improbiū. vbi ēt d̄r q̄ idem ē in oī improbo z ille-
gitimo fenore; vt ibi p̄z p̄ gl. z hodie oīs mod̄ ē il-
legitum. Et sic ēt hodie de iure ciuili oīs vsurari;
ē infamis. Qd̄ ēt d̄r notare Bar. i. d. l. improbiū. z
d. an. i. c. raynuci. de testa. Et p̄ hoc dicit̄ fuisse ob-
tentū q̄ si frater me; instituisset vsurariū herede; z
ego possuz rūpe testm̄ p̄relā inofficiosi. L. de in-
of. tes. l. frēs. z q̄ sic de facto p̄suluat z obtinuit. Sz
fm̄ iura canonica in qualibet vsura p̄mittit̄ pctm̄
mortale; z incurrit infamia. d. c. infames. vide sup̄
Periurium.

An at̄ vsura excuset ex pacto p̄uentionali p̄tium
Lū p̄t̄ ex p̄uentione legē accipiāt. Mā q̄s licite acci-
pit qd̄ sibi volūtariē dat. xvij. di. d. eulogijs. Sz i
vsura nedū volūtariē; imō ēt q̄nq; rogat̄ a dante
accipit vsurari; Dic q̄ qd̄az s̄ q̄ de sui nā nō s̄ illi-
cita; z i his p̄dicta p̄cedūt. Et s̄ qd̄az q̄ de sui nā s̄
illicita; z ista rōne pacti vel p̄t̄ nō p̄t̄ fieri licita.
vt i vsur. vñ p̄bentes nō p̄t̄ facē licitū; qd̄ de sui
nā est illicitū. ar. de fo. ppe. si diligētī. Dic tū Las.
de ridol. q̄ si vsurari; nō mutata mala volūtate ge-
rebat i mēte recipe; h̄ demuz si nō remittēt̄ debitor
restituē. et hoc si debitoris sit anim̄ nolle recipe; si
vsurari; vellet restituē; h̄ tāq; pure donatū p̄ces
vsurariū remanē. p̄inde ē ac si ille restituisset; z ille
p̄ rēstōnem donasset; siue volēt̄ z pato restituere
remisisset. Idē tenet Fed. i. p̄silijs suis. p̄t̄ recitat
panoz. i. c. cū tu. et eo. dices q̄ cū ille q̄ exercuit vsu-
ras leserit deū z p̄t̄mū; tenet̄ vtriq; restituere; sed
satis v̄ fecisse p̄t̄mū; si p̄t̄mū a q̄ extorsit vsuraz
sine dolo pure z simplr̄ remisit vsuras. Mā satisfā-
ctū intelligit̄ q̄ltercūq; volūtariē creditoris satisfiat
Idem arebi. i. c. ij. e. t. li. vj. Et hec opi. p̄cedit fm̄
Fed. etiā si vsurari; p̄tinuaret vicij vsure. Sz deo
tenet̄ satisfāctē p̄ p̄niam. Sz panoz. dicit̄ nō videre
quō nūc recte possit penitere; nisi saltē nūc penite-
at se exercuisse vsurā; z habeat. positū nūc restitū-
endū; si al̄s remissio nō fuisset facta. hec panoz. Et
hoc dictū panoz. p̄t̄ intelligi q̄ ad deū; q̄ al̄s nō re-
mitteret̄ pctm̄; h̄ quo ad p̄mū ep̄inio Fed. videt̄
p̄babilis. Et sic limita ea q̄ dicta sunt s̄. in princi-
pio hui; c. de mente panoz.

Utrū sit licitū mutuare cū hoc vt des aliqd̄ p̄t̄
peribz; vel p̄i meo indigēt; R. q̄ nō; q̄ sic nō licz
mibi ex vi mutui trāsferre dñuz rei aliene i me; ita
nec i aliū. Nec ēt p̄ redimēda vita captiui p̄t̄ exer-
ceri vsura. et̄ de vsur. sup̄ eo. Mō. n. p̄textu pietatē
est impietas faciēda. j. q. j. nō est.

Quero an sit mutuum si quis dederit decez vl-
nas panni. p̄ alijs. r. reddendis ad certum termi-
num; cum talia videant̄ p̄sistere in mensura; Rū.

Monal. q. pot. e. p. mutatoris: q. mutui. Et nomē mēsure h. restringit ad modios et lagenas et alia vasoz genera: quibz mensurari solent liquida et grana. Potest tamen h. mōdi p. tract. fieri in fraudem vsurarum.

Quid de illo q. mutuat pecuniā recepturus ad certū terminū alteri gener. monerā: vel aurū: vel argentū: Ad hoc r. d. Ho. p. Sof. q. si hoc idō facit: vt i. estimatōe lucret. vsurari. e. Sec. si nō facit ad finē sui lucri: h. ad obsequiū recipienti: tūc. n. li. cite pot. recipere rem fm estimatōez tps et loci: q. n. z. vbi faciendā ē solutio. ff. si cer. pe. l. vinū. Sic t. n. q. in ei. intentōe fuerit q. si talis pecuniā: vt alia res facta fuisset vilior: illā sic vilioz recipiat. Secus si nō habuisset talē intentōez: q. tūc nō cēt licitū. Si militer peccat ille q. mutuaui pecuniā receptur. pecuniā alteri gener. ad certū terminū: si rōne ter. mini dati vult hie pecuniā quā pbabilr credit pl. valiturā i. termino: q. sit pecuniā quā dedit. Spat ei ex crescentiā pp. tps dilatōz. Idē monal. i. sum. di. cēs q. si q. mutuaui i. achona. A. lib. vt venetijs reddant. A. aurei. A. scit vel credit. C. aureos sibi pl. valē: et si recipit i. se piculū vsura ē. Idē dōm de bis q. de nūdinis i. nūdinās mutuat: et q. tumcum q. sub spē venditōis vel alteri. p. palliet. q. c. quid accidit fori: vsuraj. extra. e. p. suluit. xiiij. q. ij. pleri q. De hoc vide. j. Usura. vj. et dic. vt ibi.

Quid si q. mutuat nauigātū vel eunti ad nūdi nas certā pecunie q. titatē: receptur. aliquid vltra sortē: p. eo q. i. se suscepit piculū pecunie vel mercū. R. n. Monal. q. vsura ē. et de hoc ē. ter. exp. s. i. c. fi. extra. e. Alij t. n. dicūt q. talis mutuās sorte possz recipere i. se periculū nauigātū. si p. dat merces vt pe. cumā: q. p. m. s. restituet ei. Certe iste p. m. s. ob hoc posset licite p. cū recipere. Et eodē mō si mu. tuat. dūmō nihil pl. exigit i. fraudē vsuraz. Hoc etiā v. tenē Lau. de ridol. S. istud v. exp. s. p. d. c. si. vbi d. p. eo q. suscipit i. se piculū. et iā vult q. sit vsura: etiā si recipiat rōne piculū. Itē q. si b. res. p. etus ad mutuū: nullū fuisse dubiū: et lex sup. idu. bitabili posita foret. qd. eē nō d. z. cum esset sup. flua. Et fm aliq. s. d. Lau. intelligit q. n. p. n. o. mutuaui sine spe lucri: postea q. suscipit piculū: inducitur ab illo q. recipit mutuū. Idē vult p. ter. hoc solū aliq. d. q. sic nō ē vsura: et lex sup. indubitabili nō ē poita. Nā valde dubitabile ē an tale piculū excuset a se. nore: Pro opi. etiā Lau. facit: q. etiā si nō mutuaui set posset i. se suscipere piculū: sic et ali. extrane. p. t. il. lum asscurare de illa pecuniā: et suscipere i. se piculū: accipiendū tātūz. p. C. sic sit q. tidie. q. et iste mutu. ans poterit. q. ex ei. bono ope nō d. z. eē deterioris p. ditōis. Predicta t. n. intellige vera q. n. mercator. d. dictus recipiēs dicat pecuniā mutuo: sp. d. te. z. mo. tu. p. n. o. q. n. t. securitatē de dicta pecuniā. Sec. d. dicen. dū vbi i. p. e. mutuas i. actu mutuat. d. d. d. d. merca. tor: sum. p. n. t. t. n. i. t. n. i. mutuaui. C. et suscipere i. me pe. riculū: cū hoc q. des mibi tantū. p. C. Certe hoc n. l. z. q. p. d. i. c. t. n. l. n. c. z. cap. rōne mutui. et nō rōne secu. ritatē. Et sic intelligi d. z. d. c. fi. Idem tenet Jo. de nea. in quoz. z. Jo. cal. dicētes. q. si talis recipit ali. quid vltra sorte rōne mutui ē vsura. Si at rōne

periculi: vt p. cū periculi. sic licitū est. Nāz si si mu. tuaret: et periculū in se susciper. licite posset p. cū m. periculi cape. nec ex hoc q. ei seruitū facit in mu. tuando: efficit deterioris p. ditōis. Si vō talis reci. pit aliquid vltra sortē: p. n. o. rōne mutui: et parit rōne periculi. et tūc vsura est: q. tum ad id qd. plus recepit rōne mutui: et illud tenet restituere. Idem Archi. f. De hac securitate vide s. Societas.

Done. tu suscipis mutuo pecuniā ab aliq. qua tu indiges. et ego satifido. p. te. i. p. m. t. t. o. illi in d. n. i. tatem q. te illi nō satisficiente: ego ei satisfaciā: d. q. facio ei scripturā securitatis p. d. i. c. t. e. cū hoc vicz p. a. c. t. o. q. de hac mea securitate quā p. te facio teneat. mibi dare duos flor. p. C. An liceat. R. n. Archi. f. in sum. q. si satisfidator vel fideiussor est fieri. s. q. ipse est mutuator: et fingit se ab alio facere mutua. ri: et p. fideiussione illa ficta vult vnū vel duos pro. C. vsurā p. m. t. t. i. t. xiiij. q. ij. p. totū. Si autē est ver. fideiussor. q. s. est ali. qui mutuat vtz liceat. Lau. arguit p. z. p. t. a. S. z. p. c. l. u. d. i. t. q. a. t. a. l. i. b. u. t. u. t. i. est ab. stinendū. Sanct. aut. Ber. exp. s. tenet q. iste con. tractus est oīno illicit: q. ibi p. n. o. cadit mutuū in. directū. Nam ibi asscuras stat loco mutuātis: q. p. u. n. d. e. est ac si i. p. e. mutuatōe p. d. i. c. t. a. pecuniā: vellet sibi restituere duo p. C. vltra sorte: q. quidē sors non stat suo piculo: q. si etiā p. n. g. e. r. e. t. q. i. p. e. e. a. soluerz ei q. e. a. mutuaui: nihilomin. p. h. z. p. hoc obligatū illum qui eā mutuo accepit: et p. q. i. p. e. securitatē fe. cit. At t. n. aliq. p. t. r. a. d. i. c. i. t. d. i. c. e. t. e. s. q. hoc licet. i. duo p. C. nō recipit ab isto rōne mutui: h. talis p. t. e. s. t. est pot. venditio sui crediti: ad qd. acq. renduz mltas fecit expensas: sicut q. tidie in mercatibz p. t. z. p. hoc etiā facit: q. vti fideiussione alie: nō est vsus pecu. nie: sic nec vti pignoratōe. vñ sic p. pignoratōe rei mee possuz aliq. d. accipere: ita v. q. p. tali fideiussōe possit aliq. d. recipi. Et hec opi. p. factū p. d. e. t. o. l. e. r. a. r. i. Nota etiā fm archi. f. q. asscuratio p. modum sa. tisfactōis q. vulgarit. d. i. c. r. i. p. t. a. v. b. i. n. u. l. l. i. u. m. est dam. num vel periculū q. tum. ad p. c. i. a. m. i. l. i. c. i. t. a. est. Se. cus si ibi est periculum.

Quid de eo qui p. mittit p. aliq. ad hoc vt mitio. res vsure exigant: si aliquid p. hoc accipit. Dic q. est p. t. i. c. e. p. s. v. l. u. r. e. i. n. e. a. p. a. r. t. e. q. u. a. r. e. c. i. p. i. t.

Usura. ij. in emptōnibz. Vtrum liceat emere redditus p. diales ad vitam sine vicio vsure. Respon. fm Ale. l. d. q. talis p. t. e. s. t. ē. l. i. c. i. t. e. z. l. i. c. i. t. e. f. i. e. r. i. p. t. r. dū t. n. f. u. e. t. e. q. l. i. t. a. s. i. n. f. v. e. d. e. n. t. e. z. e. m. e. n. t. e. O. p. t. e. t. e. i. q. i. n. f. e. o. s. f. u. e. t. e. q. l. i. t. a. s. i. n. f. n. a. l. i. s. i. t. a. q. p. c. i. u. d. a. t. u. m. a. b. e. m. e. r. e. p. p. o. r. t. i. o. n. e. t. u. r. r. e. i. v. e. d. i. t. e. A. l. i. c. o. r. r. u. p. t. e. e. q. l. i. t. a. s. e. e. t. p. t. e. i. l. l. i. c. i. t. u. s. E. t. e. t. q. d. e. z. d. i. f. u. a. r. i. e. q. l. i. t. a. s. q. n. i. n. t. a. l. i. p. c. t. u. n. o. a. p. p. e. t. q. s. p. h. e. n. t. i. u. h. e. a. t. m. e. l. i. o. r. e. p. r. e. m. S. i. v. o. a. p. p. a. r. e. t. q. p. c. i. u. m. m. i. n. i. t. r. e. s. p. e. c. t. u. r. e. i. i. a. e. m. p. t. e. t. u. n. c. e. x. p. t. e. e. m. e. n. t. e. c. o. r. r. u. p. t. i. o. e. q. l. i. t. a. t. i. s. z. t. e. n. e. t. e. m. e. n. s. a. d. i. u. s. t. i. p. r. e. c. i. j. s. u. p. p. l. e. m. e. n. t. u. m. E. t. s. i. e. s. s. e. t. p. c. i. u. m. i. t. a. p. n. i. u. q. e. s. s. e. t. m. i. n. u. s. d. i. m. i. d. i. e. t. a. t. e. i. u. s. t. i. p. c. i. j. p. o. s. s. e. t. v. e. d. e. r. e. i. n. f. o. r. o. i. u. d. i. c. i. a. l. i. r. e. c. e. d. e. r. e. a. c. o. n. t. r. a. c. t. u. S. i. a. u. t. e. m. r. e. s. e. m. p. t. a. p. a. r. u. v. a. l. o. r. i. s. ē. z. p. c. i. u. m. i. t. a. m. a. g. n. i. u. q. n. o. t. a. b. i. l. i. t. e. r. e. m. v. e. d. i. t. a. s. u. p. e. x. c. e. d. i. t. t. u. c. e. x. p. r. e. v. e. d. e. n. t. e. z. e. q. u. a. l. i. t. a. s. c. o. r. r. u. p. t. a. e. s. t. e. t. i. n. f. o. r. o. c. o. s. c. i. e. n. t. i. e. t. e. n. e. t. u. r.

Usura. ij.

predictus vendens restituere quod accepit ultra iustam precium. Et etiam si excessus est ultra dimidium iusti precij: potest emens recedere a contractu. Dico autem notabiliter quod excessus precij ultra rem: vel res ultra precium non viciat contractum. saltem in foro iudiciali. si excessus clarus et notabilis. Sic ergo inter vendentem et ementem potest esse licitus contractus: si servat equalitas. Et tunc dicitur fari equalitas quam reddit emens ad vitam: quam precium est tante quantitas: quod pensat etate ementis: et sanitate eiusdem et periculis circa fructus possessionum et laboribus et sollicitudinibus non apparet quod habeat meliorem partem notabiliter probat etiam hac ratione quod talis contractus est licitus. Nam certum est quod quam quis est dominus alicuius rei: dominus est etiam usus eiusdem rei. Si dominus verus alicuius rei sicut potest eam simpliciter transferre in alterum. sic potest etiam transferre usum fructum: retenta sibi proprietate rei. ut in locutione. vel etiam posse probari ex vero dominio: quod sicut dominus rei potest eam transferre simpliciter dando vel vendendo: vel retinendo proprietatem rei: et transferendo usum: ita potest dare vel vendere quod ad determinatum tempus. Et sic potest vendi redditus ad vitam. Preterea sicut habet extra de usur. c. naviganti. ratione dubij excusat huiusmodi contractus. Si quis pannum vinum oleum et alias merces vendit: ut amplius quam valeant certo termino recipiat pro eis deus. Si tamen tempore contractus non fuerat venditur eas: ratione etiam dubij ille qui plus accipit quam dedit excusat in tali contractu. ut dictum est superius. Sed in emptione et venditione redditus ad vitam dubium est. utrum vendens plus det quam accipiat: quod emens potest cito mori: etiam non precepta sorte. Et utrum emens plus accipiat quam det: quod potest multum supervivere: et cito mori. Et idem ratione dubij videtur excusari. Videtur ergo propter istam excusationem: et propter periculum alicuius ipsi contractui ex natura eius ex parte utriusque. scilicet ementis et vendentis. et etiam propter rationem veri dominij: et liberam voluntatem presentium quod contractus de sui natura sit licitus. Dico autem non nisi: quod ex parte presentium in contractu propter corruptam intentionem puta. si aliquis divites non propter vite necessitatem: sed propter avaritiam: et ut ditior fiat tales redditus emit. Hoc est enim turpe lucrum. **Con. Ray. et Do. et Jo. an. in addi. Spe. sup. Rica de usur. et Archi. in c. quicumque. xiiij. q. iij. et Cy. in l. si pater. A. de inoffi. te. et Anno. et panos. in c. in civitate. extra eo. Sed quod etiam dicitur dicitur. quod non nisi alicui periculo se exponere: si talis est huiusmodi: quod multi sunt qui dicunt huiusmodi contractum esse illicitum. Sed contra. Ad quod dicendum finem **Lan. in. iij. q. talis emens non exponit se periculo danoso propter controuersias doctorum. vel si quis habet intentionem quod non let aliquid facere contra deum: et facit aliquid de quo est controuersia inter doctores. dato quod illud quod facit sit malum et contrarium bonum: credit quod non peccet. hec ille. hec responsio facit ad multa.****

¶ Quo autem iure vendens aliquid ad vitam. puta. possessionem. potest illud retinere: quam emens pro venditione par superuixit? **R. S. Ber. q. illud a venditore licite retineri potest ratione vel titulo emptoris iuste. Nam sicut dictum est talis contractus est licitus: quod incidit periculum et dubium ex utraque parte. Ceterum iste emit ad tempus dubium est utrum debeat superuivere plus: vel minus? Propterea talis incertitudo temporis facit equalitatem in utraque parte. Et non ergo contractus vere transferit res in ementem:**

tem: et quam mentis: sed superuixit par: ex natura eiusdem contractus reuertit ad vendentem: nec videtur difficultas maior. quam in his qui simpliciter vendunt. Nam si quis emerit equum: et pro eo solueret. **L. lib. postat quod si dicitur equus in crastinum moreretur: nihilominus vendens. L. lib. licite retinet sibi: quamvis ex re emptoris nulla utilitatem psecutus fuisset talis emptor: talis ergo translatio iustas statim facit precium esse vendentis.**

¶ Secundo quero. quid de his qui emunt aliquos redditus ad vitam venditoris servat debet circumstantijs ex etate et sanitate emptoris? **R. Donal. q. secure fieri potest: quod non cadit in desiderium mortis alicuius. Sed ubi emunt ad vitam emptoris: non est tutum: ne venditor desideret mortem emptoris: non tamen est mortale finem eius.**

¶ Tercio quero. utrum liceat emere redditus prediales hereditarie? **R. Ale. lo. q. finem aliquos talis contractus potest fieri licite: si servat equalitas iurum naturalium. Quod quidem fit quam tanta equalitas servat: quod non liquet apparet quod presentium habeat meliorem partem. Si autem liquet apparet quod presentium est nimis parum respectu rei emptor: vel econverso. tunc non licet. ut dicitur in prima. q. Advertendum tamen est quod quam quis emunt possessiones ad tempus: vel simpliciter cum lucro: quod expectat tamen ex natura temporis: et non ex natura rei possidere. vicius est in contractu. Et tale lucrum in iure dicitur turpe lucrum. Si vero huiusmodi possessione emat cum lucro: et talis emptio fuit iniusta pro necessitate tamen vendentis cui ex charitate subvenire debuit: in tali contractu est vicius usure. non quidem pro se: sed pro equi pollentia: quod lucrum quod provenit ex tali contractu militat contra charitatem. Si vero possessione emat non cum lucro primo: et pro se: sed ad necessitatem et utilitatem suam et suorum: dummodo in emptione servet equalitas iurum naturalium: si accretat processu temporis plus quam datur: illud sit ementis. quod illud accipit tantum suum: propter contractus ipsius naturam: et non ratione temporis: nisi valde per accidens.**

¶ Quarto quero. nunquam possint vendi redditus percipiendi: vel ius percipiendorum reddituum precio minoris: eo quod statim emens solvit: quam esset presentium: si solutio singulis annis differret. puta. an liceat emere redditus molendinorum usque ad x. annos dando minus precium: quod statim solvitur: quam daret si solutio singulis annis expectetur? **R. respon. fin. Ale. lo. q. casus est licitus. Primo enim est presupponendum quod futuri fructus possunt emi: sine iura percipiendorum fructuum: sicut in molendinorum et pedagogorum. Secundo supponitur. quod iustum presentium debuit esse: pro portionatum rei vendite. Iusticia autem precij attendi debet a tempore contractus: ut tantum detur quantum valet res tempore contractus: non tantum quantum valet res tota tempore sequenti. Idem tenet **Do. Tercio potest ex hoc deduci esse licitum: quia licet plus percipiat emens tempore sequenti quam dederit: tamen id quod percipit est de sorte propter veram venditionem factam iurum percipiendorum fructuum: cum iusticia precij attendat tempore contractus: quo tempore non magis valet quam vendat: vicius enim et usura est: quam datur minus precium quam valet res tempore contractus. Non autem vicius est si daret minus precium quam daret in futurum. Ad ob. quod sicut se habet venditor ad emptorem: est econverso emptor ad venditorem: sed si venditor****

plus accipiat ratione plongate solutionis: usura-
 rius est censendus. q. sic est in. pposito. q. min. dat. q. an-
 ticipat. p. c. i. q. r. d. c. q. argumentum non cogit. q. z
 h. maioritas p. c. i. in vendete pp dilatiōez: z mior-
 tas in emente pp anticipatōez faciat usurarium con-
 tractū: tū nō sic in. pposito. P. nō. q. nō debes iudi-
 care min. p. c. i. q. d. p. portionatū ē iustū rei q. vendi-
 tur: h. forte sit min. respectu futuri. S. c. o. q. illud
 de anticipatōe t. p. s. locuz h. z. q. n. res q. vendit non
 statū tradit: h. p. c. i. statū dat. z res expectat. In. p. po-
 sito aut statū dat. res q. vendit: h. z. v. s. u. s. expectetur.
 Et hoc idē tenet. S. Ber. dans singularē theori-
 cam dicit. q. ius rez. p. futuro tpe p. licite minus
 emi: q. si omis ille res ipi. emptori p. n. t. l. i. t. e. r. a. d. e.
 rent. z q. n. t. o. i. u. s. futuroz redditū. p. tendit in lon-
 giora tpa: tanto ceteri p. t. b. p. t. mior. p. c. i. o. emi: q. a.
 in bis in q. b. i. u. s. rei differt ab ipa rei: aut ab actua-
 li possessione ipsi rei: p. t. ipi. i. n. s. emi. q. i. u. s. res ipa
 nō sit: aut actuali non tradat. z securi ē rem hie z
 possidē. q. solū ius rei. nā certitudo rei p. n. t. i. s. z p. e.
 s. e. n. t. i. a. l. i. s. e. i. possessionis: e. q. d. e. z. m. a. i. o. r. z. p. s. t. a. n. t. i. o. r. ē
 q. certitudo rei futuri. P. o. i. n. d. e. n. t. i. m. e. r. i. t. o. p. t. p. r. i.
 ma plus v. d. i. t. z. s. e. c. o. d. a. licite min. emi: p. c. i. t. i. n. rei v. d. i.
 dite debet esse. p. o. r. t. i. o. n. a. t. i. z. c. Talis at iusticia at-
 tendi d. z. a. t. p. e. p. t. nō at. ā. n. t. i. v. a. l. i. t. u. r. a. ē. t. o. t. o. t. p. e.
 p. n. t. i. t. i. Et hinc est q. emēs ānuos redditū mille duc.
 ad. x. ānos. p. d. e. c. d. u. c. a. t. i. s. m. o. r. s. o. l. u. e. d. i. s. nō est ex
 absoluta vi p. t. v. s. u. r. a. r. i. Et nihilomin. ē ēē si nūc
 mutualet. d. e. c. d. u. c. a. t. o. s. v. s. q. ad. x. ānos: sic q. q. l. i. b. z.
 āno redderent sibi. L. aut q. v. l. t. i. o. āno redderent
 sibi multiplicati. hoc ē mille duc. Insup nō est pec-
 catū iniusti p. c. i. s. i. p. u. e. n. t. u. s. r. e. d. d. i. t. u. s. c. e. r. t. i. nō sūt
 o. i. n. o. s. h. p. b. a. b. i. l. i. t. p. n. t. p. i. c. i. t. a. r. i. s. i. c. u. t. p. n. t. p. u. e. n. t. u. s. e. t.
 fructus agro. Immo ē p. o. i. t. o. q. s. i. n. t. c. e. r. t. i. e. o. m. o.
 q. p. n. t. e. s. s. e. f. u. t. u. r. i. r. e. d. d. i. t. c. e. r. t. i. o. r. e. s. a. d. h. u. c. e. t. i. a. z. p. s. t.
 i. n. t. a. n. t. i. m. i. o. r. p. c. i. o. e. m. i. q. i. u. s. r. e. d. d. i. t. u. s. m. i. l. l. e. d. u. c.
 a. t. o. r. p. r. i. m. o. āno habēdōuz: in q. t. u. m. plus valet
 ius p. r. i. m. o. r. e. d. d. i. t. u. s. m. i. l. l. e. d. u. c. q. i. u. s. r. e. m. o. t. o. r. z.
 S. z. p. o. n. e. q. u. e. d. ā. c. u. i. t. a. s. e. t. g. u. e. r. r. a. m. u. l. t. ā. a. n. g. u.
 s. t. i. a. r. a. v. e. d. i. t. r. e. d. d. i. t. s. u. o. s. Quidā emi. p. v. i. l. i. p. c. i. o.
 et demuz facta pace emptor de redditū lucratur
 x. p. v. n. o. Q. u. e. r. i. t. a. n. r. e. s. t. i. t. u. e. r. e. a. l. i. q. d. o. b. l. i. g. e. t. R. i. i.
 S. Ber. q. nō. z. h. o. c. r. o. n. e. d. u. b. i. j. v. e. l. p. e. r. i. c. u. l. i. Cō-
 sulendum tamen est illi q. largas elynas faciat de
 redditibus illis.
 Q. u. i. n. t. o. q. r. o. v. t. z. g. r. a. e. x. p. e. c. t. a. t. i. o. n. i. s. r. e. i. v. e. d. i. t. e. l. i. c. e.
 ut plus accipe a v. d. i. t. o. r. e. v. e. l. m. i. n. d. a. r. e. a. b. e. m. p. t. o. r. e.
 R. i. i. A. l. e. x. l. o. q. i. e. m. p. t. o. d. e. z. v. e. d. i. t. o. e. i. n. t. e. r. u. e. n. i. r. e.
 p. t. d. u. p. l. e. x. e. x. p. e. c. t. a. t. i. o. P. r. i. m. o. v. t. e. x. p. e. c. t. e. t. r. e. s. v. e.
 t. i. t. a. z. q. e. x. p. e. c. t. a. t. i. d. e. o. m. i. n. u. s. d. a. t. v. t. s. i. q. s. d. a. t. x.
 p. m. i. n. a. f. r. u. m. e. n. t. i. q. v. a. l. e. t. x. i. j. a. c. c. e. p. t. u. r. m. i. n. ā. i. a. l. i. o.
 t. p. e. t. a. l. i. s. e. x. p. e. c. t. a. t. i. o. s. i. e. s. t. e. x. p. a. c. t. o. v. s. u. r. a. e. s. t. A. l. i. a. ē.
 e. x. p. e. c. t. a. t. i. o. n. o. r. e. i. s. h. v. s. u. s. e. i. u. s. d. e. p. u. t. a. q. r. e. s. ē. t. a. l. i. s.
 n. a. t. u. r. e. q. e. m. e. s. nō. p. t. s. t. a. t. i. e. a. v. t. i. P. o. t. n. p. t. i. n. g. e. r. e.
 q. r. e. s. q. v. e. n. d. i. t. s. t. a. t. i. t. r. a. d. a. t. h. t. i. i. p. a. r. e. s. nō. h. z. s. t. a.
 t. u. m. v. s. u. m. s. u. ā. z. i. o. s. i. e. m. e. s. m. i. n. u. s. d. a. t. q. r. nō. p. t. s. t. a.
 t. i. m. v. t. i. r. e. s. u. a. p. p. e. x. p. e. c. t. a. t. o. z. v. s. u. s. nō. p. e. c. c. a. t. q. u. i. a.
 r. e. s. s. t. a. t. i. m. t. r. a. d. i. t. z. t. i. v. e. n. d. i. t. q. n. t. u. v. a. l. e. t. t. p. e. p. e. t. z.
 l. i. c. e. t. d. e. t. m. i. n. p. c. i. u. p. e. a. p. p. v. s. u. z. s. u. c. c. e. s. s. i. u. e. i. u. s. d. e.
 s. i. c. u. t. e. s. t. i. n. r. e. d. d. i. t. u. b. i. m. o. l. e. n. d. i. n. o. z. v. b. i. p. e. c. e. p. t. o. r. e. d.
 d. i. t. u. s. e. s. t. s. u. c. c. e. s. s. i. u. a. v. e. l. q. r. e. x. p. e. c. t. a. t. v. s. u. s. e. i. u. s. d. e. m.

vt si quis p pellicia q statim tradit min. dat circa
 penthe. q. circa festū. S. Michaelis. q. vsus eius
 expectat circa festum sancti Michaelis z nō circa
 penethe. q. ius emi res tradat vtroq. tpe: tū lz vno
 tpe dare minus p. c. i. s. q. alio tpe: nōn pp rez expe-
 ctaram: h. p. t. e. r. v. s. u. m.
 Sexto q. r. o. s. i. q. s. d. e. b. e. a. t. s. o. l. u. e. L. d. u. c. p. o. s. t. t. r. e. s.
 ānos: ita q. antea nō tenebat. z ad p. s. e. n. s. s. o. l. u. i. t. c. ū.
 p. a. c. t. o. q. s. i. b. i. r. e. t. i. n. e. a. t. x. v. d. u. c. p. p. i. n. t. e. r. c. u. r. i. t. e. s. t. p. s.
 t. r. i. u. ā. n. o. z. q. u. o. z. t. e. r. m. i. n. ū. p. u. e. n. i. t. A. n. v. e. n. d. e. d. o. i. l.
 l. u. d. t. p. s. s. i. t. v. s. u. r. a. R. i. i. F. m. B. i. r. o. l. q. nō. z. q. p. t. s. i.
 b. i. r. e. n. n. e. r. e. i. s. t. o. s. x. v. d. u. c. q. p. u. e. n. i. t. t. p. s. s. o. l. u. t. i. o. n. i. s.
 M. a. m. i. l. l. u. d. t. p. s. ē. s. i. n. i. i. n. r. i. s. p. p. q. d. p. t. v. e. n. d. e. v. a. l. o. r. e.
 i. l. l. i. u. s. f. a. c. i. t. a. d. h. o. c. l. s. i. p. s. t. a. n. t. e. S. q. u. o. t. i. e. n. s. f. f. s. o. l. u.
 m. a. S. i. n. t. p. s. i. l. l. u. d. n. i. b. i. l. v. a. l. e. r. e. t. nō. a. m. p. l. i. ē. e. t. t. e.
 n. e. r. i. a. d. m. o. x. s. o. l. u. e. n. d. ū. q. t. e. n. e. r. i. a. d. s. o. l. u. e. n. d. ū. p. o. s. t.
 t. r. e. s. ā. n. o. s. z. nō. ā. n. S. i. a. ū. t. o. b. i. j. i. c. i. a. s. q. q. r. o. n. e. p. e. c. t.
 i. a. m. u. t. u. a. t. a. n. i. b. i. l. v. l. t. r. a. s. e. v. a. l. o. r. i. s. v. e. n. d. i. b. i. l. i. s. h. z.
 e. a. d. e. r. o. n. e. n. e. c. p. e. c. u. n. i. a. a. d. t. r. e. s. ā. n. o. s. s. o. l. u. e. d. a. e. t. i. o.
 v. e. n. d. e. t. p. s. e. i. x. v. d. u. c. v. i. v. s. u. r. a. D. i. c. e. n. d. ū. q. h. i. c.
 nō. v. e. n. d. i. t. p. e. c. u. n. i. a. h. s. o. l. u. t. i. o. n. i. s. i. p. s. i. t. p. s. q. d. v. t. i. q. ē.
 v. e. n. d. e. n. s. z. e. c. c. o. u. e. r. s. o. t. p. s. p. e. c. u. n. i. e. m. u. t. u. a. t. e. nō. e. s. t.
 p. s. t. i. t. o. r. i. s. h. r. e. c. e. p. t. o. r. i. s. v. s. q. l. a. d. t. e. r. m. i. n. ū. s. i. b. i. p. r. e. f. i.
 x. u. m. p. t. e. r. e. a. s. i. b. i. v. e. n. d. i. m. i. m. e. p. o. t. q. u. i. n. c. o. m. u. t. a. t. a.
 v. s. u. r. a. S. i. v. o. i. s. q. u. i. p. t. r. e. s. ā. n. o. s. t. e. n. e. t. s. o. l. u. e. r. e. L.
 m. u. t. u. a. r. e. t. t. i. b. i. l. x. v. z. e. t. h. o. c. v. e. l. l. e. t. s. i. b. i. d. a. r. i. x. v. t. e.
 v. s. u. r. a. e. s. s. e. t. e. o. q. v. e. n. d. e. r. e. t. t. i. b. i. t. p. s. p. e. c. u. n. i. e. m. u. t. u. a.
 t. e. q. u. i. s. n. p. e. c. u. n. i. a. e. x. s. e. nō. v. a. l. e. a. t. p. l. s. e. i. p. a. t. i. e. r. v. t. e.
 t. i. s. i. n. d. u. s. t. r. i. a. a. l. i. q. u. e. v. a. l. o. r. e. z. a. c. q. u. i. r. i. t. P. t. e. r. e. a. i. l. l. e.
 v. s. u. s. s. e. u. f. a. c. i. l. t. a. s. v. t. e. n. d. i. p. o. t. e. s. t. a. b. e. o. c. u. i. i. l. l. e. v. s. u. s.
 e. s. t. l. e. g. i. t. i. m. e. v. e. n. d. i. f. a. u. t. e. z. d. e. m. a. y. i. n. i. i. j. f. o. m. a. t.
 h. a. n. c. q. P. o. n. e. q. a. l. i. q. s. d. z. a. l. i. c. u. i. p. o. s. t. a. n. n. u. z. a. l. i. q. d.
 z. r. o. g. a. t. q. s. o. l. u. a. t. s. i. b. i. s. t. a. t. i. m. z. r. o. g. a. t. q. s. i. t. l. i. b. e. r. p. r. o.
 d. i. m. i. d. i. o. d. e. b. i. t. i. Et r. i. d. i. t. q. e. s. t. v. s. u. r. a. q. z. m. o. r. a. t. p. i. s.
 f. a. c. i. t. h. o. c. n. e. g. o. c. i. ū. i. l. l. i. c. i. t. ū. v. ū. v. e. l. d. z. t. o. t. ū. s. i. b. i. s. o. l. u. e.
 v. e. l. n. i. b. i. l. d. i. m. i. n. u. e. r. e. p. u. e. n. i. e. d. o. t. p. s. e. t. h. o. c. e. r. i. t. g. r. a.
 v. e. l. e. x. p. e. c. t. a. r. e. t. p. s. z. t. ū. c. e. r. i. t. i. n. s. t. i. c. i. a. A. ū. t. e. r. s. i. d. i. m. i.
 n. u. i. t. z. p. u. e. n. i. t. t. p. s. s. o. l. u. t. i. o. n. i. s. t. e. n. e. t. d. e. r. e. s. i. d. u. o. r. e. s. t. i.
 t. u. e. r. e. h. e. c. f. T. ū. s. i. i. s. t. e. s. o. l. u. e. s. a. ū. t. t. p. s. p. t. p. t. e. n. d. e. a. l. i.
 q. d. i. n. t. e. r. e. s. s. e. nō. e. r. i. t. i. l. l. i. c. i. t. ū. v. t. d. e. m. e. s. t. s. c. p. e. e.
 Septimo q. r. o. q. u. i. d. s. i. e. n. u. i. a. b. h. a. b. e. n. t. e. p. o. s. s. e. s. s. i. o.
 n. e. s. c. e. n. s. u. m. x. c. o. r. b. ū. f. r. u. m. e. n. t. i. p. p. c. i. o. q. u. o. h. a. b. e. n.
 t. u. r. p. o. s. s. e. s. s. i. o. n. e. s. e. r. q. u. i. b. i. h. i. e. n. t. v. e. r. i. s. i. l. i. d. e. c. x. c. o. r.
 b. e. s. a. d. i. e. c. t. o. q. d. e. o. m. i. b. i. b. o. n. i. s. s. u. i. s. i. n. d. r. ū. t. e. r. s. o. l. u. e.
 t. e. n. e. a. t. P. u. b. i. ū. f. a. c. i. t. q. r. n. o. n. e. m. o. f. r. u. c. t. u. s. c. e. r. t. i. p. c. i. j.
 a. l. i. c. u. i. p. d. i. j. e. t. s. i. c. p. o. t. i. u. s. v. i. o. b. l. i. g. a. t. i. o. p. s. o. n. a. l. i. s. i. n.
 x. t. a. n. o. t. a. p. A. n. n. o. i. n. c. i. n. c. i. t. a. t. e. e. x. t. r. a. e. P. t. e. m. h.
 nō. e. m. i. t. c. e. r. t. ū. i. u. s. r. e. a. l. e. R. i. i. J. o. d. e. l. i. i. n. c. f. i. e. x. t. r. a.
 e. o. q. s. i. c. e. n. s. u. s. p. s. t. i. t. u. i. t. i. n. b. o. n. i. s. z. a. d. b. o. n. a. s. i. t. r. e. l. a.
 t. i. o. n. o. ē. c. e. n. s. e. n. d. p. e. t. u. s. v. s. u. r. a. r. i. c. ū. h. i. c. m. e. r. c. e. s. h.
 p. c. i. u. m. z. a. l. i. a. i. u. r. a. r. e. a. l. i. a. i. d. e. o. l. i. c. i. t. ū. e. s. t. e. m. e. r. e. f. f. d. e.
 b. e. r. e. v. e. l. a. c. v. e. n. p. t. o. t. u. m. Et maxime p. c. e. d. i. t. c. u. m.
 l. e. g. i. t. i. m. ū. e. s. t. p. c. i. u. m. a. d. a. d. i. e. c. t. u. m. c. e. n. s. u. m. r. e. l. a. t. u. m.
 a. d. r. e. m. C. a. u. e. a. t. t. ū. p. t. r. a. h. e. n. s. a. b. i. n. t. e. n. t. i. o. n. e. d. e. p. r. a.
 u. a. t. a. d. e. p. d. i. c. t. o. c. a. l. u. v. i. d. e. s. p. r. i. m. o. e.
 Octavo quero quid de his qui emunt ab eccle-
 sijs vel monasterijs certas possessiones tenēdas
 toto tempe vite sue. ita vel post eorum mortem ad
 ecclesias redeāt: R. i. i. U. d. o. i. n. s. u. m. q. M. a. y. e. t. g. o. f.
 i. u. d. i. c. a. u. e. r. u. n. t. h. u. n. c. c. o. n. t. r. a. c. t. u. m. v. s. u. r. a. r. i. u. m. c. o. q.
 b. o. m. i. n. e. s. m. u. l. t. u. m. s. p. e. r. a. n. t. v. i. u. e. r. e. e. t. s. i. c. s. p. e. r. a. n. t. l. e.

Usura. ij.

ampli pcepturos de puenibz possessionū q̄ sit pecunia quā dederūt. z sola spe p̄bit usura. Si tñ q̄s vnā possessionē dat vt recipiat aliā se qualētē licit⁹ ē dicit⁹. Terre salua pace eoz. nā ita boies sp̄are p̄nt lucz i hoc vltio d̄ctu. sic i p̄rio. z adeo licit⁹ ē dicit⁹ p̄ m⁹. s. emptōis r̄veditōis: sic z vltim⁹ p̄carij: nisi i fraudē fiat. nā v̄q; approbat a iur. p̄p̄met et scri p̄fert q̄ nō hz locū usura: nisi in mutuo. **I**ō dic q̄ iste d̄ct⁹ ē licit⁹. nā rōe incertitudis excusat. **C. e. l. ij.** Si tñ ponas p̄stati q̄ malā itentōez hēant: et q̄ eos p̄mordeat p̄scia: nō excuso. **Purgēt q̄ p̄sciaz et de p̄scrip. c. fi.** Sz ego de illis nō suz. hec **Do.**

Mono q̄ro. qd si q̄s vedit ius p̄cipiēdoz reddi tñū: qd tpe d̄ct⁹ v̄z. **L. z** q̄ expectat solutōez si d̄dā cert⁹ terminis vult h̄re. **c. r. s. ipe v̄d̄itor.** nū qd ē licit⁹ tñs. **R. Alex. lō.** q̄ nō: q̄ cū statū tradat res q̄ vendit z emptōis stet p̄iculo. z statū alteri vendē p̄t eā. z q̄ expectat solutōez fieri vult h̄re plus. p̄pter dilatōez t̄pis: v̄t recte p̄mitti usura: vt q̄i q̄s indirecte mutuet p̄cū iustū rei vendite. **s. l. c.** vt ex illis h̄at. **xx.** v̄tra sortē h̄ usura indirecte v̄t p̄mitti: vt etiā in oi re v̄d̄ita ad t̄ps. **S**i ei res in p̄sti v̄z. **x. z** q̄s vendit eā. **xij.** p̄ expectandā solutōez v̄t indirecte mutuanē. **x.** vt recipiat duo v̄tra sortem. **E**t h̄c casum d̄c̄ decre. in ciuitate. extra eo. ex forma sua nō esse usurariū: nihilomin⁹ tñ v̄d̄itores peccatū nō incurrūt vbi dubiū sit merces ipsas plus vel minus valere tempe solutōis.

Decimo q̄ro. an in aliq̄ casu liceat vendē ad credentiā. **R. s. fm Ale. de alexā.** q̄ vendē ad credentiāz p̄t fieri tripl̄r. **U**no mō credentiā p̄cū solutōē tpe futuro p̄t incidē in d̄ctu p̄ ḡiaz. i. liberalitatē vendētis. **s. q̄i** res vendit fm iustā estimatōez. p̄ tpe emptōis z p̄mutatōis ip̄t rei. z ipe v̄d̄itor expectat solutōez libere p̄ ḡiam quā hz ad emptōē talis credentiā nullū hz viciū usure: q̄ nulla excrefcentia ē. p̄pter credentiā. **S**ecō p̄t incidē credentiā nō p̄pter ḡiaz v̄d̄itoris: h̄ ex nā d̄ct⁹: q̄ res nō est maī fm valorē q̄ valz q̄i tradit: h̄ q̄ valitura ē vel sp̄atur valere tpe solutōis. **v̄b̄ ḡra.** si aliq̄ res v̄d̄atur in aliq̄ tpe in q̄ nō hz tantā v̄lūtatē et necessitatē h̄iana vita: quantum h̄itura ē in futuro tpe. et v̄d̄ca nō est eā v̄d̄itur⁹ eo tpe q̄ min⁹ valz: h̄ alio tpe q̄ sperat maionis valoris. hoc casu vendere ad credentiā ē licitū ex nā d̄ct⁹. vt p̄bat in. **c. fi. extra. e.** z hoc si al̄s nō fuerat v̄d̄itur⁹. **T**ercio mō p̄t fieri credentiā in p̄tractu p̄ accidēs. **s. ex nā t̄pis q̄i q̄s. s.** plus v̄dit q̄ valeat res tpe v̄d̄itoris vel q̄ valitura sint p̄babil̄ tpe solutōis alr eas venditur⁹. et h̄mōi p̄tract⁹ ē viciōsus. **D**icit tñ quidā q̄ h̄ d̄ct⁹ viciōsus sit de se: tñ excusari p̄t ex pte v̄d̄entis. **S**i em̄ v̄d̄itor: rē suā nō intēdit vendē cari⁹. p̄pter t̄ps h̄ p̄pter dānū qd v̄t sibi iminē ex dilatōē solutōis recuperandē: seu p̄pter veratiōz suā redimēdā: quaz p̄babil̄ timet futurā sibi in repetitōne debiti sui. vel p̄pter maliciā z impotentiaz debitoris excusat p̄ct⁹ a vicio: q̄ eq̄tas estimatōis in h̄mōi p̄tractivo p̄ recōpensatōez dāni qd p̄babil̄ timet: fuaē. z re ctitudo h̄ intentōis tūc eēt q̄i v̄d̄itor: poti⁹ optaret nō vendē talibz q̄ vendē ad credentiā. z q̄i libē eius daret alijs. p̄ m̄ionē p̄cio: q̄ istis ad credentiā p̄

maiori. **S**ic q̄ excusat p̄tract⁹ fm istos p̄pter interessē: q̄ nō sit p̄ncipal̄. p̄pter lucz: h̄ p̄pter damnuz vitādū. **A**dde tñ p̄dict⁹ notabile d̄ctū r̄ho. cū de p̄ dicto cāu fuisse interrogat⁹. q̄ vbi mercatores q̄ sine maī incomodo z dāno ex inueterata et mala p̄suetudie ciuitat⁹ merces ad statū solutōē v̄dere nō p̄nt: tūc eo casu vendē p̄nt ad t̄ps: vt cōiter alij faciunt: vt sic iustū p̄cū extorq̄ant. **Non. Cir. Ol.** **N**ec ob. qd d̄f in. **l. j. s. si heres. ff. ad tre. z in. l. q̄re batur. ff. ad legem fal. q̄ res tantū valet quantum vendi p̄t. q̄ intelligit si p̄mittit vendi: z nō ob̄stet dicte malicie. **H**oc tñ intellige q̄ndo iusto precio venderent si dicte malicie non essent.**

Undecimo. v̄t liceat emere reddit⁹ pecuniarios h̄ditarie vel ad vitā. **R. fm Ale. lō.** q̄ h̄ fuerit op̄i nio mḡoz q̄ nō: tñ p̄t d̄c̄ p̄nū. **s. q̄ sit licitū. **C**on tract⁹ ei viciat multis modis. vno mō ex pte rei q̄ v̄dit vel emit. puta. q̄ res nō est v̄d̄ibilis: vt lib h̄o. **I**tem sp̄alia. **I**tes res aliena. **E**t hoc mō fm op̄i. eoz viciat iste p̄tract⁹: q̄ pecunia nō ē v̄d̄ibil̄. z intantū viciat q̄ declinat a d̄ctu emptōis z sortitur d̄ctū mutui ex q̄ nō h̄ spare lucz. **S**z tñ m̄deri p̄t ad hoc q̄ in rebo n̄is tria s̄ bona. **P**riō mobilia. **S**ecō imobilia. **T**ercio ius in v̄tr̄iq; **E**t sic d̄stinguūt mobile z imobile. z ius i v̄tr̄iq;. **I**ta ip̄n ius vendi p̄t. sic mobilia z imobilia. **N**ō q̄ vendit ipsa pecunia: h̄ ius p̄cipiēdis reddit⁹ pecuniarios q̄uis aut pecunia nō vendat: tñ trāsit cū iur v̄d̄itor. vident⁹. **n.** q̄ aliq̄d ē qd emi nō p̄t vel vendi: et tñ trāsit cū aliq̄ alio qd emit vel vendit de iure: sic ius p̄ionat⁹ qd ē an̄erū sp̄iali z tñ trāsit cū v̄d̄itor ne ville vel fundi q̄ v̄di p̄nt de iure. **I**ta in appositō vendit ius: q̄ vendito trāsit pecunia. **I**us em̄ p̄cipiēdis talē quantitātē pecunie sup bonis suis v̄d̄itis qlibet anno: sine h̄ditarie siue ad vitā emētis: non est pecunia: h̄ distinguūt vnuz ab alio. v̄z ē tñ q̄ alia rōne non p̄t v̄di pecunia q̄ ius p̄ionat⁹. pecunia. **n.** nō p̄t v̄di: q̄ ē mediū in v̄d̄itorē: ius at̄ p̄ionat⁹ v̄di nō p̄t: q̄ sp̄iali an̄erū ē. **S**ecō p̄t eē viciū i p̄tractu ex pte p̄cū. z tale viciūz excludit ab isto d̄ctu q̄i p̄portionat p̄cū cū eo qd vendit. **R**egularit̄ ei p̄tract⁹ eptōis z v̄d̄itoris illicit⁹ ē cū i eo nō seruat eq̄tas iur⁹ n̄alis. cū at̄ talis eq̄tas seruat. ita q̄ nō ē notabilis excessus p̄cū sup rev̄d̄ita nec econuerso: p̄tract⁹ est licit⁹. **N**on q̄ negat q̄n talis p̄tract⁹ possit viciari ex pte p̄cū: h̄ tñ sic p̄t viciari: ita p̄t iustificari. **T**ercio p̄t occurrē viciū i p̄tractu ex pte pacti appositū. **H**oc at̄ ē q̄i appositio pacti repugnat rei sup q̄ trāsigit. ita q̄ ip̄a res nō patit̄ apponi pactū: vt i symonia. **A**lio mō q̄i pactū repugnat p̄tractui. puta. quādo p̄tract⁹ ē gratuit⁹. z tale viciū facit usurā. **U**sura ei est ex hoc q̄ aliq̄d erigit ex pacto rōne rei mutuate. tale at̄ viciū nō ē in p̄tractu p̄dicto: cū ibi nō mutui: h̄ vera v̄d̄itor sit. **Q**uarto potest esse viciū in p̄tractu ex pte p̄trahētis. **s. cum** q̄s fingit se emere qd in pign⁹ recipit. tē nō excusat a vicio usure nisi computet fructus h̄ sortem. **arg. extra de pig. illo vos. et hoc mō possit aliquis dicere q̄ h̄ est viciū: q̄ tantūdem est sic p̄trahere sicut mutuanē. **C. pro. x. quolibz anno. ita q̄ sic cōtrahens mutuat indirecte. et emptionem******

ingens facit mutuū. **P**ot aut dici q argumentuz nō cogit: q in tali dēctū nō est mutuū directū vel in directū. vbi em̄ est mutuū. mutuat obligat mutu anti in p̄cio. **I**n tali aut dēctū p̄ctū trāsit. n̄us p̄cipi endoz redditū stat p̄culo 7 lucro ipsi? em̄ptoz **P**osset tū in h̄mōi dēctū incidere viciū ex p̄te p̄ben tis. p̄pter cupiditatē ei? h̄ hoc nō accidit ex ipsa nā dēctus. **A**dē t̄z **I**nno. **D**o. 7 **J**o. an. in. c. in ciuitate extra eo. **A**lij etiā fm̄ q̄ refert idē **A**le. p̄bat hūc dē ctū cē licitū. q̄ licite posset q̄s em̄ere p̄diū. p. **C**. 7 p̄ diū em̄ptū posset q̄s hereditarie dare alicui. p̄ se et suis hereditibz. hoc pacto q̄ recipiēs p̄diū obligaret p̄ se 7 suis hereditibz dare q̄libet anno sol. **C**. danti p̄diū. 7 sic mediāte em̄ptōe 7 venditōne p̄diū. talis h̄z p. **C**. lib. **C**. solidos q̄libet anno. **N**ihil aut̄ dif fert in dei p̄spectu vtrū h̄eat hoc mediāte vel ime diate. dēctus q̄ v̄r licitus. fateor tū q̄ nō est ita hone stus 7 decēs dēctus sicut q̄ em̄unt reddit? p̄diales. **D**uodecimo. q̄ro de. q. quotidiana 7 dubia. ma xime in ciuitate **J**anue. venecijs. 7 florentie q̄ tpe necessitatis p̄pellunt ciues subuenire cōi. 7 cōe po stea statuit eis lucz. vicz. v. p. **C**. 7 q̄h̄z min? 7 nō p̄nt ciues id capitale repetere. h̄ b̄n̄ p̄nt vendere il lud alteri. **N**un̄ qd̄ hoc casu p̄mittat̄ vsura? **R**ū. **P**anoz. in. c. in ciuitate. extra eo. fm̄ cōiter moder nos doc. q̄ nō. **N**ā ciuitas h̄z reddit? 7 v̄r p̄stitue re annuū reddituz ex redditibz suis. **I**tē hic nō est mutuū. q̄ eius ciues p̄pellunt subuenire cōitati. 7 nō p̄nt repetere q̄n̄ volūt. h̄z cōe possit se exonerare ab illo debito. soluēdo capitale. **I**tē cōe libere cōsti tuit hoc lucz. facit. c. et si q̄ones. de sy. bec **P**anoz. **E**t nota singulariter dicta **P**anoz. naz loquit̄ de il lis ciuitatibz q̄ h̄nt redditus. **P**ro q̄ notandū q̄ q̄ dam est cōitas libera et b̄n̄s. p̄p̄ū. q̄ vicz h̄z aliq̄s redditus vel puētus. sic r̄ndentes cōitati q̄ nulli singuli p̄pone. 7 h̄ illos sibi vindicare. sine tales pro uentus onant̄ ex certis p̄dijs vel terris tali cōitati subditis. sine puēnt̄ ex certis vectigalibz seu ga bellis ab ipsa cōitate legitime institutis. vt in p̄fatis cōitatibz. q̄ d̄m̄ saltē de facto nō recognoscūt. nisi fortasse quē sibi p̄lis sub certis regulis 7 legibz faci unt. **E**t supposito q̄ tales puētus legitime ad talē cōitatem p̄tineāt p̄t legitime ipsa cōitas retēto si bi d̄no directo ipsoz p̄diōz seu gabellarū trāffer re in aliū. vel in alios. puēntus ex ipsis puēntes. **E**t hoc vel titulo donatōis: vel venditōis: vel per mutatōis. 7 sic tales in q̄s fiet trāfatio nō acq̄rūt ius sup ipsis p̄dijs v̄ gabellis directe. h̄ solū super fructibz exinde p̄ gubernatorē 7 curā cōitat? habē tem puēntibz. **E**t hinc habuerūt originē locatio nis. q̄ vicz ip̄m cōe annuatim de suis redditibus mille indiget: ad p̄ns. x. milibz. **E**t q̄ hoc non p̄nt h̄re nisi in. x. annis. exponit venalia. **A**. annalia. p̄ x. milibz p̄ntibz. referuato sibi q̄ possint bec. x. milia restituere ad libitū em̄ptoz. quo facto redibit ius ip̄m p̄cipiēdi mille ad ip̄m cōe. **E**t q̄ non inue nit fortasse qui solus bec. x. milia exburset ipsi cōi. vnus soluit: vel emit. puēnt? p̄porcionatos ad. **C**. et hic d̄i. h̄ie vnū locū: vel ius p̄cipiēdi vnaz p̄tē sic taratā p̄ p̄sidentes de suis puēntibz. **A**lius soluit **C**. 7 hic d̄i. h̄ie duo loca. et sic p̄nter. **E**t q̄ qd̄ q̄

q̄ iuris habet in aliq̄. illud rite in alterū trāfferre p̄t: vt in regula nemo. de re. iur. li. vj. nulli dubiū esse d̄z. q̄n̄ si cōitas h̄z ius sup tales puēnt? illud in aliū trāfferre possit trāfatioē v̄ditōis totalis vel p̄ticularis. **I**ura em̄ vendi p̄nt 7 em̄. ff. de her. vel ac. ven. p̄ totū. **E**m̄t̄ ḡ tales a cōitate. nō ius dire ctū sup ipsa. p̄p̄ietate gabellarū. q̄ h̄ ius vt dictū ē retinet sibi. h̄ ius p̄cipiēdi tātū vel tātū sine talē cō moditatē: seu p̄ceptōz comoditatē. **E**t b̄n̄ qd̄ tale ius v̄tue: siue v̄tus facti simplicis p̄t separari a d̄no et p̄p̄ietate: vt p̄z in de. exiui. §. p̄inde. de ver. sig. **Q**uedā v̄o est cōitas q̄ alteri seruēs. nullū h̄z pro. puēnt. q̄ oia q̄ cōia esse p̄nt: vel territorū vel p̄diav̄l gabelle sibi vendicat 7 appropriat d̄ns talis cōitat? qd̄ p̄tingit cōitatibz subditis regibz vel tyrānis. et cū talis cōitas nihil h̄eat. nihil vendere p̄t. 7 p̄ p̄ns in tali cōitate loca cōis esse nō p̄nt. q̄ ius instituen di illa nō h̄z. q̄ nō h̄z aliq̄d. p̄p̄ū vt supponit. nec h̄z ius instituedi de nouo gabellas vel pedagia. q̄ tale ius penes solū p̄ncipē residet. **I**ḡ si bec cōitas indigeat pecunijs 7 offerat se daturaz. x. p. **C**. sibi succurrētibz. nō p̄t hic subesse dēctus em̄ptōis vel venditōis. h̄ mutuū: cū vt supponit nō h̄eat quid vendat. 7 iō oēs sic dādo tali cōitati. **C**. vt annuatū recipiāt. x. aut plus vel minus: censendi essent vsu rarij. q̄ ex suo mutuo recipēt aliquid v̄ltra sortez **E**t hanc distinctōez sequit̄. d. **A**u. de ridol. sup. c. p̄suluit. extra eo. vbi d̄ monte florētie tractās dicit q̄ h̄z em̄ere fructus a cōitate vbi in bonis cōitatis p̄stituant̄. vbi aut̄ fieret relatio solū ad p̄sonā cōita tis nō liceret. **E**t quibz inferunt non nulli q̄ min? apte bec. q̄ a quibusdā soluit p̄ distinctionē volūt tarij 7 coactōis. dicens q̄ illa loca sunt licita. q̄ cō gente cōitate instituta sunt. **A**lia aut̄ illicita. q̄ cōi tas habens aliq̄d venale exponit sine coactōne. ci uis eius volūtarie emēs qd̄ ip̄a volūtarie v̄dit nō peccat plus q̄ si emeret silia iura a p̄sona p̄ticulari sicut de puēntibz suis vendere p̄t em̄ere volenti qd̄ licite fieri p̄t. iuxta regulā iuris p̄missaz. 7 iuxta nota. p̄ **I**nno. 7 **J**o. an. 7 d. **A**n. in. d. c. in ciuitate. et **J**o. cal. extra eo. c. fi. 7 **D**e. de an. in tractatu suo de imp̄stitis veneciariū. quibz p̄cordāt plures sunt misse. vt **R**ay. **J**o. pil. **A**on. etiam plures theo. vt **E**gi. no. ordinis p̄di. **G**uil. vascbo. ordinis mino rum. mḡ. f. de empoli. ordinis minorum. et **M**i. de aul. **N**on sic autē esset in cōitate q̄ nihil venale habet. q̄ si voluntarie quis illi mutuat: nihil in de v̄ltra sortem p̄cipere debet. **S**i aut̄ coacte p̄cederet tunc aut hoc facere potuit absq̄ suo graui incomo do 7 interesse 7 forte nullo: q̄ fortassis illā pecuniā tenuisset in capsa. 7 tunc nō excusat̄ ab vsura rōne coactionis. q̄ sic habet locū p̄ceptū illud. **M**utuū date 7c. in cōitate. sicut in p̄sona p̄ticulari. **S**i autē hoc fecit cū suo graui 7 notabili incomodo: tūc pos set absq̄ p̄ctō ab ipsa cōitate p̄cipere: p̄sertim v̄ltro se offerēte tū plus v̄ltra sortē. quantū rite estimari p̄t eius incomodū 7 interesse. q̄ nullus tenet euz suo d̄ano socio subuenire. xxij. q. v. si nō lz. **E**t p̄dictis etiā p̄z q̄ non apte soluit bec. qd̄ p̄ distinctionē p̄i marij. 7 sedarij. dicens q̄ primus iuste acquisiuit q̄ metus siue coactio eū excusauit a p̄ctō. **S**z sed

acquirēs ab eo in q̄ cessat coactio. non exenlat a vi
cio usure. Dicitū est em̄ q̄ etiā volūtariē p̄mo emēs
vel acquirēs nō peccat. Dicitū est etiā q̄ coacte mu
tuans tenet nil recipere. si absq̄ dāno suo vel interel
se mutuare potuit. **Con. d. An. in. d. c. in. ciuitate.**
et. d. Cato. in tractatu iuramentoz. notabiliter
distingues. q̄ aut scōs emit a p̄mo exite usurario.
v̄puta. q̄ mutuauerat de sorte reddēda ad suū b̄i
placitū: vel ad t̄ps. 7 sic etiā scōs censet usurarius:
q̄ qualis est v̄ditor: talis ē emptor. **Si v̄o p̄mus**
nō erat usurari? v̄t. l. q̄ mutuauit sorte nō reddē
da: vel reddēda ad voluntatē cōitatis 7 recipiebat
istos puētus. p̄ter suū interesse. 7 tūc scōs emptor
nō erit usurari? q̄ cessionari? h̄z silēs actiōes cū ce
dēt. l. j. 7. ij. **C. de ac. 7 ob. Patet etiā ex p̄missis q̄**
abusiuā est locutio vulgariū. q̄ cōiter h̄mōi trāslā
tio mutuū vocat. Non em̄ hoc est verū nisi in cōi
tate scōs mō dicta. In p̄ma autē vere venditiōis 7
emptiōis est p̄ctus. Nam in mutuis remanet ius
repetēdi supra dantē 7 creditorē. piculū autē rema
net supra recipientē 7 debitorē. qd̄ nō est in. p̄posito
imo cōuerso v̄t. q̄ postq̄ dedi cōitati. **C. p. x. an**
nuatim: nō possum mea. **C. repetere. imo isto in pi**
culo pdendi 7 sorte 7 puentiū: vellad magnā dimi
nutionē veniēdi. sicut aliqui ianne et alijs locis. **C.**
descendū ad. l. 7. x. ad. v. **Et q̄ emere locū nihil ali**
ud est q̄ emere pagas p̄petuas. ex p̄missis soluitur
alia qd̄. Nam qd̄ emptio pagarū sit usurarius con
tractus. Cum em̄ idēz iudiciū debeat esse de pub̄
qd̄ de toto. si emere locū a p̄mo h̄ite ip̄m nō ē usu
ra. v̄t oñsum est: non videt̄ rō quare emere pagas
vnius anni p̄ p̄cio qd̄ de eis inuenit̄ sit usura. nec
video q̄ doc. p̄dicti qui diffuse tractāt istā materiā
de emptiōe locoꝝ faciant d̄iam inter emere. puen
tum pauci t̄ps 7 p̄petui. d̄mō in fraudē vsure ni
hil fiat. Sic ergo p̄cludo istaz materiā: supposito p̄
p̄dicta put cōiter tenēt doc. 7 ecclēsia tolerat 7 cōis
v̄ius approbat. emptiō locoꝝ a p̄sona pauata h̄ite
illa in cōi iure hereditario: vel aliter acq̄sita non sit
usurarius p̄ctus ex forma p̄tractus. p̄cludendū vi
det̄ q̄ emptio pagarū ex ip̄lis locis puentiū nō
est usuraria. qm̄ arbor bona fruct? bonos facit 7c̄.
Cum igit̄ paga nihil aliud videat̄ esse q̄ quidā fru
ctus hui? arboris ciuilis. q̄ locus d̄i. videt̄ rōni cō
sonū q̄ si emptio arboris nō sit usuraria. nec etiā
emptio fructus eius qui paga d̄i. In hoc etiā p̄tra
ctu nō est mutuū. cum piculū remaneat supra dan
tem 7 recipiēs danti in nullo remaneat obligatus
cuius cōtrariū est in mutuo. Et quāto h̄mōi page
distant a maturitate: tanto vilius emunt. sicut de
fructibz vinee. Non ob. qd̄ d̄i a tenentibz p̄trariāz
opinionē. l. q̄ talis emptor videt̄ emere pecuniam
qd̄ argumentū sit etiā ab illis qui tenent emptiōnē
locorū esse usurariā. Ad qd̄ r̄ndet̄ fm̄ **De. aymeri**
ci ordinis p̄di. 7 mgr̄m. f. de empeli. q̄ ille q̄ emit
locū nō emit directe pecuniaz. sed emit ius qd̄ ali?
habebat supra cōitatez de tali pecunia p̄cipienda.
Ius autē 7 iura licite emi p̄nt: v̄t dictum est s̄. Em
ptio em̄ q̄ non pōt opari ad rem. opat̄ ad ius in re
C. de p̄traben. emp. l. cū res. Idē dicit mgr̄ Agi.
poll. 7. d. Guil. valcho. 7 mgr̄ Guido or. carneiua

rum. oēs doct. parisiēses. vbi loquūt̄ de emptiōe
redditiū pecunialiū ad certū t̄ps cuiusmōi est pa
ga fm̄ rei veritatē. Paga em̄ nihil aliud est q̄ qui
dam redditus pecunialis. certo p̄cio semel soluto
emptus. v̄i qui emit talē redditū ad certū t̄ps. v̄t
est vnius anni vel plurimū: d̄i emere pagas. Quam
etiā sn̄iam sequit̄ **Bar. in. l. cotēferro. f. qui maxi**
mos. ff. de publi. vbi dicit q̄ emens vectigal non
emit. p̄prie pecuniā vectigalē. sed emit comoditatē
talē pecuniā p̄cipiendi. **Con. Butri. vbi s̄. qui lo**
quens de locis veneciariū sic dicit. Ille qui habz in
pecunia. **Ad. emit ex eis tot loca cōis. qui postea v̄**
dit alteri ius suū 7 emolumentū omne qd̄ p̄cipit a
cōi. Querit̄ an iste cōtractus sit licitus? **Et dicit q̄**
sic. q̄ recipit redditū in pecunia iam constitutum.
vbi aduertendū qd̄ dicit iam constitutus: q̄ si non
esset constitutus in aliqua re: vel aliquo iure v̄edi
tionis: posset magis dici cōtractus mutuū q̄ emp
tionis. sicut accidit publicis usurarijs. in q̄s nul
la res: nec alicuius rei ius a mutantibz transferit:
sed remanet in. p̄pua p̄sona sub aliquo pignore ob
ligatus. Idem tenet **Jo. de li. et. d. Nau. Idēz lap.**
de castel. De hoc vide s̄. Usura. j. Nec etiā verum
videt̄ fm̄ aliq̄s. q̄ etiā si emerēt cā lucri q̄ sic emen
do peccēt. q̄ in contractu emptiōis nō est reproba
ta spes lucri. extra de emp. 7 ven. p̄ totū. l. 3 in hoc s̄
cū nō sit oimoda certitudo. Primo. q̄ v̄ditor nō
tenet̄ emptori de euictione. sicut in alijs p̄tractibz.
Nam si cōitas nihil daret emptorū: nihil ad vendi
torē: cui? loco suo piculo subintravit emptor. Quāz
etiā incurrit. damnū emptor: p̄ter deteriorationē
monete aut̄ t̄ps solutiōis pagarū. Quāz etiā ciuitas
grauata guerris nihil r̄ndet̄ creditoribz: aut in pli
xius t̄ps solutiōis differt. ex q̄ dilatiōe sequit̄ dānuz
emptori. Tū p̄sulendū est cū d̄no **Laurētio. q̄ l. 3 in**
emptiōe locoꝝ ex forma p̄tractus nō cadat usura:
nō est tū alicui suggerendū. qui aliter facere 7 vine
re p̄t. q̄ ommissis alijs exercitijs: reipublice sortassis
magis vtilibz. se totaliter ad talia lucra quertat. ita
etiā nec ad lucra q̄ ex emptiōe pagarū pueniunt
p̄sertim si sunt diuites. qui nō ob aliquā vite neces
sitatē: vel filias suas maritādas 7 h̄mōi. sed solum
ad fastiū: 7 vt diuitibz ditiores fiāt. p̄sertim a talibz
emendo paup̄ibz. quibz fm̄ deū 7 charitatē de suo
dare deberēt. 7 qui nō quesiti vel rogati. h̄ vltro q̄
rentes a quibz emāt lucra d̄i cupiditate. q̄ tunc 7 si
non vt usurarij. tamē vt auari. 7 vt turpis lucri se
ctatores essent arguendi.

Tercio decimo q̄ro. Donec est p̄suetudo q̄ recto
res vendant de pecunia ciuitatis alicui p̄ se 7 suis
heredibz. dando. v. floz. vel. x. annuatim p̄ puētū
siue lucro. quā pecuniā cōuertit ciuitas in vt. litatē
suā. Est ne usura? **Rū. fm̄ Jo. de lig. q̄ cum pecu**
nia sit mēsurā aliarū rerū. ff. de fideiul. l. si ita. talis
p̄tractus nō erit licit? peccatq̄ rectores. nō tū sin
gulares nisi p̄sequant̄ burfale comodū. Possiet tū
fm̄ cū defendi talis p̄ctus vbi ciuitas p̄stitueret cē
sum. v. vel. x. floz. qui p̄cerneret bona ciuitatis.

Quarto decimo quero. Donec. P. existens
Janue em̄t. a. **Ad. Turonenses in francia. verbi**
gratia. si v̄lq̄ ad v̄ndinas sunt tres mēses mi

nus dabit emens p lib. turonensiu: q̄ si essent tñ duo mēses. **Contractus** nō v̄ licitus. 7 maxie si pecunia recipiēda in termino pbabilr credit plus valitura: v̄ si sic emēs cōiter lucraf. **Doc** ei posito v̄ eē indirectū mutuū. **Put**a. vt q̄s det min⁹ recepturus pl⁹ in finno. sec⁹ si eēt dubiū. rōe em̄ dubij p̄ babil: v̄ cōiter accidentis forte posset excusari.

Quintodecimo. qd de his q̄ nūc emūt certos eq̄s tradēdos emptorū ab ipso v̄ditore in certis nundinis: **Rū.** fm **Sul.** si emanē minora p̄cio q̄ estimētur eos ibi tunc valituros: vsura est. si autē de valore verisiml dubitat. non est vsura.

Sextodecimo. qd si q̄s vendat bladū alteri p. xx. sol. in messe. qd tñ nō ē nisi. xv. sol. in p̄fixo termino fm boni viri estimatōz valitur. 7 postea veniat carista. 7 dicit emptor: illud bladum vendat p. xxv. **Aut** qd p̄m⁹ venditor aliqd emptorū restituere teneat: v̄ q̄ nō. qz emptor: in nullo est dānificat⁹ imo lucrat⁹. **In** p̄m⁹ facit. qz ille p̄ct⁹ fuit vsurari⁹ q̄ tenet ad restōz. **Rū.** **Asten.** in sum. fm **Donal.** qz v̄ditore iste tenet restituere emptorū illud qd sup̄vendidit vltra estimatōz boni viri. qz lz emptor dānificat⁹ nō sit. hoc fuit. p̄t̄ euetū rei q̄ nō excusat ab vsura. dānificat⁹ tñ fuit. qz m̄to plus emit q̄ in termino valebat fm estimationem boni viri.

Decimoseptimo. qd de mercatore q̄ reemit pro xc. eundē pannū. equū. vel aliqd aliud ab eo cui p̄us vendiderat p. l. 7 cui post tradidit. xc. flo. qui tñ emptor nō soluit tunc illa. **L. Rū.** s. **Ger.** qz patens ē. qz iō emēs reuēdit ipsi mercatori p̄ satis minor p̄cio. qz sub quadā rōe mutui. pot⁹ q̄ sub realitate solutiōis tradidit ille mercator sibi illa. xc. ab eo debens rebie. **L. q̄** ille emēs nō soluit mercatori. p̄pterea talis p̄ctus vsurari⁹. 7 oi malignitate et duplicitate plen⁹. **Qui** tñ tūc nō esset vsurari⁹ si mercator absq; oi intentōe reemēdi rem a se vendēdam absq; fraude v̄didisset p. l. floi. 7 eā reemisset simplr ab emptore volente cuiusq; vendere p̄ minor p̄cio: q̄uis ibi esse posset vicū iniusti p̄cij 7 modici. tñ qz iste p̄ctus solet fieri in fraudē vsuraz ista scōa ps non est multū p̄dicanda.

Decimooctavo. **De** mutuans. **L. sol.** petro cū pacto qz det sibi. l. in numeratis. 7 alia. l. in debitoribz. vel in rebz: puta. p̄ano 7 hmōi. et ipse debitor p̄mittit sibi soluere. **L. in** numeratis. q̄s tñ debitor res 7 res nō accepisset dicit debitor nili. p̄pter mutuū. an sit vsurari⁹ p̄ctus. **Rū.** **Lau.** de ridol. dicit qz fit i fraudē. 7 iō cū q̄uet dicit debitor rōe mutui erit vsura. **Idē** dic cū rōe mutui aliquid venditur debitori plus debito p̄cio. xiiij. q. iij. si feneraueris. **Et** hic casus est quotidianus.

Decionono. vtz pcurātes negocia stipēdario rum. s. recipiendo pagas eoz. 7 faciēdo alia obsequia. 7 mutuādo eis in necessitatibz eoz. recipiēdo certum salariū. sint vsurarij. **Rū.** idem **Lau.** qz non. q̄tuz ad id qd p̄cipiunt rōe laboris. h̄ non q̄tum ad id qd p̄cipiunt rōe mutui.

Ultimo. qd de his q̄ emūt frumentū 7 vinū et hmōi tpe q̄ colligit: vt cari⁹ vendāt: **Rū.** hoc pot fieri multiplr. p̄mo p̄t bonū cōe. sic **Joseph** emit frumētā vt bict vū. p̄videret pplis fire tpe famis.

et hoc est meritorū. **Scōo** pp p̄uisionē suā 7 suoz sic si aliq̄s nūc emat timēs ne postea opteret eū carius emere. 7 postea qz nō idiguit v̄didit sic cōiter in foro v̄debat. 7 hoc ē licitū. **Tercio** pp pietatem vt. s. de lucro p̄uideat paupibz. 7 hoc itez lz. dūmō ita moderate hoc faciat qz cōitas p̄ charistā nō leuat. **Quarto** pp exercēdā instā p̄mutatōz p̄ modū mercatōis. nō vt intēdat caristā inducere. h̄ pot⁹ suā artē. seu negociatōz exercere qd possime locū hz q̄i bec ē p̄pna negociatio e⁹. ita qz p̄ sua opa recipit lucz. **Quinto** pp auariciā. s. vt cari⁹ v̄dat: nulla alia nēitate vel vtilitate p̄lata. ant vt caristā inducat 7 gregret. ita qz hoies cogant emere ab eo: 7 vt possit ad libitū v̄dē. 7 isti tales enormit peccāt. **Dec** breuis c̄cta sunt ex dictis **Ray.** **Sul.** **Inn.** **Host.** 7 **Donal.** **Qui** **Donal.** addit fm q̄idā. qz q̄i laic⁹. nō ex cupiditate. h̄ vt p̄uideat sibi et suis emit aliqd vt postea cari⁹ v̄dat. siue annonā. siue aliud: nō ē mortale. si at ex cupiditate q̄s emat p̄dicta vt postea cari⁹ v̄dat. peccat mortali. siue sit clericus siue laic⁹. nent tñ tenet ad restōz faciēdā certe p̄sone. h̄ dz erogari tale lucz paupibz de p̄silio sacerdotis. nō tñ hoc ē de nēitate. nili ex facto hmōi aliq̄ eēt dānificati. qz tūc si sciūt. illis f̄icda ē restō **Itē** fm **Donal.** illi credēdi s̄t nephādi 7 detestādi q̄ ea intentōe emūt aureos. vel alias monetas: vel res venales: p̄cipue victualia vt de talibz caristiaz inducāt. **Limita** tñ p̄dicta fm notata s̄. **Auaricia.** circa aialia. **Mo.** p̄mo

Usura. iij. triplicē dūam int mutū 7 locatū. **Prima** ē. qz i mutuo piculū est i accipiēte. in locato v̄o in eo qui dar. **Scōa** ē. qz mutuū p̄prie nō deteriorat p̄ vsū. v̄puta. pecunia. h̄ locatū sic. vt dom⁹ vel equ⁹. **Tercia.** qz mutuū quantū ē de se nullā vtilitatē pit v̄tenti. locatū v̄o pit: vt agere: equ⁹: vel dom⁹. **Sz** an liceat aliquid accipe p̄ vsū rei q̄ nō deteriorat: **Rū.** **Rū.** qz sic: puta. p̄ vsū cipi argentei.

Primo q̄ro. vtz liceat locare aialia p̄ certo frumēto. vel alia re annua: **Rū.** fm **Sul.** licit⁹ ē p̄ct⁹ dūmō p̄ductor: nō grauet ex imoderata mercede. **Licitū** ē etiā apponere pactū de dāno vel lucro rei locate qz v̄trūq; sit cōe. h̄ nō lz ponere pactū qz dānū sit solū p̄ductoris. nili dānū qd eēt ex culpa sua etiā leni. nō at leuissima. cū p̄ct⁹ p̄cernat v̄tilitatez v̄triusq;. **Posset** etiā ex pacto p̄ductor: recipe i se piculū rei. ex de depo. c. fi. vñ tale pactū nō facit p̄ctū vsurariū. lz posset fieri in fraudē vsuraz. 7 forte sic p̄sumeret si fierz a p̄suetovsuario. **Mo.** tñ fm **Jo.** de li. qz dās boues alicui cū pacto qz debeat dare. xx. staria frumenti. qz aut locant opa. bonū. 7 licit⁹ ē p̄ct⁹. qz boues deteriorat. h̄ si vult boues recupare p̄cio quo facit estimari. cū tradit: nec vult deterioratōis subire piculū. q̄uis bene velit subire iudicium. s. mortem naturalē. 7 tunc p̄ctus est illicitus.

Scōo q̄ro. qd de illis q̄ tradūt boues ad mediātōz p̄ certis sextarijs bladi. eo pacto qz si moriāt: vel deteriorent. p̄ductor: subeat medietatē piculi. si at meliorat h̄eat medietatē comodi: **Rū.** fm **Donal.** qz reuera locare boues vel eq̄s ad diē vel finem. dūmō p̄ductor: nō grauet de imoderata merce

Delictū est pactū. De cōicando autē dāno ⁊ como-
do rei locate iniquū ē ex pte locatoris: nisi pbabilr
dubitet vtz locatoris vlt pductoris meliozet p dicitō
In pposito tñ p̄ctū videt pductoris cōditio deteri-
or: qz vix aut nūq̄ p̄t hīc tātū comodū de melioza
tione boū: quantū p̄t hīc damnu de morte si p̄tis
gat. Si tñ locator timens ne pductor graualet bo-
nes apponat hīcōi pactū firmiter pponēs qz si bo-
nes sine culpa pductoris p̄rēt nihil erigeret ab eo-
dem. nō est ddm qz peccaret. nisi ppter scandalum
eorz qui ignoraret eius intentiōz. Dicit tñ. s. Ber.
qz talis ppter scandalū peccat mortali. Itē qz here-
des nesciētes eius intentiōz possent repetere capita
le. Ad tñ vtz vte dicitū s. s. pri. qz pductor rei p̄t
Ne suscipe piculū rei pducte. ⁊ casus fortuitos quā-
tum ē de natura p̄ctus: s̄ in pposito casu nō tñ est
pductio vel locatio. s̄ societas in piculo ⁊ meliorati-
one ⁊ deterioratiōne boū. Itē de p̄dictis circūstan-
tibus in iudicio aie stat cōfessionī eius. Et ea q̄ dicta
sunt in hac. q. p. oia applicent. q. p̄cedenti.

Tercio q̄ro. quid de ouibz ⁊ aialibz q̄ traduntur
ad cōmentū: Rñ. fm Donal. qz in hīcōi traditi-
one p̄t interuenire p̄ctus societatis tñ: vlt locatiōis
et pductiōis tñ. p̄t etiā pcurrere p̄ctus mutui ⁊ so-
cietatis. Primo quidē p̄ctus societatē tñ: vt qñ q̄s
bz. x. capita ouiu. ⁊ fac societatē cū alio hīte toridē.
et cōicant adinuicē ipsas oues. ⁊ piculū ⁊ emolumē-
tum ⁊ expēsas circa custodiā ⁊ p̄ctū earz. ⁊ pueni-
unt etiā inter se qz de fetibz reparēt capita mortua:
vel de velleribz ⁊ pellibz emanā alia ad augēdum
gregē. Idē ddm fm Guil. si vnus hēat. xx. capita
ouiu: ⁊ alius. x. ⁊ cōicant eas adinuicē vt dicitū est
p̄rata. Aut si faciūt aliud pactū licitū ⁊ honestum
dum tñ seruet eq̄litas inter eos. ita qz in hīcōi pa-
cto nō videat esse melioz vel deterioz vnus q̄z alte-
rius p̄ditio. Itē p̄t esse locatio ⁊ pductio vt si quis
hēat. xx. capita. ⁊ tradat ea alicui custodiēda: vlt pa-
scēda sub certa mercede pecunie: vel p̄cipatōe p-
nētūū gregis. In q̄ casu si dñs retinet sibi piculū
illoz capitū. nec als in pactis ⁊ p̄uentiōibz grauet
pductorē. licitus est p̄ctus. Sedm tñ aliq̄s etiā si
dñs nō retineret sibi piculū. nō ppter hoc est vsura
Possz tñ p̄tinere iniquitatē. si p̄ditio dñi est melioz
qz pductoris. Itē tercio p̄t pcurrere p̄ctus mutui
et societatis: vt cū q̄s hīs. xx. capita tradit ea estia
ta alicui: puta. p. xx. sol. ita qz teneat ei reddē medi-
etatē sol. s. x. sol. q̄cqd p̄tigat postmodū de ouibz
et tunc p̄inde est ac si creditor dedisset ei mutuo. x.
sol. ex quibz p̄patis. x. capitū p̄xisset societate cū
creditorē hīte alia. x. capita. ita qz sint cōia. ⁊ ipi sint
socij in piculo ⁊ p̄uentibz. tunc p̄ quāto ex p̄tēpla-
tione mutui grauat creditorē debitozē in p̄ctu p̄fate
socide. p̄ tanto est ibi vsura.

Quarto q̄ro: qd si hīs. xx. capita tradat alicui
rustico hoc mō qz sint firma. qz illa dat ei estia ta cer-
to p̄cio. ⁊ lucz ⁊ damnu sint tñ rustici: Rñ. Guil.
qz nō est p̄ctus vsure s̄ mutui. qz idē est ac si mutu-
aret ei pecuniā de qua emeret tot aialia. Alij vō di-
cunt qz hic est potius p̄ctus emptiōis. qz estimatio
emptiōne facit. ff. de in. dotiū. l. plerūqz. vt dicit. d.
Ang. in suo tractatu de soci. Addens qz in hoc ca-

su tradens aialia nihil aliud poterit petere nisi pec-
um: nisi emptor aialiu fructus recepisset ex aialibz
emptis. ⁊ mōz cōmisset in soluēdo p̄cium. qz tūc
vnditor possit petere dictos fructus tāq̄ interest-
se. l. curabit. c. de ac. emp. qd etiā obtinet de iure
canonico. ⁊ de foro p̄sā: vt notat glo. in. c. conque-
stus. extra eo.

Quinto quero quid si q̄s dat certa capita ouiu
estimata certo p̄cio. hoc pacto qz rusticus non acci-
piat aliquā vtilitatē donec qui dederit recipiat pri-
us totā sortē: Rñ. fm Guil. ⁊ s. Ber. Iniquū est
valde pactū. sicut etiā si q̄s paciscat qz anq̄ rustic⁹
aliquid accipiat restaurabit de fetibus oia mortua
hīcōi cū pacto est q̄si tradere oues imortales. Et
Donal. dat singularē theoricā. q̄ valde vtilis ē ad
totā istā materiā socidarū. di. qz generalr vtz est qz
vbi pbabilr dubitat vtz illius vel istius sit deteri-
or p̄ditio in forma pacti adhibiti in societate. nō ē
p̄ctū. Vbi autē ad arbitriū boni viri grauat alteri-
us p̄ditio: p̄ctū est ex pte grauatū si sciētē hoc fa-
ciat. ⁊ teneat ad restitutionē. Ad autē p̄sdari doctri-
na generalis. sup hīcōi p̄ctibz: seu traditionibz aia-
lium ppter varietatez traditionum ⁊ delos qui a
quibuldā sup talibz excogitant.

Sexto: quid si q̄s tradat oues monasterio sub
hoc pacto qz de qlibet oue recipiat annuatiz sol. ij.
cum fructus earuz valeat longe plus. Sed addit
qz etiam si oues moriantur ipse vult tñ fructum.
et si valde multiplicent oēs sint monasterij: Rñ.
fm Guil. qz licitū est: nec p̄t ecclesia restōz petere. ex
q̄ in traditiōe lesa nō fuit q̄uis mortalitas sequat.
Et hoc nisi oues infecte essent. ⁊ ad mortem pate-
z hoc ignorauit monasteriuz. ff. de mino. l. vtz. s. s̄
locupleti. Consulo tñ tradenti qz in tali casu senti-
at ptem dāni. nec cū iactura monasterij velit locu-
pletari. ⁊ caueat sibi tradens qz nisi puentus cōsent-
tiat. nō teneat monasteriū de ouibz abbati vel ceta-
renio. vel hīcōi cū p̄dicto pacto datis: vel cum silī
fm eundē No. vide de hoc s̄. Depositu.

Septimo quero quid de his q̄ emunt oues vel
bous a paupibz. q̄s forte non hūt: Rñ. Donal.
qz vbi quis emit a paupe vlt etiā a diuite hīcōi aia-
lia: q̄ scit vel credit ipm nō hīc: ⁊ q̄li iam tradidit
ea: locat eidē p̄ certa annua pensione: vsura est: vlt
ad minus p̄sumendū est in fraudem vsuraz fieri.
Idē dicendū de illis q̄ sciētē emunt fructus ter-
raz ab illis qui nō hūt eas. Si autē sine fraude ⁊ bo-
na fide fiat hīcōi emptio. nō est dicendū emptozē
peccare q̄diu durat bona fides. Hoc verū fm. s.
Ber. si capitale stat ad piculū eius. qz tunc vera
locatio est.

Octauo: pone. P. tradit in socidaz. J. x. oues. et
ipse. J. ponit alias. x. ac iterum pe. addit alias. x. d̄
opas ⁊ expēsas quas facit ipse. J. in alendis peco-
ribus. demum in fine anni eas equaliter diuidunt
talis cōtractus licitus est.

Nono. Pone qz. P. dat. J. in socidaz. C. oues
paciscēs secū sibi satisfacere de labore ⁊ expēsis q̄s
faciet p̄ dictis ouibz custodiēdis: hoc addito. qz di-
ctus. J. de p̄dictis ouibz stet ad terciā ptem lucri ⁊
dāni. talis quidē p̄ctus licit⁹ est: qz. P. satisfaci. J.

de labore suo. ex quo patet q. J. nihil ponit in fo-
cida. nec opas. nec aliqd aliud: s. ppter fructu seu
lucy obligat se ad soluendū terciāz ptem ouium p
dictaz. J. de dōm. si. P. tradit ipsi. J. c. oues paci-
scens secum q. p. dicit. J. de ouibz hēat medietatē
in pncipio. in medio et in fine. et talis p. ctus licitus
est. dummodo. P. fortuitum periculum retineat
sibi.

Decimo. Done q. P. tradidit. xx. oues. J. vsq;
ad duos annos: tali p. dicitōe q. dicit. J. teneat eas
et earz fetus et fructus cum diligentia pascere et fuare
suis expensis. fetus vō et fructuum earz medietatē
ipse. P. fidelit. p. signare et dare atz in fine termini
ipsas easdem oues v. l. alias q. eis occasione tps ex-
tabūt ipsi eidem assignare. si tñ ipse vel aliq. illaz.
aut ipsaz fructus vel fetus culpa. aut dolo ipsius
Jo. vel eius nūcij pierint vel denastati fuerint ad
damnū ipsi. J. spectet. si vō diuino iudicio. v. l. ca-
su fortuito hoc euenerit ad ipm petz hēat p. tinere
dūmodo ipse Jo. p. dicitō. P. de h. m. d. i. faciat plenā
fidem. talis p. ctus v. l. licitus. qz satis v. l. eq. et bona
p. dicitō v. l. r. i. s. q.

Undecimo. Done fm Bal. in. l. j. c. p. socio. De
si oues in fo. cidam ad q. n. quēniū et de p. s. uetudi-
ne est q. in fine q. n. quēniū diuidant oues et fructus
earz. interim oues naturalit. pierunt. Nam qd. ru-
sticus ad aliqd. obligat. est mihi. Dicendum q. in
tali casu p. tingere p. t. triplex damnū. Primo ex na-
tura. et in hoc casu: q. si fuissent p. ture etiam penes
me. id. restituere nō tenet etiam si fuissent estimate
Nam in p. ctibus nō ordinatis ad dñiū trāfferen-
dum. estimatio emptōz nō facit. v. l. ff. p. socio. l. cū
duobz. §. damna. ff. locati. l. iij. et hoc p. regulā tra-
ditam. ff. de p. he. emp. l. cū mansata. §. neryo. Se-
cundo pōt. p. tingere tale damnūz ex fortuna. v. l. si
pierunt casu fortuito: cui resisti nō potuit. tex. dicit
in p. dicitō. §. damna. q. periculum est cōe. p. inde si
oues estimate erant. xx. lib. rusticus tenet mihi re-
stituere. x. Nam si nil restitueret: totū damnū vti
q. foret meū qd. est p. d. §. damna. q. dicit q. damnū
est cōe. Et ex hoc patz q. alit. iudicam. de casu for-
tuito. alit. de casu naturali. Tercio p. tingere pōt. ex
culpa. v. l. si culpa rustici damnū illud supueniret:
ipse ad emendā tenet totū. l. q. n. titatis. qz aū tps
diuidende societatz oēs oues erāt mee: lz estimate
tradite fuerit. Si vō postq. oues eq. l. p. t. i. debāt
damnū inuenit rustici culpa. tūc non tenet mihi
nil ad dimidiam p. t. p. t. qz in plus nō me dāni-
cauit. Et ex his p. t. fm Bal. q. si p. dicitū damnūz
inuenit ex natura: p. tinet ad tradētē. si ex fortuna
p. tinet ad tradētē et recipientē. si ex culpa: p. tinet
tñ ad recipientē. bec san. Ber. Notandū tñ. p. de
claratōe toti. materie. q. qñ aialia tradunt in socie-
tate. tunc aliqñ sunt aialia grossa. vt boues et silia.
aliqñ minuta vt oues et h. m. d. i. Si grossa. aliqñ dā-
tur inestimata. aliqñ estimata. Si estimata. aliqñ
cū terra. et aliqñ sine terra. Si inestimata et sine ter-
ra. aut factū est aliqñ pactū: aut non. Primo casu
v. l. q. pactū sit fuandū. l. de pac. l. si pascenda. dū
mō sit tale qd. arbitrio boni viri eq. litatem p. t. ineat
p. siderata quātitate capitalis ex p. te dantis. et estia-

tionē opaz ex p. te recipientis. Nam in p. ctu socie-
tatis. sp. arbitrium boni viri v. l. s. i. v. l. q. plus so-
cietati p. tulerit. vel pecunie. vel ope. vel cuiuscūq;
alteri. rei. ille plus de lucro recipiat. ff. p. fo. l. si nō
fuerint. et in. l. in. p. posita.

Idēo inferunt qdam qōnes circa aialia grossa
et est. xij. in ordine. P. tradidit Jo. bouem et vitulū
nutriendos vsq; ad annum. hac. l. p. uentōe q. in fi-
ne anni vendant. P. ante oia. exbat suum capita-
le. deinde diuidat lucy. Dico q. in hoc casu duo se-
necia ad hoc vt sit licit. Nūm. q. P. retineat in
se periculum fortuitū capitalis. Scdm q. si aialia
min. venderēt q. fuerit empta nō tñ ex hoc. J. te-
neat ipsi. P. ad supplendū p. capitali deficiēte. qz
tūc esset capitale saluum qd. nō licet.

Terciodecimo. Done q. P. locat Jo. duos bo-
nes. volens q. libet mense duas minas frumenti et
retinet sibi periculū dictoz boum. Rñ. q. talis lo-
catio est licita: dūmō tñ sit lucy qd. rñdeat vtilita-
ti que pōt hū de bobz aliter illicita est. Nam si nul-
la vtilitas de bobz adueniret. nil dare deberet. ali-
ter meteret vbi non seminauit. quod vtiq; iniustū
esset.

Quartodecimo. Done q. P. locat. J. duos bo-
nes estimate cū hac p. dicitōe. l. q. dictus Jo. labo-
ret sibi cum dictis bobz in anno. xij. bubulcas ter-
re. et in fine anni boues vendi debeant. atz. P. to-
tum suū capitale pmo rebabere debeat. et Jo. hie
debeat medietatem lucy dictoz bouū. Quid iur.
Dicendum q. talis p. ctus licitus est: si ipse. P. ob-
fumat duo. Primo. q. retineat sibi periculum dicto-
rum boum. Scdo. q. p. mittat ipsi Jo. se satisfacere
de labore quem sustinebit in laborando terras
suas. Et hoc ad arbitriū boni viri. que satisfactio
cōputat in hoc q. dat sibi medietatem boum. h. si
nullum lucy fieret de bobz. tunc. P. recompensa-
re tenet p. expensis factis a Jo. de ipsa boum sor-
te. vno p. dicitōz duoz deficiente: contractus illicitus
est.

Quintodecimo. An licitum sit locare boues ad
laborandum ad quartam partem lucy et damni.
Respond. q. sic: dummodo locans boues labo-
ranti p. mittat competenter se satisfacturam p. la-
bore quem sustinet. siue fiat satisfactio de expensis
factis ex p. te dantis. siue de sorte boum si ibi non
fuerit lucrum. als p. ctus illicitus est.

Sextodecimo. Done. P. tradit Joh. duos bo-
nes estimate. xx. flor. vt cum eis laboret vsq; ad
annum. tali viez pacto q. ipse Jo. teneat fideliter
eos nutrire expensis suis. atz in fine anni p. dicitos
boues. vel estimatiōem p. dicitam cum quarta p. te
lucy: si inde lucratus fuerit. vel tantū minus ipsa
estimatiōe: quantum portat quarta pars damni
si inde supuenit damnū. teneat ipsi. P. darez
p. signare. nun. qd. talis p. ctus licitus erit. Dicendū
q. talis p. ctus illicitus est. Erit aut licitus si adde-
ret in pacto q. si damnū aliqd. sine culpa ipsius
Jo. aut nūcij eius interueniret. q. ad ipm. P. in-
tegre p. tineret: nihilomin. tale damnū. P. a p.
dicto Jo. nō teneret acceptare. nisi Jo. iuridice fa-
ceret de hoc plenā fidē. Aduertendū est et q. p. dicitō
xx iij

ita dñt intelligi fm debitum eq̄tatis. **N**az qd̄ de ductis estimatōibz opaz z laborz ipsi⁹ debitoris. z exp̄sis factis de bonis eiusdē in bobz z in opatōe eoz facta diligētī examinatōe supesse repit. id estimādum ac diuidendū est.

Decimoseptimo. **P**one q. **P.** tradit. **I.** vnam vaccaz. v. lib. estimatā. cū tali. l. pacto q. ipse. **I.** teneat eam z oēm ei⁹ fructū z fetū cū diligentia sua re. z custodire sumptibz suis. fructūq; ei⁹ z fetū nō alienare sine lñā ipsi⁹. **P.** atz de fetibz ei⁹ z fructibz ei⁹ p̄obz tñi ipsi. **P.** dare z cōsignare: donec sit de dicto p̄cio integre satisfactū. **D**einde sibi assignare dimidiū in futurū de fructibz z fetibz talis vacce. si tñ vaccav el⁹ fructus z fet⁹ culpa ipsi⁹. **I.** o. aut nū ei⁹ q̄cūq; mō pierint. ipse. **I.** restituē teneat integre. **S**i at̄ diuino iudicio. aut fortuito casu supuenit antedicta ptineat damniū ad ipm. **P.** **Q**uid iur. **D**ñm fm opi. veriorē q̄ p̄ctus talis est illicit⁹ naz euidēt appet q̄ potior est p̄ditio locatoris q̄ p̄ductoris. qz poterit euenire q̄ postq̄. **P.** suā sortem recepit: vacca cū omni fructu z fetu p̄bit z sic de omnibz expensis z laboribz habitis circa vaccā ipse **I.** o. nihil bēbit. qd̄ iniustum eē videt.

Decimooctauo. **P**one. **P.** locat. **I.** duos boues estimatos. xx. flo. cū pacto q̄ vbi pluetum est dare p̄ duobz bobz. xij. stana frumenti: det sibi ipse **I.** o. viij. ita tñ q̄ stet ad piculū terciē ptis boum. nūnq̄d p̄ctus est licit⁹. **D**ñm q̄ sic. **S**i tñ ipse satisfact **I.** o. de labore suo. z tunc licitum est q̄ **I.** o. obliget se ad periculum terciē partis boum. **A**lter non liceret.

Decimonono. **P**one q. **P.** locat. **I.** duos boues pacificos secum q̄ det sibi sextarium frumētī q̄libz mēse: nec de piculo mentōz facit. **Q**uid iur. **D**ñm q̄ si. **P.** vult capitale firmū: tñc vsura est. **S**i intēdit fortuitum periculum in se suscipere: tñc casus licitus est. sicut etiāz eodem mō licitū est agere in vectura eq̄. tunc insup si morerent boues p̄ **I.** o. in curiam: eos satisfacere teneret.

Digesimo. **P**one q. **P.** emit duas vaccas z eas tradit. **I.** sub hoc pacto q̄ eas pascat. z cum eis dē terram colat. ita tñ q̄ ipse. **P.** de primis fructibz illaz recipiat medietatem p̄cij eaz. quo recepto medietas ipsaz fiat agricolē z medietas alia sit ipsius **P.** z equaliter diuidant fructus. hoc addito q̄ agricolā annuatim det vnum sextarium frumenti ipsi emprōn. l. **P.** p̄ eo q̄ terram colit cum ipsi⁹ vaccis. z si moriant vacce equaliter communicent damnum. nūnquid licet. **D**icendum q̄ contract⁹ licitus est. **S**i magis est p̄ctus locationis q̄ societatis: quia locat vnam vaccaz que est sua. p̄ vno sextario frumenti annuatim z p̄ pastu vacce z fetus est ipse fetus: **S**i de alia nihil recipit: qz non sua: sed agricolē est.

Quanto autem tempe durent hmoi societates vbi al's pactum non sit inter contrabentes. **A**ng. dicit se reperisse q̄dam iura extranagantia inter eē ordinaria. c. feudoz. quoz vnus rubrica dicit cōsuetudo societatis iumentoz. z sic sequit ad lrām in nigro. **S**i q̄s dederit iumentum iure societatis ille qui accipit dz tenere p. v. annos si nihil dictuz

est de tempe. z omnes poledri dñt esse p̄munes. z illud qd̄ quesierint tempe triturationis. z in capite. v. annoz sep̄at societas. z ille q̄ dedit dz hie iumentum ante partem. **S**i ille q̄ accepit dedit terciam. l. ptem p̄cij in emendo iumentum fm glo. tñc iumentum z omnia p̄tenda sunt p̄ medium. z si amiserit iumentum culpa sua: qz non custodierit. emendare tunc dz. **E**t sequit alia rubrica. **C**onsuetudo societatis vaccaz. **S**i q̄s dederit vaccam alii ut bier eam iure societatis. z non dixerat de tē pore: dz eam tenere p. v. annos. z omnes vituli debent p̄tiri p̄ medium. z ille q̄ dedit vaccam dz hie eam p̄ capite salvo si nihil dictum est. z ille q̄ suscipit non dedit de suo in p̄cio vacce. alioquin si partem p̄cij dedit: dicit glo. terciāz. p̄ ea que dicta sunt ē. in iumentis. **S**equit. **O**mnia dñt p̄tiri p̄ medium. **E**t si is q̄ accepit amiserit vaccam culpa sua. quia custodem nō misit: vel non bene custodiuit. z p̄pter hoc vacca amissa est. quia fures abstulerūt z lupus eam comedit: debet emendare socio suo. **C**um vō dicta animalia inestimata dant cum terra. id est q̄ quis dat animalia omnia. z terram: cū indubio: vt ostensum est: totum periculū animalium ptineat ad dñm. posset dñs qui ponit boues z terram pacisci vt maiorem partem fructuum terre recipiat: cum rusticus tñ opas ponit: nisi opa rustici z eius industria magis estimet: q̄ fructus q̄ venire possent simul ex bobz z terra. quia tunc nō solum fructus terre eq̄s p̄tibz p̄tendi essent. **S**i etiā de ipsis rusticus plus haberet. d. l. si non fuerint: fm eundem. **S**i aut̄ dicta animalia estimata tradunt. tunc periculum casus fortuiti inter socios est p̄mune. l. cum dnobz. **S.** damna. ff. p̄ socio. z tenet **B**al. in. d. l. si pascēda. **A**liqui tñ distingue revident. quia aut est damnum fortune: z p̄cedat qd̄ dictum est. **A**ut damnum nature. i. qd̄ p̄cedit ex natura. z hoc ptinet solum ad tradentē animalia. **S**i certe hoc iure p̄baz nō videt: nec est rō diuersitatis. imo cū melioramenta etiam naturalia hoc casu p̄muneat. vt. d. l. si nō fuerint. pueniens est vt similiter pericula diuidant. **N**ec mix si hoc casu sit talis p̄municatio. qz estimatio introducit emptionem etiam in p̄ctibz. in q̄bz de sui natura non transferit dominium. puta. in locatōe. ff. loca. l. iij. nisi sit aliud expresse conuentum. ff. de p̄ben. emp. cum mansata. **S.** nemo. vel nisi ex consuetudine aliud inducat: cum vt dictum est intelligit actum quod est consuetum. l. q̄ si nolit. **S.** qz assidua. ff. d. edil. edic. **P**icta ergo estimatio introducit in dubio emptionem. z habet p̄ inde ac si ille qui dat dicta animalia mutuasset socio medietatem p̄cij. z ipse posuisset aliam medietatem. z communiter ab ipsis fuissent empta. **E**t ideo non mirum si q̄libet p̄ rata de periculo teneat: quando sine culpa alterius socioz. p̄cessit. al's illius solius erit damniū: cuius culpa p̄tingit. vt in. d. **S.** damna. **C**irca fructus autem z tempus: quo societas durare debeat. eadem dicenda sunt q̄ z dicta sunt in primo casu q̄ inestimata tradunt. vt. l. semp equalitas arbitrio boni viri seruet. vnde hoc casu postq̄ q̄libz socioz ponit tantū dē respectu p̄cij animalium. q̄

estimata tradita sunt et socius rusticus plus ponit respectu operarum et custodie. non videtur quod fructus pro medio dividendi debeat. Et ait dicitur. d. Ang. de hoc alibi dubitare vidisse. si putat arbitrio boni viri conveniri. ut equitas servetur. quod si talis custodia et cura aialium quam ponit socius rusticus: fiat aut fieri posset per ipsas res aut puulos quod opere non sunt in magis estimatōe licet aliquid sint. tunc si aliquam utilitatem ex aialibus precepit plus rusticus socius quam alius ut fumi et lutamini quod veniunt cum opa pastoris compensari possunt iuste fructus equaliter dividunt. Si vero pastore opera quam ponit rusticus: aut ponit sine alij sumptibus. puta. palearum feni et similia excederet commoditate lutamini tunc ut equitas servetur. iuste rusticus ante partem aliquid pro pastore opera recipere debeat quod equaleat ei quod plus ponit. d. l. si non fuerit. alibi si tradens aialia vellet equaliter portionem videret velle partem mutui facti socio de parte medietatis sortis. et licet usuram committeret. cuius quod accedit solum usura sit. xiiij. q. iij. plerique. Nec hoc casu possit quod pro consuetudine sua excusari in foro scilicet. cum iniquitate pertineat. et secum dānum et iacturam et iuri fraternitatis non conveniat: cui societas copat. l. v. ff. pro socio. Et si dicta aialia estimata tradunt cum terra veniunt quod dānum et lucrum sit commune. et fructus equaliter dividantur. cum unusquisque ponat partem animalium quod cōdicata se pro estimatione vult dictum est. et unus ponat terram et alius equalentes ponat operas sicut eundem. Quo vero ad aialia minuta. quoniam super ipsis societas prebit. Dicendum quod observande sunt consuetudines et consuetudines arbitrio boni viri convenientes sicut modum et formam circa aialia grossa sunt. positos pro eadem iura. nisi quod circa aialia minuta vel societas posse breviori tempore finire. puta spacio trium annorum vel statim patebit. si vero nulla appareat conventio seu consuetudo reperunt scripta aliquid iura exuagantia in fine visum feudorum quod vni sic incipit. Rerica sicut d. Ang. Consuetudo societatis caprarum. Mignum sic sequitur. Si quis dederit capram aut pecudem iure societatis. Ille qui accepit debet tenere pro tres annos et in unoquoque anno debet dare pro capra. xij. formaticos bonos et optimos pro pecude sex. et medietas caprarum et agnorum cōis debet esse et medietas lane. et ille qui dedit capram: aut pecudem ante partem debet esse habere. et si ille qui accepit dedit tertia: tunc omnia partem debet pro medio. si si ille qui accepit amiserit culpa sua. quod eam non custodierit vel peconale non bene clauserit. dno tunc emendare debet. et vult dictum est bonos formaticos dare debet. l. non quod de vna muctura. quod si dedit tamen vna pecudem vel vna capram. non debet mihi dare tale formaticum quod quis potest fieri de vna muctura tamen si tres aut quatuor mucture insimul mitti debent ut bonis formaticis inde fiat. quod si dedi alicui xx. aut xl. pecudes aut tonide capras. debet ne mittere vna mucturam simul et facere formaticum de tota muctura. Rerte non. si medietas estimatōis. ita quod non fraudet qui dedit nec qui accepit. Et si agni vel capri nati non fuerint de vna aliquid capra vel pecude non debet dare nisi medietatem formaticis: que daret si nati essent agni vel capri. Sequitur alia rubrica. Consuetudo societatis porcarum. Si quis dederit porcam alicui iure societatis et non fuerit dictum de tempore tunc is qui accepit debet esse tenere pro tres annos et oves porcellum qui nati fue-

rint partem debet esse pro medio in unoquoque anno vel si plures fuerint dno et ei qui accepit tenet vltra in capite trium annorum debent omnia partem pro medio. etiam porcellos natos de porcellis. et cum porca facit porcellos. debet dno facere adiutorium ei qui accepit et non debet qui accepit dare tertia aut in contrarium. Et si amiserit culpa sua quod porcellos non bene clauserit vel custodit cum porcis non bene miserit. debet dno emendare vel casum amissionis dno dicere. Et aliquid aialia feminini generis tradunt ad opendum ab aialibus masculis alteri qui casus si appareat conventio seu consuetudo que non discrepet a iudicio boni viri. servanda est. ut sepissime ostensum est. quod si hec non appareat. super hoc est vna de predictis exuagantibus sicut d. Ang. cum rubrica est talis. Consuetudo societatis iumentorum. Si quis dederit iumenta cooperienda equo alicui. oves polestri debet esse cōis nati in illo anno de immensis illis partem debet esse sicut sicut consuetudine. et ille cuius sit immensa debet partem polestros admittit illi electione cuius est equus. vltra vel sit accipere polestrum an accipere partem partem. Et aliquid tradunt aialia: nec apparet quod plerumque defunctis in principalibus tunc servanda esset consuetudo. cum illud quod est consuetudine inter partes videat actum. ff. de edil. edic. l. quod si nolit. §. quod assidua. et de aq. plu. ar. l. si plus. §. recte placuit. Si autem de consuetudine non apparet. tunc sicut d. Ang. in dubio presumere debet innoiat. pro quod daret actio prescriptis vobis. Et in hoc eadem essent servanda que sunt dicta se de societatis ac si esset contra societatis. Ego puto quod ex quo non apparet quod actum sit. et remanet indeterminate: totum debet reduci ad arbitrium boni viri. et de of. del. de causis. et ff. pro socio. l. si non fuerit. Qui arbitrio veniunt quoniam vnicuique debet sibi debitum ff. de iur. et iur. l. iusticia. §. iur. precepta. Et propterea quod tradens aialia ista recipiat cum omnibus fructibus et accessionibus: illis exceptis que sine culpa recipiens deperdit. cum dicta aialia fuerint traditis nec appareat quod eorum dno in alium transferat. ar. l. fructus. ff. de rei ven. §. receptori aialium fiat congrua recompensatio iure exigentia sumptuum et laborum sui. et hoc actione mandati. ex quo pro mandatum sine impositione dno aialia gubernanda suscepit. ff. man. l. j. vel saltem actione factum sine prescriptis vobis. ff. de prescrip. v. l. ij.

Usurarum. scilicet de restōe usurarum. Qualiter usurarum appellat restitutio. Rñ. sicut Ray. si est publicus compellit pro diversis penas iuris: quod habet sunt. Restō. ix. Et de usurarius potest cogi ad restitutioem pro excoicatione. et eo. quoniam. Et restō mo appellat. quod si usurarius repetat ab aliquid usuras. repellit pro exceptioz donec et ipse restituerit usuras. vel fecerit posse suum. et eo. quod frustra. et eisdem modis compellunt heredes. et eo. tua. et c. Michael. Quid si quis repetat usuras et excipiat se cum quod ipse non restituit usuras quod extorsit. et ille respondet se esse paratū restitutioem si sit qui petat: quoniam. pcedet iudex ecclesiasticus. Rñ. sicut Hof. faciet pconizari quod quoniam. soluit tali usuras veniat et ostendat et satisfaciet ei. et si non veniat aliquid pcedet prior petito. si veniant et pbenet fiet eis restō. Nec sufficit in hoc casu dari pignora vel cautiones. et de re iudi. cum aliquibus: Et intellige nisi magna causa forsan infueniat. ut

dicit **Dost.** et **Inno.** in. c. q. frustra. et eo. q. si is a quo accepit usuras non sit supstes nec eius heres: mandabit iudex pauperibus erogari. et eo. cu. tu. Et postquam hoc factum fuerit petitio pcedet. als. no. Et idem dicendum si uiuat. h. nescit ubi sit. vel si scit et ad eum mitti non potest. tunc sicut de pauperibus nisi speret de ipsi aduentum. tunc enim pecunia consignabitur et deponetur. et pcedet post petitio. et hec intelligenda sunt secundum **Do.** de usurario notorio.

Quid si debitor iuravit soluere usuras. **R.** in. **Ray.** potest denunciare ecclesie monitione premissa. ut appellat illum ad relaxandum iuramentum. vel si uult soluat ut satisfaciatur deo de iuramento et postea poterit repetere. et de iureiuramento. et administratois. et c. debitores q. si iuravit non repetere dico q. non repetet dire ete. pro iuramento. h. in directe bene repetet. s. denunciano ecclesie crimine illi. ut sic ad satisfaciendum compellat eum. Si uero iuravit q. non denunciaret. si tenet iuramentum cuius sit illicitum. utpote q. primi salutem. uel hoc non obstante poterit denunciare. et eo. c. tuas. et de iureiuramento. que admodum. **Idem Do.** addens q. si etiam iuravit debitor non repetere nec recipere usuras. nihilominus debet cogi ad restitutionem. et erit pecunia pauperibus eroganda.

Quero de q. notabili. utrum bona usurarioz sint tacite obligata p. usuris restituendis. **R.** in. glo. in. c. tua. et eo. ut uelle q. sic. h. **Jo.** an. in. c. ij. et eo. li. vj. et **Do.** in. d. c. tua. dicit hoc nullo iure pbatur. **Idem Fed.** **Rec.** in aliq. facit tex. cu. tu. et eo. sup. q. se fundant tenentes alia op. **Ma.** ibi non dicit q. agat hypothecaria seu reali actio sup. illis possessionibus. h. tunc dicit q. possessiones debent vendi. **Et** idem dicit **Pano.** in. d. c. tu. q. ubi bona usurarioz pueniunt ad aliquem ex titulo oneroso: non possunt vendicari per debentem recipere usuras. **Sed** si possessiones empte et pecunia fenebri pueniunt ad tertium ex causa lucratina: tunc p. officium iudicis poterunt vendi. non autem eo respectu q. possessiones sint obligate. h. ex quada equitate. q. ex quibus res mea vel mihi debita puenit ad te ex causa lucratina: tu teneris restituere. l. si et me et tunc ff. si cer. pe. et sic potest saluari glo. in. d. c. tu. in istum distinguunt inter causam lucrativam et onerosam. **Et** **Pano.** in. d. c. tua. dicit q. cois. op. antiquo. fuit q. bona usurarioz sint tacite obligata. h. moderniores coiter tenuerunt oppositum. **Et** idem **Do.** in. d. c. tua. concludit nobilitate q. ille ad quem bona usurarioz pueniunt titulo singulari. sine ex causa lucratina sine onerosa. non potest molestari sup. illis bonis etiam pro usuris restituendis. als. multi illaquearent. h. in bonis emptis ex pecunia usuraria potest pcedere illa distinctio. an ex causa lucratina vel ne. **Et** hec opi. ut refert. d. an. fuit als. in facto seruata. nec curandum de cois. op. antiq. et q. iure non pbatur. **Et** dicit **Pano.** hoc dictum esse notandum q. licite iudicat q. coem. op. doc. et etiam glosa. quando illa opi. comuniter non pbatur iure. **Et** hodie potest dici q. ista sit comunis opinio.

Et p. predicta soluit alia. q. **Quid** si hereditas non sufficit ad omnes usuras. An debeat satisfieri p. heredes primo uenientibus. An fiet satisfactio p. rata unquam tangente. **Glo.** in. d. c. ij. recitat opinionem

Suul. qui tenuit q. fiet p. rata. **Ipsa** tunc sentit q. huius debet tempus consideratio. ut sic q. plus soluit usuras: recipiat quod suum est integraliter. et sic de singulis successiue secundum regulam. **Qui** potest et. **S.** **Lau.** de ridol. dicit q. tota vis huius. q. pendet: an bona usurarioz sint tacite obligata vel ne. **Ma.** tenedo q. sint tacite obligata ut uoluit dicta glo. d. huius tempus consideratio ut sic q. potest plus satisfiat. **Si** autem tenet q. bona non sunt tacite obligata. tunc fiet satisfactio p. rata. **Idem** dicit in similibus.

Et ex predictis inferunt quedam conclusiones. **Prima** q. heredes usurarioz tenent ad restituendum usuras non insolidum. h. secundum hereditarias portiones. ut si unus huius duas partes hereditatis: tenet ad duas partes usurarum. et si tres. tenet ad tertiam partem. **Et** hoc non est speciale in heredibus usurarioz. h. idem est regulariter de quibuslibet heredibus. q. actio competentes p. defunctum diuisit se in heredes p. portionibus hereditariis. l. j. et ij. c. de ac. here. **Sed** conclusio secundum glo. in. d. c. tua. q. altero herede effecto non soluendo. alter potest conueniri in totum. **S.** **Pano.** dicit q. ista conclusio est falsa. q. fundata sup. opi. d. anata. **Si** enim bona usurarioz non sunt obligata ut dictum est. q. aliis heredes non tenent insolidum. altero effecto non soluendo. **Doc.** tamen coiter illam conclusionem tenet. **Et** dicit. d. **An.** q. ista conclusio potest praticari fauore aie. ut sic liberet facilius aia defuncti ex integra satisfactioe. tunc de rigore iuris non ut conclusio uera. **Et** **Jo.** cal. dicit q. si diuisio fuisset facta inter heredes: tunc alter non conueniret insolidum. puta q. creditores receperunt portionem unam ex iudicio vel conueniunt eum sup. parte sua tunc. quod est notandum. **Et** tenedo opi. glo. et scdam conclusionem s. positam: posset inferri scia conclusio. q. etiam si alter herede esset soluendo: posset unum conueniri insolidum in quantum sufficiunt bona ad eum deuoluta si ager hypothecaria. **Et** ut dictum est opinio glo. esset practica data tunc non esset absolutio deneganda si heres nollet satisfacere nisi p. parte sua.

Ma. q. d. aut si bona defuncti non sufficiunt ad usuras restituendas heres teneatur de suo. **R.** in. dicit **Pano.** in. d. c. tua. de mete **Do.** q. huius heres in foro p. tentioso teneat si non fecit inuentarium: in foro tamen aie non tenet ultra vires hereditarias. **Et** **Pano.** facit regulam generalem q. nullo casu in foro aie tenet heres ultra vires hereditarias. q. talis lex est fundata super presumptione. h. in foro aie de oibus creditis consistenti. **It.** q. in foro aie non huius locum solutio pene. ut dicit glo. singulari. xij. q. ij. fraternitas. **Rec.** ob. dictum doc. q. lex condita ab huius parte non p. nescis manifesta iniquitate d. huius etiam in foro aie. q. d. intelligi q. non cessat ratio legis in foro aie: seu quoniam est eadem ratio in utroque foro. **Als.** secus.

An autem heres teneat et delicto defuncti. et aut heres in aliquo casu teneat insolidum. uide supra **Hereditas.**

Quid de illo qui sponte se obligauit ad restitutionem usurarum credens bona usurarioz ad hoc sufficere cum non sufficiat. **R.** in. dicit. **S.** **Ber.** q. tenet ad omnia: si se indistincte obligauit. q. forte alii obligasset se p. toto nisi ipse fuisset. et sic. q. dedit d. an. creditorebus quod non incurrisent sine suo facto idem tenet etiam p. scia

[Marginal notes in a smaller script, partially illegible]

fecerit aut si explicasset verbis nolle se obligari: nisi in quantum de bonis usurarij ad eum deuenierint. nec sufficit qd hoc tñ aīo intelligat nisi exprimat verbis. Lau. aut de ridol. dicit fm Lap. et quosdā alios: fideiussorē vltra vires hereditarias nō teneri etiā si se pncipalē pstitisset. Idē Lau. de elec. Et hoc habita rōne a tpe cautōis p̄stite. qz si tpe cautōis p̄stite erat debitor: pncipalis solūdo. dato qd eius facultates postea sint: exhauiste alit qz p restōnem usurarij: nihilomin⁹ remanebit fideiussor obligatus ad oīa. Licet enī exceptio in opie p̄sit pncipali nō tñ fideiussor. qz si tpe cautōis pncipalis non erat solūdo: fideiussor nō obligat vltra vires pncipalis. Tñ idem Lau. fm dictū Lau. distinguit inf fideiussorē p cauente seu se obligate ad restitutionē vsuraz fm formā. c. q̄q̄. de vsur. l. vj. vt euadat canonicas penas. et fideiussorē p cauente seu se obligante ad restitutionē vsuraz ex alia causa vt pmo casu nō teneat fideiussor vltra vires. quia nec vltra vires restituere vel cauere tenebat pncipalis. vt. d. c. q̄q̄. In scdo vō casu secus. qz pncipalis obligatus ē in solidū. licz habeat exceptionē in opie vel similit. q̄ quidē exceptio vtpote. psonal nō pot̄ ponit̄ ad fideiussorē. Et hec ē optima distinctio. q̄ reducit opinionēs q̄ vident cōtrarie ad cōcordantiam.

Utrum in vsura transferat dñum. Rñ. fm Vl. licet: et oīs voluntaria datio faciat transferre dominū. Nā vsure dant voluntate cōditionata. s. qz potius vult aliq̄s vltra sortē dare q̄ mutū nō accipere. et hanc p̄tē tenet glo. xij. q. iij. si q̄s vsura. Idē tenet glo. in. c. michael. ext. eo. Idē Inno. Idē S. Ber. Et p hac opi. facit. quia qñ traditio bz cōsentum dñi tradentis transfert dñum. vt. l. cōtractus. iuncta glo. de fi. instru. et in. l. multū. l. si q̄s al. vel sibi. et notat in. l. traditionibz. l. de pac. Et l. z tradat voluntate coacta: pura voluntas est sufficiens ad trāslationē dominij. Licet cōpetat repetitio. l. si mulier. ff. qd me. cā. Aliq̄ tamē circa hoc distinguunt. qz aut res habite ex vsuris sunt q̄site p pactū legis cōmissōe. i. qz nisi soluat debitum infra certū tps. pignus p̄dat: aut nō. Primo casu nō transfert dñum. qz hoc pactū reprobatur in pignore. l. de pac. pig. l. si. Et ido ex eo nō pot̄ transferri dñum. qz qñ aliqd phibet et omne illd qd venit ex eo. vel ob id. l. nō dubiū. l. de legi. vñ accipiens res hñdōi semp ad restōnē tenet. cū rem alienā accipiat. Et hoc casu pot̄ pcedere opinio tenentū qz in vsura nō trāssert dñum. Scdo casu qñ res nō sunt quesite p pactū legis cōmissōe. si vsurarij est solūdo: nullaten⁹ ad restōnē tenet. q̄ ab eo rem accepit etiam titulo lucratiuo. Vide tñ ad p̄dicta qz notat Bar. in. l. si fundi. l. de pig. ac. vbi ex illa. l. cōcludit qz pactū legis cōmissōe vel sibi sile. Et postfacto in pignorbz nō reprobaf. s. ante sic. Rō est qz tpe q̄ phibit debitū: debitor faceret quicqd creditor vellet in mundo vt hiet pecuniā. ido lex voluit vt nō valēt tale pactū vt pign⁹ hiet in solutū p debito. Sed qñ ex postfacto debitor facit creditor tale pactū. tñ cessat rō. ido valet Et idē Bar. in. d. l. si. dicit qz aut apponit pactū

qz debitor nō soluto ad tps pign⁹ sit tñ p debito. z istd ē pactū legis cōmissōe. qd reprobaf in. d. l. si. Aut apponit qz pign⁹ sit tibi emptū iusto p̄cio. z istd nō est pactū legis cōmissōe. z in eo cessat oīs captatio et deceptio. et valet. vt. l. si fundus. S. fi. ff. de pig. Quidā tñ cauti feneratorēs boni. ex consilio iploz antiquoz doctoz et aduocatoz faciebant fieri instrumenta isto modo. Si pecuniā ad tempus nō solues. sit fundus mihi emptus iusto p̄cio. declarando arbitrio talis et talis. quos ex nunc eligimus in arbitratōres z bonos viros. Et tene menti. qz est pulerū p̄siliū. Et p̄cludit Bar. qz pactū legis cōmissōe non valet ab inicio. Secus ex postfacto. Et dicit. ppter hoc se reprobasse qd dā consiliū. hec Bar.

Et per p̄dicta potest solui questio quotidiana. An liceat emere huiusmodi pignora a p̄dictis vsurarijs. Et tenendo p̄mā opinionē. qz transfe ratur dominij. tunc liceret. Tenendo vō aliam opinionem tunc nō liceret. Et Archi. flo. dicit qz quia ista materia non est vsq̄quaqz clara: nemini consulendum est vt faciat. postfactum vō non est condemnandus. Et hoc nisi pignora essent res furtaue vel rapte vel sacre. que pignoriari non possunt.

Usurā. v. scilicet in cōtractu pignoris.

Primo querit. vtrū tenens aliquaz rem pignoratam teneat eam restituere cum fructibus si soluit capitale. p quo res fuit pignozata. Rñ. fm Ri. in. iij. di. xv. qz sic. Si aut de fructibz sortē recepit. tenet pign⁹ restituē sine solutōe aliaz: recepto hoc qd sibi debet p laboribz et expensis. Con. Donal.

Scdo q̄ro. Done qz q̄s pignorat equum p mutuo et soluit cibaria eius: ille cui pignozat⁹ est vtrū equo et equitat ad negocia sua vel dat ad vecturā an sit vsura. Rñdit Donal. qz sic. Idē de veste z similibz quibz vtitur ad vtilitatē suam et alterius damnum.

Tercio q̄ro. qd si quis bz equū ociosum quē locare nō velit. z pignozat enī alicui a quo mutū accepit: ac ea p̄ditōne vt pascat equū et eq̄tet. tñ sine grauiamine et piculo eq̄. an sit vsura. Rñdit Donal. qz nō. lz aliqd accipiat vltra sortē. qz non gnat p̄mū. imo inuat: eū pascēdo. Itē in hñdōi casibz p̄siderandū est vtz p̄ter mutū pares sint vtilitates hinc inde. z si pares inueniant circūscripto mutuo. nō est vsura. Idē de eo qz pignozat domū mutuantī q̄ inutilis est sibi. qz nō vult eā locare z mutuantis custodit domū a ruina ne destruat z nō valet argumētū. Iste bz vsūm eq̄ p̄ter sortē. q̄ est vsurarius. bz enī addi. z p vsura nō facit cōp̄lationē et hoc est falsum. qz pascit.

Quarto quero. Vtrū recipiens domū in pign⁹ p qua mutuat. l. vsqz ad annum: licite possit pacisci qz si ille non reddat sua. A. in termino p̄dicto: dom⁹ illa intelligat vendita p dictis. c. Rñdit S. Ber. qz pensari debet valor domus z q̄ntum excedit p̄cū. Debet etiā p̄putari si creditor recepit

usufructu de dicta domo: que si accepit iudicari non dicitur in aliquo dampnificat. imo si aliquis non tamen domum restituere tenet. hanc etiam dictos fructus perceptos reddere vel in sortem computare. si tamen dampnificaret de pecunia sua posset petere interesse. si vero creditor sine illo qui mutauit non recipit fructus de domo illa cum superfluitas valorum domus cedat in penam debitoris. si uero qui mutuum accepit. presupposito quod bona fides in actu inuenitur. quod uidelicet creditor dum mutuaisset credebatur illi esse solutus. quod profecto si hac intentione mutuaisset credendo. uidelicet illi non esse solutus. usurarius esset. si autem credebatur illi esse solutus tunc possit lucrifacere domum. **Ita** hec pena in actu apponitur. ut metu pene debitor certo die soluat. quod quidem licet. extra de arbi. dilecti. **Con. No.**

Usura. vi. In actu pmutatiois.

Urimo quod. **U**trum ars capsona sit licita. **R**esponsum. **f**in **A**lex. de alexan. quod hec ars necessaria est ad utilitatem peregrinantium. et aliorum qui circumuenerunt diuersas regiones et ad commutationem rerum; sine qua non est uita humana. **R**esponsum etiam commutatio necessaria est quod comode fieri non potest sine numismate. **N**on enim in diuersa loca et remota portari possunt res comode ad pmutationem faciendam. **E**t ideo necessaria fuit numisma et ars capsona. propter diuersitatem numismatum. hec autem commutatio artis capsonie non habet rationem mutui. quod non spatium lucrum propter dilationem temporis nec iteque capsoni reddunt res eadem specie uel numero. quod dat moneta unius generis et recipit alterius. puta. dat turoneses et recipit bononienses uel econuerso. nec potest dici emptio uel venditio proprie: quia emptio uel venditio consistit in rebus appreciabilibus. quorum precia mensurantur et determinantur numismate. hoc autem genus fit in commutatione sola numismatum diuersorum generum. et ideo non est emptio et uenditio. sed si uel pliciter potest dici pmutatio. pmutatio enim dicitur uel uno modo generaliter quod aliquid datur loco alterius et sic comprehendit omnem commutationem. **S**ecundo modo dicitur quod res determinata ad utilitatem uite datur pro alia re determinata. **E**t hoc modo determinat de pmutatione in iure canonico. ut quod commutat prebendam cum prebenda uel hmoi. **T**ercio modo dicitur pmutatio magis determinate numismatum pmutatio. **E**t hoc modo ars capsona dicitur pmutatio **Con. predictis. f.** de may. in. iij. dicens quod sicut ars mercationum facta legitime est utilis et sicut mercatores sunt ualde utiles. quod aliquid habent in una regione quod non in alia ita pecunie pmutatores seu capsones. quod una moneta currit in una regione et non in alia. unde pro suo labore aliquid possunt lucrari licite.

Secundo quod. quod capsoni potest recipere lucrum pmutando ubi gra. strinlegus in anglia ualens quatuor turoneses et non plus. **P**one quod capsoni pro commutatione strinlegorum ad turoneses. aliquid accipit uel econuerso. an liceat cum non laboret plus quam usurarius. **R**esponsum idem **A**lex. quod numisma habet duplicem commutationem. **U**na ex natura rei sine pondere materia. **A**lia ex determinatione legis positue ex qua accidit quod frequenter aliquid numismatum generum in alio loco non tantum ualeat quantum ualorem dedit illis lex positiua. et ideo quod capsoni aliquid generum numismatum accipit non sine determinatione et ipositione legis. sed sine estimati-

tionem ponderis et materie. et aliud generum dat sine estimationem et ipositionem legis et fit ita recopensatione et equalitas inter datum et acceptum. copandoy ualorem numismatis dati. quod ualeat sine estimationem legis ad ualorem numismatum accepti. quod ualens tantum sine natura rei ad pondus fuerit ibi iusticia sillis illi quod est in emptioibus et uenditioibus. quod recopensatio fit habet pro maiore et aptiore utilitate dati apud accipiente a capsoni quam recepti ab eo.

Tercio quod. **P**one quod datur marca argenti pro alia marca argenti soluenda et recipienda certo termino. ut iste commutat usura. **R**esponsum **A**lexan. de alex. quod aut uerisimiliter scit quod marca sit plus ualitura tempore solutionis utputa. si quod det marca argenti pro alia recipienda tali tempore quod magis requiritur multum presumitur sic mutans est quod gratum lucrum ratione temporis. **P**one etiam in hoc casu et sillis fieri distinctio s. posita. **U**sura. j. v. **V**enditio fructus. **A**n. f. mutuaui soluz ob seruiciu. **A**n. f. erat fuatur uel non. et an auferat libertatem debitori se liberandi uel ne. et an uerisimiliter dubitet ut res plus uel minus ualeat tempore solutionis. nam tunc possit excusari ratione dubij. **I**dem iudicium est quod spes pro spem puta granum pro grano. uinum pro uino. oleum pro oleo ad certam mensuram datur. **Con. Donal.**

Quarto quod. **A**liquis habens spatium pecunie: quam timet futuro tempore minorada suo precio sine statuta lege positue uel diuini terre. an liceat sine uicio usure mutuo dare dictam pecuniam. hoc pacto ut sibi reddatur in equali precio quod est cum eo datur. **R**esponsum **A**lex. de ale. uel multum quod non. **A**liis autem quod sic. quod aliud est in mutuo spare lucrum. aliud est uitare dampnum. primum non potest fieri sine iniuria dei: nec sine iniuria proximi. **Q**ui autem euitat dampnum deo iniuriam non facit cum hoc nulla lege prohibeat nec proximo fit iniuria. quod non ledit proximum suum quod euitat dampnum suum.

In proposito autem si mutuas magis querit uitare dampnum suum quam hinc lucrum: debitor autem nihil minus accipit tempore mutuatiois quam reddere teneat nec erat uerisimiliter pecunie esse minus ualitura quam ualebat tempore mutui. quod uilificatio huius pecunie non accidit ratione dilatationis temporis. sed ex uoluntate legislatoris. uide s. **R**est. v. ubi habes multa singularia de hac materia. uide tamen. q. quam foueat **L**u. ro. in suis singularibus de magno mercatore quod scit de ordine dato in pmutio quod eras minus ualebit frumentum et ille uendidit: non notificando emptoribus de ordinatioe predicta. **E**t dicit quod prebetes possunt agere mercatorum illi ad interesse sine **S**uil. p. l. fraus et l. p. lege. ff. de legi. **P**lacet **B**ar. in l. q. ro. ff. de ac. emp. et **B**al. in l. ij. de pi. et co. rei ven. pro hoc tex. in l. si uina. s. plane. ff. de pi. et co. rei ven. et ibi sic dicitur.

Plane si intelligeret uenditor non duraturam bonitatem usque ad diem quod tolli debet: nec amouit emptorem. tenebit. hec ibi. **N**ec tamen lex iudicis meo parum facit ad ipositionem. nam loquitur de uino disposito ad corruptorem et sic non habet suam bonitatem intrinsecam. et ideo uendens tale uinum ac si habet bonitatem intrinsecam. tenetur ad restitutionem. sed de mercatore uendente granum: scilicet quod eras debeat mutari preciu ex dispoie statuti. eo quod quantum tale granum uendit tantum ualeat et etiam habeat suam bonitatem intrinsecam. **E**t in hoc non querit lucrum principaliter. sed solum euitare dampnum. quod nota.

Quinto. **P**one quod depositum pecunie apud capsonem sine aliquo pacto. quod capsoni cum dicta pecunia multum

scilicet lucratus et soluit mihi pecuniaz. puta. xx. p. c.
Quod querit vtrū ista sit usura. Quidam dicunt
 qd aut depositi sub spe istius remuneratōis. et tūc est
 usura. secus si simplr. Et in hoc stat dicto meo. qz
 est qd d pscia. **B**al. vō in. l. j. c. p. socio. dicit qd aut
 talis depositi in spē. et tūc qz ipse illicite vsus est pe
 cunia deposita. omne lucz inde pueniēs dz mihi
 restituere. qz locupletior ex re mea factus est. ff. de
 ne. ge. l. q sine vsuris. h̄ hoc intellige in foro iudicia
 li: qz iura hoc illi infligunt in penā. **P**ena at in fo
 ro pscie nō est soluēda de necessitate. vt dicit glo. i
 ca. fratritas. xij. q. ij. nisi seqt p̄demnatio p iudicē
 aut saltē snia declaratiua. vbi snia dispositiua fie
 ret p ius positiuū. vt dictū est sepi. vel vbi depo
 nēs eēt damniū passus. qz forte repetisset pecuniaz
 suam et h̄c nō potuisset: et p̄ hoc damniū passus.
 nam tūc depositariū ad interesse tenet. aut vsus est li
 cite. qz deposueram ad numer. et tūc si aīo donan
 di et sciens se nō teneri: liberalit̄ dat. maxime si de
 ponēs a pncipio nō h̄uit intentōz depūataz. p̄t il
 lud retinere cū bona pscia: qz ē mera donatio. aut
 dat ex qdam eq̄tate: q̄ sepe mouet debitores ad re
 muneratū. et idē est. **A**ut dat credēs se teneri ex iure
 necessitatis: cū nō teneret. et tūc fm **B**al. licite reci
 piat nō habuit a pncipio aīm fenerādi. als secus
Mam obligatio antidotis iustam parit retentōez
 p̄ erroz soluti. vt. ff. de fideius. l. si testō. §. j. nisi eēt
 erroz facti: vt qz putabat p suum. pcuratorē esse. p
 missum: cum nō esset. tūc nec de iure iudiciali nec
 pscientiali retinere p̄t.

Sexto q̄ro. **C**ampfor: cābiendo. vel pmutando
 recipit vnum denariū p flor. vel in distāti loco fa
 cit pecuniā numerari: et ego h̄ do. an sit usura. v. g.
Numero campfor: p̄si? c. p. re. q̄ p̄si? dari facit.
Quid iur? **R**ū. d. **A**u. vī q̄ sit usura. qz q̄rit fru
 ctum de pecunia q̄ nō p̄t. **I**n p̄num facit: qz nō ē
 mutuū: h̄ pmutatio. **I**tē q̄ in loco distāti pecuniā
 nūerari facit: inscipit in se piculū. h̄ac. q. format **J**o.
 de li. in. c. fi. de vsur. et ibi post multa dicit qd nō v̄
 bene excusabilis nisi attēto interesse. qz attēto subie
 cto pecunie est inuendibilis. qz oīm rez estimatio
 est. ff. de fideius. l. si ita. **C**oncludit finalr qd vbi p̄
 recipiat: nō est bene tutus in pscia. h̄ si v̄z foret.
 h̄mōi cambia non fore. licita multi damnarēt et
 iō ego puto licita fore. dum tū debito mō celebrēt
 hoc est qd moderatū lucz recipiat. **E**t dico qd h̄ nō
 inuenit mutuū. vnde vsura nō p̄t dici. nec inue
 nit aliqd qd p̄sciam edificet. **D**ū dico qd in p̄mo
 casu. si tibi cābio flor. aureū p moneta. vel ecōtra
 et in vtroqz casu volo vnum denariū veri valoris
 iaz nō illud volo. qz tibi vendā pecuniaz q̄ est inue
 dibilis. nec ad pecuniaz respectū h̄cō. h̄ ad interesse
 meū respectu laboris opaz. pensionū. fictoz. sala
 rior: factor: et expensaz q̄ subeo h̄mōi artē exercē
 do. insup picula et labores plerūqz talibz cōtingere
 solent: iō ex his cābijs p̄t sumere moderatū lucz
 rōne interesse. secus aut de eo q̄ hanc nō exercet ar
 tem. nec p̄ hoc opus iminēt sibi pericula. nec h̄z
 inde labores. nec expēsas. ex q̄ rōne interesse possit
 inde h̄c lucz. et fm hoc p̄sentenduz est p̄me opi.
Idez tenet **B**al. dicens qd talis p̄ctus est licit? iure

gentiū et necessari? et munit? rōe naturali. eo qd cā
 pfo: pericula viar: et damna nuncioz subit. vt. ff.
 de nau. fe. l. periculi. et ff. de ac. et ob. l. traectitie. §.
 de illo. **E**t si aliqd plus lucrā iste campfor: licite lu
 crum sumit. qz industria accedit rei licite. vt no. ff.
 ad. l. fal. l. si heres. **P**reterea numeranti. et licitū est
 pacisci qd ei reddant. ix. tū. quia minuere forē
 non est peccatum. augere autem sic. vt est tex. no
 tabilis. ff. si cer. pe. l. rogasti. §. si tibi. **A**dbuc tū de
 non exercente h̄mōi artē. i. cambiente minutim
 p̄t non irrōnabiliter dici. qd vbi talis recipet ali
 qd lucrum moderatum minus tū q̄ p̄suetum sit
 accipe ab alijs tenentibz factores et. non esset con
 demnandus. **C**um hic etiam concernat aliquod
 interesse. puta amissionem temporis in numeran
 do et huiusmodi. et debitor minus soluit h̄ic q̄
 si accederet ad deputatum ad hoc. **E**t sic hoc fit
 ad vtilitatē vtriusqz partis. ergo videtur licitum.

Et ex p̄dict? habes an licitum sit cambium qd
 fit p lrās: vt fit quotidie. **E**t concludendum est qd
 sic. tum qz ibi non est mutuū: h̄ pmutatio numi
 matis. ad numisma. tum qz est ad vtilitatem vtri
 usqz pris. nec em̄ sine tali cambio mercantie exerce
 ri possent. tum rōne interesse vt dictū est. **M**ota tū
 fm quosdam qd duplicia sunt cambia. i. realia. qz
 vt plurimū realit̄ deducunt. **Q**uedam vō causa
 lia q̄ a qbusdam appellant cābia grossoz a qbus
 dā cābia sicca. **E**t in p̄mis cambijs. i. realibz triplr
 p̄t inuenire lucz. p̄mo rōne custodie. et de hoc d
 ctum est s̄. scdo p̄t inuenire lucz rōne p̄cie. v̄b. a.
 plus valet floren? senēsis semis q̄ alibi. **E**t silr flo
 rentie florentin?. silr ducat? venet?. et sic de alijs.
Prop̄tea si pura et sola rōne cābij. p̄t monerā pl?
 valentē in p̄ria patria q̄ in aliena inueniat lucz
 nō cadit ibi usura. v̄b. q̄. si q̄s ultra montan?. **A**d
 ducatos venetos venecias itēdebat ferre et ibi eos
 expendere. et inueniens campforē in patria sua
 h̄ntem tabulaz cābij in ciuitate veneciaz. sibi tra
 dit eos ad forē cābij veneciaz. si nihil aliud hic in
 tendit: nō est ibi usura. i. plus p̄dicti duc. veneti
 valeant in venecijs q̄ vbi tradit eos. **V**erūtāmē
 si ex hoc qd ducatos p̄dictos p̄us tradit ultra mō
 tes q̄ recipiat in venecijs cambium eoz. intendat
 aliquod lucrum acquirere. tunc prior traditio in
 duit mutui rationem. **E**t est ibi usura. **D**. autem
Au. dicit p̄dictum casum esse licitum. quia cur
 sus monete operat̄ excessum in valore fm locoz
 diuersitatem. **P**lus enim valet hic florentie flozē
 tinus q̄ alibi. et sic de singulis. **E**t est alia ratio. scz.
 periculi. **N**on em̄ vendit pecunia q̄ est inuendi
 bilis. h̄ tantum hic soluit quantum ibi numerat.
Mam tantum valet hic flor. cū vno denario. q̄n
 tum ibi florenus sine denario. **H**oc etiam operat̄
 monetaz diuersitas. **Q**ūqz em̄ tantū valēt venecijs
 c. duc. q̄ntū florentie. cv j. flozē. aliqū plus. aliqū
 minus. non ergo plus soluit: h̄ tantūdem. **I**tem
 si aliquid plus valent: illud plus cōputabit rōne
 periculi. et vt subueniat salarijs ministroz et pens
 onum. et ne frustra operas ponat et sudorem in ali
 oz vtilitatē. **T**ercio in p̄dictis cābijs lucz p̄t in
 uenire rōne monete. **S**unt em̄ monete qdam q̄

Ufus clauium

nō tñ in p̄ria patria s̄ q̄si vbiq̄ maiorem cursuz
maiozemq̄ valorem hñt q̄ alie monete: sicut patz
de ducatis venet̄. bononis antiq̄s z silibz. In sup
p̄dicte monete q̄ i tali p̄cio maiori sunt. adhuc ma
gis in vna p̄ria q̄ in alia currūt z cari⁹ estimāt. De
hac materia vide s̄. *Usura. j. circa fi. Itē aliū casū*
de hac materia vide s̄. Usura. ij. q. xiiij. Circa autē
cābia casualia siue grossoz q̄ celebrant hoc mō. Et
ponat casus in forma. Naz cū ego indigeā i florē
tia. x. lib. grossoz. z ibi recipio p̄ illis a cāpore. cvj.
flo. aut plus vel min⁹ fm q̄ tūc florētē talia cābia
currūt z fm q̄ ibi valent. x. lib. grossoz. demū ad
vnū mēsem teneor sibi restituere tantū q̄ntū. j. x.
dies p̄putandos a die celebrati p̄t⁹ valebūt. x. lib.
grossoz in ciuitate veneciaz: q̄ q̄dem aliq̄n pl⁹ va
lent q̄ receptū sit a me. aliq̄n etiāz min⁹. p̄tea cā
p̄sor aliq̄n p̄dit aliq̄n lucrāt. lz cōiter inde suscipiat
lucuz: q̄rit an liceat. Rñ. san. Ser. q̄ talis p̄t⁹ oī
no est illicit⁹. Dumo q̄ ibi ē p̄ctus mutui cū inten
tōe recipiēdi vlt̄ forte hinc ad mēsem. qd̄ ē p̄bitū.
Sēdo. q̄ spat̄ lucuz numi: qd̄ nō licet. lxxviij. dis.
eiciens. Tercio ē illicit⁹. q̄ cū damno pximi. s̄. re
cipientis pecuniā ad cābium. cū exp̄ientia teste. q̄
ingrā est oīm: talia cābia sunt hodiernis t̄pibz s̄
mersio z destructio oīm ciuitatū. Idē tenet archi.
flo. in suo tractatu de cābijs. lz q̄daz teneant talia
cābia licita fore. z q̄ ibi nō est p̄t⁹ mutui: s̄ p̄mu
tatōis. z hanc opi. seq̄t. d. f. de triuisio. j. v. doct.
aduocat⁹ p̄sistorial⁹ in q̄dam p̄silio sup̄ dicit cābijs
edito. Prima tñ opi. v̄ tutior. Idē dōm s̄ archi.
flo. de cābijs q̄ celebrant in cōem modū loq̄ndi p̄
lōdres. aut bruges z hñdi.

Ufus clauium. Quo ad

U absolutōis formā. z spālē z cōem. Quo
ad spālē. s̄. sup̄ exercōicatōe maiori. sciēdū
q̄. v. requirunt. Primo q̄ absolūēs p̄t̄ē absoluen
di hēat ordinariā siue delatā. al̄ absolutio ē nulla
ē de pe. z re. oīs. imo sepe ip̄e absolūens remanet
ligat⁹ cū singularit̄ absolūto. vt in de. religiosi. de
p̄uul. Alia q̄tuor vide s̄. Absolutio. v.

Quis autē modus fuerit in absolutōe ab exercōica
tōe maiori. Dic q̄ expoliat exercōicat⁹ vestibz. z po
net se ante iannaz ecclie p̄stratū. vel flexis genibz
corā illo q̄ dz eū absolūē. q̄ absolūēs tenebit v̄gas
vel corrigiā in manibz dōo psal. Miserē mei de⁹.
vel aliū psal. p̄nialē v̄berādo eū sel̄ in q̄libet v̄. vel
magis vel min⁹ vel acri⁹ fm q̄ntitatē p̄t̄umacie. z
post psal. dicat gl̄ia p̄ri zc. postea. kl̄. xp̄el. kl̄. p̄ n̄r.
Et ne nos. postea dicat v̄. Saluū fac fuū tuū. vel
ancillā tuā. vel fuos tuos. v̄ ancillas tuas si pl̄es
sunt. nihil p̄ficiat inimic⁹ in eo vel in ea vel in eis.
Esto ei vel eis dñe turris fortitudinis. A facie ini
mici. Dñe exau. zc. Dñs vobis. zc. oīo. De cui p̄
p̄uū est misereri sp̄ z p̄cere suscipe de p̄catōz n̄ram.
z hūc famulū tuū: quē exercōicatōis cathena p̄strin
git: miseratio tue pietatis absoluat p̄. x. d. n. Amē.
Postea dicat. Auctē dei oīpotētis acbtōz ap̄loz
Petri z Pauli z ecclie sancte romane z n̄ra: absol
uim⁹ te a tali sn̄ia z restituum⁹ te cōionit̄ p̄cipatōi
ecclie z oīm fidelium. z eccl̄iasticis sacris. Nō tñ

fm glo. Ray. q̄ si papa mādāt vel legat⁹ aliquem
absolui i forma ecclie. et illa om̄issa tenet absolutō.
Nec em̄ sic mādāt absolutio sub p̄ditōe vt sic de
mū hēat p̄t̄ē absolūēdi si fuauerit formā: s̄ duo
mādant. s̄. q̄ absoluat z q̄ formā ecclie fuerit. Sec⁹
tñ v̄ dōm si papa mādāt aliquē absolui in forma
p̄fessionalis. vt in indulgentijs plenarijs. naz illa
forma nō fuata nihil fit. Forma autē p̄fessional⁹ pa
pe sexti q̄rti talis est. Dilecte fili. z. j. Nos tuis sup
plicatōibz inclinari: p̄cedim⁹ tibi vt aliquē idone
um p̄fessorē p̄sibz secularē vel religiosum in tuum
possis eligere p̄fessorē: q̄ vita tibi comite in calibz
aplice se. refuatis: sel̄ dūtaxat. In alijs v̄o q̄tiens
fuerit opportunū. p̄fessione tua diligent̄ audita p̄
p̄missis tibi debitā absolutōz impendat. z in iun
gat p̄niaz salutarē. Qz p̄fessor quē duxeris eligē
dum oīm p̄ctōz tuoz de q̄bz corde p̄riueris z ore
p̄fessus fueris. etiam semel dūtaxat in mortis az
ticulo plenariāz remissionē tibi in sinceritate fidei
z v̄nitate sancte ro. ecclie. z obedientia ac deuotōe
n̄ra. vel successoz n̄roz ro. p̄o. canonice intranti
um p̄sistenti: auctē aplica p̄cedere valeat deuotio
ni tue tenore p̄ntium indulgem⁹. Sic tñ q̄ idone
us p̄fessor de bis de q̄bz fuerit alteri satisfactō im
pendēda. eam tibi p̄ te si sup̄iueris vel heredes tu
os: si forte tūc transieris faciēdam inuigat. quā tu
vel illi facere teneam⁹ vt p̄fer. Et ne qd̄ absit. an
hm̄oi grām vel p̄cessionē reddaris. p̄cliuoz ad illi
cita impostoz p̄mittēda: volum⁹ q̄ si a sinceritate
fidei. v̄nitate ro. ecclie. ac obedientia z deuotione
n̄ra v̄l successoz n̄roz ro. p̄o. canonice intrantiū de
sisteres. aut ex p̄fidētia eiusdē p̄cessionis vel remis
sionis aliq̄ forsitan p̄mitteres. p̄cessio ac remissio ac
p̄ites s̄e nullaten⁹ suffragent̄. Et insup̄ p̄ v̄num
annū a t̄pe q̄ p̄ns grā ad eoz p̄uenerit noticiā cō
putando: singulis. vj. ferijs ip̄edimēto lt̄imo cessā
te ieiuent. z si p̄dictis ferijs ex p̄cepto ecclie. regu
lar⁹ obfuantia: inuicta p̄nia. voto. vel als̄ ieiuna
re teneant. vna alia die singular̄ septimanaz eius
dem anni. q̄ vt p̄mittit̄ astricti nō sint: ieiuent. z
si in dicto anno vel aliq̄ eius p̄te eēt impediti. an
no seq̄nti. vel als̄ q̄ p̄mū poterint mō sili supplē
hm̄oi ieiuniū teneant. Porro si forsitan als̄ pl̄iba
tū ieiuniū in toto vel in p̄te q̄modocūq̄z adiplē ne
q̄uent comode. eo casu p̄fessor p̄dict⁹ ieiuniū ip̄m
in alia pietatis opa p̄mutare valeat. put aiaz sua
rū saluti expedire videbit̄. q̄ ipsi oratores pari mō
debeant adimplē. Alioq̄n p̄ns p̄cessio. quo ad ple
nam remissionem hm̄oi dūtaxat. nullū sit robor⁹
vel momētū. hec ibi. Nota tñ q̄ lz in hm̄oi plena
rijs indulgentijs dicat q̄ q̄s possit eligere p̄fesso
rem zc. q̄ possit absolūere illū ab omnibz peccatis
criminibz. excessibz z in casibz etiam sedi aplice re
fuatis. z in q̄bz se. aplica eēt p̄sulenda. q̄ nihilomi
nus talis p̄fessor nō p̄t se intrromittere de casibz
refuatis p̄ p̄cessum curie. nec etiā p̄ sextinam. quā
hēs in fine huius opis. in qua p̄tinet summarie fe
re totus p̄cessus curie. Et hoc nisi de p̄dict⁹ casibz
spāliter z exp̄sē in huiusmodi indulgentijs mētio
habeat.

Forma autē p̄munis absolūendi a p̄ctis hec est:

Miserere tui etc. Indulgentiam etc. Postea dicat
 Dñs nř iesus xps absoluat te. Et ego auctate sua
 qua fungor in qtuoz possim et debeo absoluo te ab
 oī vinculo excoīcatōis mioris si teneris. et restituo
 te sanctis sacris ecclesie si indiges. Iteruz absoluo
 te ab oībz peccatis tuis p̄fessis et oblitis mortalibz
 et venialibz et circūstantijs eoz quōcunq; et quali-
 tercūq; offenderis deū creatorē tuū. aiām tuā. et p̄-
 primū tuū. Et oīa bona q̄ fecisti et facies et aduersa q̄
 sustinūisti et sustinebis sint tibi in p̄niam et remissi-
 onē peccatorū tuoz et in augmentū gr̄e diuine. In
 no. p. etc. Et no. q̄ imposito manus sup caput ip-
 sius p̄fidentis nō est de necessitate. h̄ de cōgruitate
 Itē nota q̄ supradicta forma absolūēdi ab excoīca-
 tione maior nō est de necessitate obseruāda. nisi in
 excoīcatōe notoria. sed si esset occulta. Immo etiā
 si esset notoria et absolūēs nō seruet dictā formā:
 licet peccaret. tñ absolūtio tenet.

Forma aut̄ absolūtiōis plenarie hec est. Misere-
 tur etc. Indulgētiā etc. Dñs nř. i. x. te absoluat. Et
 ego auctate ip̄si et beatorū Petri et Pauli ap̄lōnū
 eius. in hac pte tibi p̄fessa et mihi cōmissa absoluo
 te ab oī inia excoīcatōis maioris. et minoris: suspen-
 sionis et interditi si teneris. et restituo te vnitati si
 deliū et sacris ecclesie. Itē eadē auctate ego te absol-
 uo ab oībz peccatis tuis p̄fessis: cōtritis. et oblitis et
 circūstantijs eoz. Et auctate dei oīpotentis. et be-
 Pe. et Pau. et auctate summi pon. A. pape in hac
 pte tibi p̄fessa et mihi cōmissa. in q̄tū clanes sancte
 ro. ecclesie se extēdunt. et in q̄tū debeo: ego te absol-
 uo ab oībz penis tibi in purgatorio debitis p̄pter
 culpas et offensas q̄s p̄ deū et primū tuum et aiām
 tuā p̄misi. Et in q̄tū mihi p̄mittit: ego restituo
 te illi in nocētie in q̄ eras qñ baptizatus fuisti. et ple-
 nissimā tibi confero absolūtiōē et remissionē oīm
 peccōz tuorū. In noie p̄is etc. De absolūtiōe ab ir-
 regularitate et suspēsiōe vide s. Absolūtio. vi.

Usus et usufructus.

Que dñia sit inter eos: Dic q̄ si vsus vi-
 ridarij ē tibi relicus. rosas et fructus viri-
 darij poteris sumere ad vsū tuū. h̄ alij nō poteris
 v̄dere nec dare. h̄ si usufructus sit tibi relicus. tunc
 potes v̄dere et dare: et ad vsū tuū h̄ poteris.

Quid aut̄ sit usufructus: Dic fm̄ Bar. l. ij. q̄ est
 ius alienis rebz vtēdi et fruēdi: salua rez s̄ba: q̄ est
 ius in corpore: q̄ sublato. et ip̄m tolli necesse est. ff. e. l.
 ij. et in sti. e. in prin. vbi p̄dicta habent. Dicat fruēdi
 ad dñiam nudi vsus. q̄ munus ē in vsu q̄ in usufru-
 ctu. Nā is q̄ fundi nudū vsū h̄z. nihil vltēri h̄ie in-
 telligit q̄ vt oleribz: pomis: floribz: feno: lignis et
 h̄mōi ad vsū quotidianū v̄tā. In eo q̄z fundo
 eaten? ei morari liceat vt tñ dño fundi molest? nō
 sit neq; bis p̄ q̄s opa rustica sūt ipedimēto sit. nec
 vllt alij ius qd h̄z: aut v̄dere aut locare: aut gratis
 p̄cedere p̄t. cū is q̄ vsufructū h̄z possit hec oīa facē.
 In sti. de vsu et ba. et ibi etiā dī si q̄s edū vsū h̄z ha-
 eren? ius h̄ie intelligit. vt ip̄se tñ h̄ter. nec hoc ius
 ad aliū trāsserre p̄t et vix receptū v̄t vt hospites ei
 recipe liceat et h̄itare cū vxore sua liberisq; suis. Itē
 q̄ libernis: nec nō alijs liberis p̄lonis. quibz nō mi-

nus q̄ seruis vtē h̄itandi ius h̄eat. Itē is ad quē
 serui vsus p̄tinet. Ip̄sētm̄ opa et misterio ei? v̄t p̄t
 Ad aliū v̄o nullo mō ius suū trāsserre ei p̄cessuz ē.
 Idē iuris ē in iumēto. h̄ si pecoris vel ouū vsus le-
 gat? fuerit: nec lacte: nec agnis. nec lana vtē vsua-
 rius. q̄ ea in fructu sūt. Plane ad stercoīdū agrū
 suū pecoribz v̄t p̄t. Et si cui h̄itatio legata fuerit si
 ue aliq̄ mō p̄stituta sit. nec vsus v̄t nec usufructus
 p̄cessus. h̄ q̄li p̄p̄t aliq̄d ius. q̄ h̄itatio h̄itibz p̄p̄-
 rez v̄tilitatē fm̄ Marcelli iniam. n̄ra decisione p̄-
 mulgata p̄misi. n̄ solū i ea degere. h̄ et alij locare
 Quid si testator dixit. Relinq; vxorē meā dñiam
 et usufructuā: Bar. in l. ticia. §. ticia. de le. ij. di-
 cit q̄ illa v̄ba vident p̄tinere repugnātiā. q̄ nō p̄t
 q̄s esse dñs et fructuari? vt. l. usufru. ff. si usufr. pe.
 Cū dicitur illud v̄bū. dñia. positū in hac dispōe: nō
 ipostat q̄ videat reliq; dñiū bonoz. h̄ p̄eminētiā q̄
 dā in domo. sic erat p̄minēs aū mortē viri: vt. l. j.
 ff. re. amo. et l. j. §. si vir. ff. ad sil. Et hoc et Spec. in
 ti. q̄ si. sint le. Et hoc colligit ex cōi vsu loquēdi. q̄
 hoīes appellāt vxores dñas dom? vt. ff. de an. le. l.
 ticia. Et et lex eas appellat dñas: vt. d. l. j. et d. §. si
 vir. Hoc etiā p̄z: q̄ testator aliū heredē fecit. v̄t n̄
 est verisile q̄ voluerit vxorē h̄ie dñiam rez. et aliū
 fecerit heredē inuacū. Et ista interpretatio ē cōis et
 bona. siue sint instituti filij. siue c̄nei. Scdo notat
 Bar. q̄ in hac dispōe ponit v̄bū. et usufructuā
 Et istud fauore filioz interpretatū ē cōsuetudine: q̄
 ad sola alimēta p̄origat. vt no. glo. in l. j. A. si scdo
 nup. mulier. als in c̄neo de iure d̄z h̄ie vsufructuz
 oīm bonoz deducta falcidia: vt. l. vxorū mee. ff. de
 vsufr. le. et ff. de vsufr. l. oīm. Et eodē mō puto di-
 cta v̄ba debere intelligi. si simplr p̄ferant: vt relin-
 q; vxorē meā dñiam. vel relinquo vxorē meā vsufra-
 ctuā bonoz meoz. Et si relinquat vsufructua-
 ria vnus fundi: tunc cessat dicta p̄suetudo et debz
 h̄ie vsufructū. Et ita sentit Qdo.

Quero ponamus q̄ testator instituit extraneuz
 et filiū. et vxorē reliq; dñiam et usufructuā. Bar.
 in. d. §. ticia. dicit q̄ q̄tū ad filiū v̄ba illa importāt
 alimēta tñ. h̄ p̄ pte extranei h̄bit vsufructū sue
 p̄is. Cum em̄ fauore filioz sit introductū q̄ h̄eat
 alimēta tñ. nō extendit ad extraneū.

Quero. Bone q̄ fili? est institut? et c̄neus sibi
 substitut? et vxorē reliq; dñiam et usufructuā. et
 hereditas denenit ad substitutū. q̄d d̄z h̄ie mulier
 Rū. Bar. vbi s̄. q̄li loq̄mur i substōe vulgari. die
 q̄ d̄z h̄ie vsufructū. Cū a substituto cepit h̄ie vires
 vt. l. q̄ fundū. §. q̄ filiū. ff. ad. l. fal. Et in p̄sona sub-
 stituti q̄ est extrane? cessat interpretatio p̄suetudis.
 Et v̄t casus in. l. et si §. ff. de vul. et pn. Et in substi-
 tuto pupillariter ad quē hereditas denenit q̄d d̄z
 h̄ie ista vxor? Pōt dubitari. tñ v̄t q̄ debeat h̄ie ali-
 menta. q̄ filius fuit heres p̄is. et sic iam legatuz ex
 p̄sona filij cepit vires h̄ie. ergo substitutus nō pōt
 teneri in plus q̄ pupillus. d. §. qui filiū. Idē videt
 tenere Imola in. d. l. et si contra.

Sed quero an possit inueniri modus vt etiam
 extantibz filijs maritus possit relinquere vxori. nō
 tñ alimēta. sed etiā vsufructum oīm bonoz
 suoz: Dic q̄ sic. si marit? in testamēto diceret. Et

Ufus et usufructus

quod illa verba relinquo vxori meam dominam et usufructuariam prout hinc aliquam dubitationem in iure. de cetero mee voluntatis esse. ut habeat non solum alimentam etiam ex tantibus filiis. vix etiam usufructum bonorum meorum tunc ei deducto usufructu legitime filiorum. habebit integrum usufructum aliorum bonorum. Et per hoc videtur textus in auctoritate de tri. et se. §. prohibemur. et in l. vxori mee. ff. de usufructu. l. e. Et hoc est optima cautela pro vxoribus. Et predictis etiam collige quod si testator dicit. Relinquo vxori mee etiam. extantibus filiis. quod si postea filii moriantur viua matre. quod tunc matrem habebit usufructum omnium bonorum imo secundum Bar. cep. et proprietaria. allegat ad h. Bar. in l. sicut in annos. quibus modo usufructu. amit.

¶ Quid autem si dicit relinquo tunc fundum ad usufructum anticum? R. Bar. cipola in tractatu suo de seruitutibus. quod est relicta proprietatis. Sicut quoniam dicit relinquo fundum ad gaudium. p. l. peculus. ff. de usufructu. Et ibi. d. Flor. qui hoc dicit vix. si extranei sunt instituti. secus si filii. Et placet in p. scia. l. alij indistincte velint quod proprietatis sit relicta non usufructus.

¶ Vxor legatam habitatorum. seu usufructum habitatorum domus. quod id est. l. cum antiquitas. C. de usufructu. vxori sue. Et in eodem testamento legatam dictam domum alteri ad mentem dictum legatum vxoris? R. Bar. in l. S. pro. mo. ff. de usufructu. l. e. quod non per textum. illud. vbi habet quod legato generali habitatorum vel usufructu non derogat per legatum proprietatis. Et addit quod in legato habitatorum concurreret ambo. ut l. si alij. ff. e. quod tene metum. quod quotidiem relinquantur predicta pluribus: et postea dicit testator vxori lego usufructum. quod in usufructu omnes concurrunt. hec Bart. Et per dicta. l. si alij. p. cludit Lu. ro. quod si testator legauit vni fundum: alteri usufructum fundi. intelligitur legasse vnicuique ipso dimidium usufructu dicti fundi. secus tamen dicit in iudicis sententia ut l. et puto. ff. famul. her. quod verum est si aliud de mente non constet.

¶ An autem usufructus extinguatur per ingressum religionis? R. Bar. in l. pe. l. e. dicit quod non: ut in aucten. ingressu. C. de sa. san. ec.

¶ An autem exhereditatio perdat usufructum? vide §. filius. i. ff. Queritur de. q. quidiana. Donec legatarius promissit aliquid quod si testator sciisset sibi non legasset. tamen igitur: ut quod vxori eius adulterauit. An legatarius repellatur exceptio de? Glo. in l. fideicommissus. l. d. fideicommissus. videtur dicere quod sic. S. Bar. Dicit quod si nos ponimus legatarius hoc promississe viuo testatore. tunc dicta glo. pcedit sine scripto: si si ponimus hoc promississe post mortem eius. tunc habet maius dubium. quod non potest dici quod testator renouauerit tacite. cum causa non fuerit promissa eo viuo. et ideo tunc puto dominum quod legatum non extinguitur si a legatario auferretur tanquam ab indigno: ut notatur in l. sorores. C. de his que. ut indi. hec Bart. Et sic ex predictis videtur dominum quod talis legatarius possit tenere cum bona predicta dictum legatum donec per iudicem aliter indicatum fuerit. secus tamen videtur dominum si testator diceret. Relinquo vxori mee. l. si caste. vixerit. Nam si postmodum fornicet non poterit esse in predicta hinc illa. C. seu usufructum. Et hoc non.

¶ Quid si relinquitur alicui usufructus omnium bonorum nunquam tenet solvere eas alienum de ipsis bonis? R. Bar. de mente. Do. quod sic. secus si certarum rerum sit relicta usufructus. ff. de usufructu. l. si. Item secundum Lu.

ro. in suis singularibus usufructuarius tenet ad collectam fundi: ut l. q. ro. ff. de usufructu. l. e. S. hoc limita nisi tanta certolatio collectarum quod equaretur preceptio fructuum: tunc enim tenet proprietariis. In mundo habes glo. in l. q. p. cubina. §. q. ortos. de le. iij. Et illa glo. exclamat. S. et Bar. in l. bis verbis. de le. iij. Sic ergo usufructuarius tenet ad expensas suas. et ad collectas. et ad refectiones. Et Bar. in. d. l. si. expresse tamen quod ad usufructuarius omnium bonorum pertinet onus eris alieni Sed Pau. de castro in p. silio. c. c. lxxv. dicit quod principaliter pertinet ad heredem. nam vendet bona vel preterit bonorum defuncti per satisfactionem eris alieni. et sic usufructuarius scolarum etiam participabit in solutione eris alieni. et sic tanto minor est usufructuarius legatarius habebit Et dicit Pau. quod iura allegata per Bar. non valent. Nam secundum eum loquuntur in eo cui relinquitur bona pleno iure. l. proprietatis et usufructus. quod casus longe distat a nostro. Et sic p. cludit quod vterque. l. tam proprietariis quod usufructuarius participabit in solutione eris alieni. non autem totum onus est usufructuarius ut sentit Bar. Et hoc est textus exp. in l. si. §. si autem es alienum. C. d. bo. q. li. Et p. cludit Pau. quod dictum Bar. fecit multos errare. Idem tenet Nathaselanus in suis singularibus et dicit fuisse obseruatum bononie.

¶ Quid autem de onere legatorum: an sequatur usufructuarius omnium bonorum? Bar. in. d. l. si. dicit quod non. et si non ad usufructuarius. sed ad proprietarium. Hoc tamen intellige. put dictum est. de onere eris alieni.

¶ Sed quid in usufructuario? Sic secundum Lu. ro. quod autem in modo rei cui? mibi legat usufructus participat dominus: ut quod est domus ampla. et tunc tenet dominus tamen ad expensas aut participat solus usufructuarius. et ipse tenet. Casus est vnicuique in l. si domus. ff. de usu. et habitatione. Item si lego usufructum an alle infantis. valet et incipit valere cum ipse adoleuerit: aliter esset frustratorum. textus est singularis in l. si infantis. de usufructu.

¶ Legatarius est mibi usus magni pallacii. elegi per meo usu certam partem de eodem. an deinde possim variare et aliam habere? Casus est singularis quod non. in l. diuus. §. l. §. ff. de usu. et habitatione. hec Ludo.

¶ Quid si plures sint usufructuarii. vnus morietur? R. Bar. in l. Dir. acquirunt alij per sua iure accrescendi. ff. de usufructu. accre. p. totum. Ideo dicit quod quoniam totus usufructus amissus est redit ad proprietatem. Insti. eo. §. si per partem tantum amitteret. non rediret ad proprietatem ff. qui. mo. usufructu. amit. l. exceptis.

¶ Quid si usufructus relinquitur alicui quibusque pupillus puenit ad pubertatem. et infra annos pubertatis morietur pupillus. Item quod si donauit tali si a futuro respiciunt. et statim morietur? R. Bar. in l. Dir. non extinguit usufructus. C. eo. ambiguitate. Item quod tempore amittit non videtur: R. Bar. in l. Dir. Spacio. x. annorum inter presentes. et xx. inter absentes. C. eo. l. pe. Sufficit tamen quod per alium vtriusque. ff. eo. arboribus. §. usufructuarius usufructus autem vel usus legatus durat usque ad L. annos. secundum glo. in. c. possessiones. xvj. q. i. quod ista est vita longevi hominis.

Uxor. Vtrum vxor in secundo matrimonio possit de rebus communibus puidere filiis ex primo matrimonio? R. Bar. in l. Sul. si filij predicti non habent aliquam actionem.

contra matrē: nō p̄t illa p̄ phibitionē mariti aliqd̄ eis dare. Sed si h̄nt actōez p̄ matrē. vt qz obligata erat eos alere cū sint impuberes: vel ambo p̄iuges possidēt bona eoz. vel ex alia iusta cā. marit⁹ q̄dez tenet eos alere. qz m̄ cū suis onerib⁹ ad maritū trāsiuit fm̄ aliqz p̄suetudinē. h̄ tū qz marit⁹ h̄z ad ministratōz: vxo: p̄ illi⁹ phibitionē nō dz eos alere nisi in extrema necessitate. P̄t tū pcurare qz marit⁹ ad hoc p̄ iudicē p̄pellat. Si at̄ filij nullā h̄nt actōez p̄ matrē. nō tenet marit⁹. nec illa dz p̄ phibitionē eius aliqd̄ eis dare. For̄ mare: tū p̄t sibi in dubio largam p̄sciā. hec ille. Et hec de reb⁹ cōib⁹ vbi est cōsuetudo qz marit⁹ h̄at illaz administratōz z non vxo: vbi vō nō est talis p̄suetudo. possz vxo: sicut z marit⁹. cum in re cōi q̄libet habeat ius eq̄le. ff. p̄ socio. p̄ totū. de reb⁹ vō mariti claz est qz nō p̄t dare p̄tra eius voluntatē nisi in necessitate extrema: nisi fm̄ modos p̄dictos s̄. *Almosyna. ij.*

Quid si vxo: h̄ns virū pdigū celat aliqd̄ de reb⁹ cōib⁹ euz viro: Rū. si bona fide hoc faciat: vt sibi z viro loco z tpe. p̄viderat q̄ eas male cōsumeret. non peccat: nec tenet obedire viro si prohibeat aut sibi tradi petat. cum in tradēdo eū inuaret ad peccandum.

Vtrū vxo: teneat sequi virū q̄cumqz ierit: Rū. fm̄ *Buil.* vir tenet tunc vxo: sequi q̄n ex necessaria cā abest. h̄ vxo: tenet sequi virū ex q̄cumqz cā recedat. s̄. domiciliū trāsserēs. nisi vellet eaz trahere ad petm̄. extra de diuor. q̄siuit. secus si esset vagabundus. *xxiij. q. ij. si q̄s necessitate. Idē Ber. z. Ho.* Et addit *Host.* qz sicut in voto vltimario vxo: p̄t seq̄ virū vel remanere si voluerit. sic z in oī itine re voluntatis cū p̄posito reuertēdi. h̄ vbi trāssert domicilio p̄sice. tenet eū seq̄. Et vide glo. in. c. j. de cōiu. lepro. q̄ dicit mulierē nō teneri ad seq̄ndū virū z vagabundū. Dicit *Panoz.* hoc p̄cedere. nisi tpe p̄ctus m̄rimonij fuisset vagabundus. qz v̄t approbas se tunc mores suos. de q̄ vide bonā glo. in. c. vnaqz. *xij. q. ij.* Qd̄ tū intelligendū est q̄n vagat ex aliqua cā honesta. z nō als: vt sentit glo. in. d. c. si q̄s. necessitate. qz cū vagās peccaret. non eēt ei in p̄ctō p̄sentēdū. Addit tū *Ho.* qz si aliq̄ mulier hoc pacto vel p̄ditione: vel mō det alicui in vxo: qz sp̄ sil̄ debeāt morari z in certo loco. forte in domo amico rū ipsi⁹ mulieris. pactū seruandū est. In traditōe em̄ rei sue p̄t q̄libet qd̄ vult pactū apponere. Nec hoc est contra legē. imo pot̄ fm̄ legē. qz sil̄ morari debēt. d. c. si q̄s. Et sic dico pactū seruandū. nisi aliqua necessitas supueniat. q̄ impediēt. non posset marit⁹ comode remanere: puta. p̄pter inimicias capitales. infirmitatez aeris vel h̄mōi: qd̄ arbitrio iudicis p̄mittit. tunc em̄ vxo: tenet sequi virū z ne adulteriū cōmittat. qz tunc pactū contra legē inciperet esse. ar. d. c. vnaqueqz.

Vtrū marit⁹ h̄at in vxo: p̄tatem ordinariāz tam puniēdi: vinculādi: z verberādi: Rū. fm̄ *Panoz.* in. c. cū p̄tingat. de fo. cōpe. qz marit⁹ nō h̄z in vxo: p̄tatem ordinariā. nec h̄z eā in p̄tate sicut p̄ filiū: vt in. l. si vxo: . *A. de p̄di. inser.* P̄t tū eā castigare z verberare moderate fm̄ doc. in. c. quēadmodū. de iureiur. Nec ob. l. cōsensu. *A. de repu. qz dz*

intelligi q̄n verberat sine cā vel enormiter.

An aut̄ possit eā ex cā vinculare vel eā recludere: vide text. cū glo. in. c. placuit. *xxiij. q. ij.* q̄ dicit qz laic⁹ nō p̄t vxo: suā ligare. qz nō inueniēt exp̄ssū *Sec⁹* de vxo: clerici p̄ text. ibi. vbi d̄i placuit. vt si qz clericoz vxo:es peccauerūt: ne forte līiam peccandi plus h̄ant. accipiāt mariti eaz h̄c p̄tatem p̄ter necē: custodiēdi: z ligādi in domo sua. ad icuius salutaria nō mortifera eas cogētes zc. Idē die de p̄ie respectu filij. nō em̄ h̄z in eū iurisditōz ordinariā. P̄t tū leuiter corrigere e⁹ delicta. z etiā ip̄m tradere iudici: vt eū iuste puniat vt ē tex. notabilis in. l. iij. *A. de pa. po.* Idē die de d̄no respectu suoz mercenarioz: vt rōne seruicij nō h̄at in eos iurisdictionē ordinariā. P̄t tū eos leuiter castigare. vide glo. notabile. in. c. sicut alter⁹. *vij. q. j.* Idem die in d̄no respectu serui. h̄z em̄ eū possit castigare z vinculare: non p̄t tū in eū sentire. nec iudicialiter. cognoscere. *A. de em̄. ser. l. vnica.*

An aut̄ vxo: teneat ad oīa obseq̄a mariti: *Job. an.* dicit qz sic: puta. custodiēdo res mariti. lauare pedes z caput. comestione p̄parare z his similia. *Sz Panoz.* in. c. lras. de resti. spo. dicit qz quo ad opas marito d̄i subdita. qz cedūt lucro mariti: vt in. l. sic p̄ionus. ff. de op. li. Non est tū subdita marito. sic filius p̄i. imo mulier maritata nisi fuerit a p̄ie em̄cipata remanet sub p̄is p̄tate q̄ ad alia. Itē in q̄tū dicit *Jo. an.* qz dz lauare zc. Dico hoc p̄cedere in respectu p̄ditione mulieris. Quid em̄ si ē ita nobilis vt nō deceat hec vilia facere: Certe nō erit ad hoc astricta. tenet em̄ ad opandū fm̄ cōditionē sue p̄sone. An aut̄ possit p̄sice p̄pelli ad opandū: Dico qz nō. Aut q̄rit nunqd̄ possit p̄pelli. causatiue: puta. subtrahēdo sibi alimēta si nō vult. Et tunc aut̄ portauit dotē. Aut nō. hoc vltio casu p̄t p̄pelli. Nam hoc etiā p̄cedit in filio q̄ est p̄i magis astrictus qz vxo: Si vō portauit dotē. z est sufficiens ad alimētandū eā. maritū. z cōes liberos: saltē vbi maritus nō h̄z alia bona. z nō p̄t cōpelli. qz dz ali ex dotē. l. si cū dotē. *S. sin. aut. ff. lo. ma.* Si vō nō sufficit p̄t cōpelli mō p̄dicto. Et nota fm̄ *Panoz.* ibi qz casu q̄ mulier recederet a viro. p̄t cogi redire ad domū mariti p̄ censurā ecclesiasticā. z p̄t realiter capiz duci ad domū viri: vbi subest cā restōnis. Itē qz executio snie fit inuocato brachio seculari.

Iesus. i. saluator. In q̄ vti sp̄sō sancte matris ecclesie fixa sint corda. opatio nesqz nr̄e. Cuius quidē sp̄sō sancte matris ecclesie opus hoc submitto corrigendū. si quid in eo minus impite incaute p̄ me dictū existat. Quod quidē opus ad laudē ipsius Iesu: totiusqz trinitatis: ac virginis gloriose: z oīm sanctorū fauētē p̄sidio. z p̄cipue beatorū *Tiburcij z valeriani* marty: qz solēntas hodie agit a xp̄icolis: necnō et simpliciu confessorū vtilitatē vt plogō p̄mittit: expletū est in *Muremberg* impiali ciuitate partis germanie: p̄ *Anthoniū Roberger* imbi cōciuem. Anno corrente. *M. cccclxxxvij.*

Sit laus deo.

Artus 7c. Ad futuram rei me-
moriam. Et si dñici
gregl saluti sp intēti singlis cū hūilitate
poscentib; ea benigne pcedē studeam?
p q pctōz mole deposita sal' ipa succedat: 7 hostis
hūiani gener' seruitute erept': aīas lucrifaciam? al
tūlino: q nob cas sua bonitate pmitit: id tū. ppen-
sion studio pcauendū esse censem? ne cuiusuis in-
dulgentie. remissionis vel facultat' obrentu: xpifi-
deles. pcliuiores ad illicita impostera pmittēda
reddant: aut facultas venie eis peccādi tribuat in
centiū. Cū itaq; sicut multoz fidedignoꝝ testio-
nio accepim' ob multitudinē facultatū p nos vel
auēte nra pcessaz tam vbo q in script' pfectis ex-
tendētis vel nō. p'lati 7 psonis eccliaſticijs etiā reli-
giosis 7 ſclarij; vtriuſq; ſex'. caplis. collegijs. pūē-
tib;. hospitalib;. pfraternarijs 7 vniuerſitatib; tā
in genere q in ſpē ſub electōne vel deputatōne cō-
fessoꝝ q eligentes eoldē: vel p indulgentijs p nos
pcessis psequēdis: ad ecclias 7 alia pia loca pfluē-
tes: ſen ad aliq; pia opa man' p'pogentes aduiri-
ces: earū demq; pfraternariāz cōfratres 7 ſozozes
ac in hospitalib; p'dictis decedentes: ſen deſerue-
tes: aut eis pie aliq; relinquentes: vel aliq; alia me-
ritoz ministeria exhibentes. 7 in ordinib; pfiten-
tes: eoz p'fessione diligenter audita in ſingulis eti-
am ſedi ap. reſeruatis caſib; ſemel in vita: 7 in alijs
totiens quotiens: ac in morte plenarie: vel alijs eti-
am ad effectū psequēdi q'ſcunq; indulgentias ple-
narias: vel nō plenarias: abſoluere 7 pniaz saluta-
rem eis inuigere. emiſſa qz vota p illos q'cunq; in
alia pietatis opa cōmutare libere 7 licite valeā: fi-
deles p'fari ad peccādū. 7 ad alia illicita cōmittēdū
nōnūq; pcliuiores exiſtant in nō. parū piculū
ſalutis aīaz ſuarū. Nos qui deo p'picio eiuldē gre-
gis dñici: meritis lz insufficientib;. cām gerimus.
et illum ſpūalis theſauri elargitōe cupim' ipſi deo
reddere acceptabilem. ne exinde clauū auctoritas
deducat in cōtemptū. Ipſiq; ad peccādū pcliu-
iores: vt diximus: liberius plabant. Ex p'miſſis et
alijs rōnabilib; cauſis aim nrm mouentib; motu
pprio: nō ad alicuius nobis ſup hoc oblate petiti-
onis inſtantia. ſed de nra; mera volūtate 7 delibera-
tione: auctate aplica. tenore p'ntium ſtatuumus et
ordinamus. q; decetero p'extu facultatū hmōi cō-
ceſſarum a nobis vel auctate noſtra. 7 quas pcedi
quōlibet ptinget impoſteruz: verbo: ſris: aut quis
alia ſcriptura: etiā cū clauſula q; ſola ſignatura ſuf-
ficiat: etiā in fauorem fidei 7 cruciater: nullus cōſeſ-
ſorum eorundē quēpiā cuiusuis ſtatus: gradus: or-
dinis: vel cōditionis exiſtat: 7 quacūq; ecclieſtica
etiā epali vel maior: aut mūdāna etiā regali 7 ma-
iori dignitate pfulgeat: qui offeſſe ecclieſticae liber-
tatis: violationis: interditi ab eadē ſede impoſiti:
ſeu heretiſis poſtq; fuerint de ea ſnialiter p'demnati
delati: ſeu publice diffamati. conſpirationis in pſo-
nam: aut ſtatū ro. pon. ſeu cuiusuis offeſſe: inobe-
dientie. aut rebellionis eiuldē pon. vel dicte ſedis.
mutilatōis membroꝝ: vel occiſionis cuiuſcūq; in
ſacris ordinib; conſtituti offeſſe pſonalis in epim;
ſeu alium p'latum. inuaſionis. dep'dationis. occu-

pationis: aut denaſtationis terraz ro. ecclieſie me-
diate vel imediate ſubiectaz: ac etiā inuaſionis ro-
mipetaꝝ ſeu quonūcūq; alioꝝ ad romanā curiam
venientiū: p'hibitionē deuolutionū cauſaz ad di-
ctā curiā: delationis armozū 7 alioꝝ p'hibitoꝝ ad
partes infidelium: impoſitiōis nonoz onerū realiū
vel pſonalium ecclieſijs vel ecclieſiaſticijs pſonis. ſy-
monie ſuper ordinib; vel beneficijs conſequēdis
in dicta curia vel extra eum contracte: criminum
quōlibet reus foret. Et generaliter in caſib; contē-
tis in litteris q; pſueuerūt in die cene dñi publica-
ri: p'extu huiusmodi facultatū abſoluere: 7 p eos
emiſſa pegrinatōis vltimarine. 7 viſitationis li-
minū aploꝝ Petri 7 Pauli: in cōpoſtella. 7 caſtita-
tis ac religionis vota: niſi ex ſpūali licētia 7 certa ſci-
entia nra: de q; demū pſtare cenſeat cū inſignatu-
ra noſtra deſup manu noſtra ſcriptū: aut i litteris
noſtris exp'ſiuz fuerit: nos ex certa ſciētia 7 de ſpe-
ciali gratia id cōcedere cū derogatiōe pſentis pſti-
tutiōis illius d; verbo ad verbū inſerto tenore: nō
autē p clauſulas id impoſtātes: vel i articulo mor-
tis pſtituti. 7 tūc in caſib; in quib; ſatisfactio fue-
rit impēdenda: ſacta ſatisfactio: vel idonea pre-
ſtita cautione cōmutare pſumant. Et ſi aliqui cō-
feſſoꝝū predictoz contra pſentē pſtitutiōnē quēq;
abſoluere: aut excepta vota predicta cōmutare at-
tentaerint: abſolutio 7 cōmutatio hmōi nullius
ſit roboris vel momenti. Et cōtrafacientes eoipſo
excōmunicationis ſententiā incurrant: a qua niſi
in mortis articulo cōſtituti ab aliquo q; a romano
pontifice abſolui nō poſſint. Ad obſtantib; ſris 7
pſtōnib; hmōi ac pſtōnib; ordinatōib; 7c. Et ne
aliq; de pſtūib; ignorātia valeat allegare. man-
dam' eas in cancellaria aplica 7 audiētia lrāz p'di-
ctaz legi 7 p'licari. ac int' cūagātes alias aplicaſ
pſtōnes in quaterno dicte cancellarie deſcribi 7c.
Nulli ſ 7c. Datū rome apud ſan. Petꝝ anno in-
carnatōnis dñice. M. cccc. lxxix. die tercio kl. Ja-
nuarij. Pontificatus nri anno nono.

Barbarie refugis: strumosa cacumina lector
Ambagesq; omnes: hac breuitate quidem.
Parta diu quondam veniūt spectanda sub vno
Temperiam pascis iura notata viris
Istaq; nūc facili modulant vt ordine casus:
Sic refouent animos nobilitate tuos.
Talia nempe tuis posuit moderamina sedis.
Arte deus: tenero qui capis vngue rosam.
Deniq; letus habes posita fomidine tū:
Eductumq; iugis: arceq; iuris opus.
Simplicib; gaudent alij: subtilia grandes
Afficiunt animos: fallit vterq; labor.
Limite sed studeas gemino ptingere fines:
Ingenium docilis: seruat vtrumq; sibi.
Seruat vtrumq; igit liber hic: quem cudim' ere'
Sis docilis: tūq; hac carpe viator: iter
Iusserat auctoris biblyopolla meus.

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DUISSELDORF